

MAJANDUSAASTA ARUANNE 2011

TARTU ÜLIKOOL
MAJANDUSAASTA ARUANNE 2011

Nimi: Tartu Ülikool
Registri kood: 74001073
Aadress: Ülikooli 18, 50090 Tartu
Telefon: 372 737 5100
Faks: 372 737 5440
E-mail: proffice@ut.ee
Kodulehekülg: <http://www.ut.ee>
Omandivorm: avalik-õiguslik juriidiline isik
Põhitegevusalad: 1) akadeemiline teadustegevus
2) integreeritud õppe- ja teadustegevusel
põhineva kõrghariduse andmine
3) õppe- ja teadustegevusel põhinevate teenuste
osutamine ühiskonnale

Majandusaasta: 01.01.2011 – 31.12.2011
Audiitor: PricewaterhouseCoopers AS
Nõukogu: 50 liiget
Nõukogu esimees: professor Alar Karis
Lisatud: sõltumatu vandeaudiitori aruanne

SISUKORD

3	TEGEVUSARUANNE 2011
4	REKTORI EESSÕNA
6	TARTU ÜLIKOOLI ÜLDANDMED 2007–2011
7	TARTU ÜLIKOOLI STRUKTUUR
10	ÕPPETÖÖ
10	ÜLIÕPILASKONNA ÜLDINE KIRJELDUS
11	ÜLIÕPILASTE VASTUVÕTT
15	VÄLISÜLIÕPILASED JA ÜLIÕPILASVAHETUS
16	ÕPPEKAVAARENDUS
18	ÕPPE KVALITEET JA ÕPPIMISE TUGITEGEVUSED
20	ÕPINGUTE LÕPETAMINE JA JÄTKAMINE
21	DOKTORIÕPE
22	VILISTLASTE TAGASISIDE
24	ÕPPE-, ARENDUS- JA LOOMETÖÖ REGIOONIDES
26	TEADUSTÖÖ
26	PUBLIKATSIOONID
28	TEADUSPREEMIAD JA TUNNUSTUSED
29	ARENGUFOND
29	TEADUSE TIPPKESKUSED
30	TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE VALDKONNA PROJEKTID
30	KOOSTÖÖ ETTEVÕTJATEGA
31	PATENDID, PATENDITAOTLUSED JA LEIUTISED
33	ÜLIKOOLILT ÜHISKONNALE
33	TÄIENDUSÕPE
36	ÜLIKOOLI MÄLUASUTUSTE TEGEVUS
38	TEADUSE POPULARISEERIMINE
39	KULTUURI- JA SPORDITEGEVUS
41	ORGANISATSIOON
41	TÖÖTAJAD
43	PARTNERLUS JA RAHVUSVAHELISTUMINE
45	ARENDUSTEGEVUS
46	FINANTSTEGEVUS
51	KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 2011
54	KONSOLIDEERITUD BILANSS
56	KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE
57	KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE
58	KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE
59	KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD
95	SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE
96	ALLKIRJAD 2011. AASTA MAJANDUSAASTA ARUANDELE

TARTU ÜLIKOOL

TEGEVUSARUANNE 2011

REKTORI EESSÕNA

2011. aasta oli Tartu Ülikoolile mitmete tähtsate teadusalgatuste ja ülikooli juhtimise muudatuste ettevalmistamise aasta. Samuti suurenes ülikooli nähtavus maailmas.

Tartu Ülikool on 3% maailma parimate ülikoolide hulgas vastavalt edetabeli Times Higher Education World University Ranking aastate 2011–2012 tulemustele. Nii kõrge koha on meie ülikool saavutanud ainsana Balti riikide ülikoolidest. Tartu Ülikool on ühtlasi maailma tipus eluteadustes (QS World University Rankings) ning esimesena Eesti ülikoolidest 1% enim tsiteeritud institutsioonide seas ka tehnikateadustes (Thomson Reuters Web of Science). Selliste tulemuste üle on põhjust rõõmu tunda.

Rõõmustada on põhjust ka selle üle, et üha enam väga heade hinnete ja kõrgete olümpiaadisaavutustega noori tuleb õppima Tartu Ülikooli. Akadeemilisele nõudlikkusele sai tähelepanu pööratud 2011. aastal vastuvõtutingimusi muutes: lävendipõhise vastuvõtu asemel toimus üliõpilaskandidaatide vastuvõtt paremusjärjestuse alusel. Suurenes ka välisüliõpilaste soov tulla Tartusse õppima, rahulolu valmistavad nende senisest paremad akadeemilised tulemused. Tähelepanuväärseks kordaminekuks tuleb 2011. aastal pidada 152 Tartu Ülikoolis kaitstud doktoriväitekirja. Ülikool on kasvanud ka suurimaks täiendusõppe pakkujaks Eestis – aasta jooksul käis eri kursustel õppimas üle 30 000 inimese.

Tartu Ülikooli teadustegevus on mitmes valdkonnas tipp-tasemel. Sellele viitab rahvusvaheline tunnustus, aga ka paljud meie ülikooli teadlaste teaduspreemiad. On tore, et igapäevase teadustegevuse kõrval loodi aasta jooksul huvitavaid ja uuenduslikke tehnoloogilisi rakendusi ning tuule tiibadesse said mitmed ülikooli ja kogu Eesti jaoks tähtsad algatused teaduskoostöö vallas. 2011. aastal moodustati ülikoolis 6,1 miljoni euro suurune teaduse arengufond, mille abil on edaspidi võimalik ülikooli teadust valitud suundades toetada.

Ülikooli rahvusvahelistumise ja välissuhete areng on olnud lootusrikas. Aasta jooksul pidasid Tartu Ülikoolis loenguid paljud mainekad teadlased, nagu näiteks Robert Gallo, Keith Devlin, Roland Inglehart jt. Ülikooli väisasid ka maailma-

mainega poliitikud. Coimbra grupi toel korraldati ülikoolis rahvusvaheline sümposium „Keel ja identiteet“, mis tõi kokku eri maade semiootikuid, keeleteadlasi, sotsiolooge ja filosoofe. Samuti olid paljud Tartu Ülikooli teadlased ja õppejõud edukad õppe- ja teadustöös teistes ülikoolides ja teadusasutustes raja taga.

Ülikool on paindlik ja muutumisvõimeline organisatsioon. 2011. aasta oli uuele juhtimisstruktuurile ülemineku ettevalmistuste aasta: moodustati teistsuguse funktsiooni ja koosseisuga ülikooli nõukogu ja senat. Ülikooli juhtimisse on nüüd kaasatud ülikoolivälised partnerid, mis sidustab ülikooli ja ühiskonda senisest enam.

Ülikooli eelarve on tasakaalus, suure panuse ülikooli tulude kasvu andsid Euroopa Liidu tõukefondid. 2011. aastal renoveeriti Philosophicum'i õppehoone Jakobi 2 ning sotsiaal- ja haridusteaduskonna õppehoone Lossi 36. Alustati Narva kolledži õppehoone ehitusega. Panustatud on tähetorni renoveerimisse ja uue füüsikahoone projekteerimisse. See kõik loob Tartu Ülikooli õppe- ja teadustööks paremad tingimused.

2011. aastal kordasaadetu põhjal võib tõdeda, et Tartu Ülikool on töötanud tulemuslikult. Soovin, et Tartu Ülikoolil läheks hästi ka edaspidi ja ülikool oleks usaldusväärne partner nii Eesti ühiskonnas kui ka maailmas tervikuna.

Alar Karis
Tartu Ülikooli rektor

TARTU ÜLIKOOLI ÜLDANDMED 2007–2011

	2007	2008	2009	2010	2011
TÖÖTAJAD					
Töötajate arv	3 445	3 476	3 517	3 493	3 596
sh akadeemilise personali osakaal	49,3%	48,5%	48,8%	49,4%	48,6%
Õppejõudude ja teadustöötajate arv	1 698	1 687	1 729	1 725	1 748
sh doktorikraadiga	54,8%	56,7%	58,8%	63,6%	67,3%
Professorite arv	176	169	180	179	191
sh naisprofessorite osakaal	19,3%	20,7%	21,1%	18,4%	19,4%
Väliteadlaste ja -õppejõudude osakaal	4,5%	4,1%	4,5%	6,0%	6,4%
ÜLIÕPILASED					
Üliõpilaste arv	16 992	16 944	17 493	18 136	18 047
sh kõrghariduse esimesel astmel	71,7%	70,4%	69,2%	68,0%	66,1%
sh magistriõppes	21,3%	22,2%	23,2%	24,1%	25,7%
sh doktoriõppes	7,0%	7,4%	7,6%	7,9%	8,3%
Naisüliõpilaste arv	11 807	11 792	12 127	12 325	12 172
osakaal päevases õppes	67,5%	67,2%	66,7%	64,9%	64,1%
osakaal avatud ülikooli õppes	74,2%	75,2%	75,7%	75,8%	75,9%
30-aastaste ja vanemate üliõpilaste arv	4 115	4 039	4 032	4 224	4 418
osakaal päevases õppes	10,3%	10,7%	11,1%	11,5%	12,9%
osakaal avatud ülikooli õppes	56,5%	54,6%	52,2%	53,0%	53,7%
Välisüliõpilaste arv	294	314	343	438	484
osakaal üliõpilastest	1,7%	1,9%	2,0%	2,4%	2,7%
Lõpetajate arv	3 549	2 937	2 726	3 145	3 132
sh doktorikraadi kaitsnute arv	97	77	100	109	152
TEADUSTÖÖ PUBLITSEERIMINE					
Publikatsioonide arv	2742	2023	2127	2507	2479
sh kõrgetasemeliste publikatsioonide (1.1, 1.2, 2.1, 3.1) osakaal	45,4%	58,2%	58,7%	62,4%	64,3%
sh 1.1 publikatsioonide arv	670	651	775	943	952
STRUKTUUR					
Teaduskondade arv	12	10	10	9	9
Õppekavade arv	273	271	273	238	198
sh ingliskeelsete õppekavade arv esimesel ja teisel astmel	2	3	6	8	9
EELARVE					
Koondelarve tulud, mln eurot	109,0	116,8	123,9	114,1	118,2
sh põhieelarve tulud	85,9	102,0	96,5	101,3	106,2
sh riiklik koolitustellimus	24,9	32,5	33,1	31,4	32,2
Teadustegevuse tulude osakaal põhieelarvest	43,4%	41,0%	40,0%	42,1%	41,3%
Koondelarve kulud, mln eurot	101,4	124,6	118,5	113,0	127,2
sh töjõukulude osakaal	43,2%	42,4%	45,9%	49,8%	46,7%

Andmed aasta lõpu seisuga.

Üliõpilaste arv ei hõlma külalisüliõpilasi ja arst-residente.

Kõrghariduse esimese astme õpe hõlmab rakenduskõrgharidusõpet, bakalaureuseõpet ning bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õpet ja varasemat diplomioõpet ning magistriõppe hõlmab varasemat 1-aastast õpetajakoolitust.

Publikatsioonide eristamisel on kasutatud Eesti Teaduse Infosüsteemi klassifikaatorit.

Õppekavade arv hõlmab õppekavu, millel õppisid aasta lõpu seisuga üliõpilased ja ainult Tartu Ülikooli koordineeritavaid ühisõppekavu.

TARTU ÜLIKOOLI STRUKTUUR

Tartu Ülikooli kõrgeim otsustuskogu oli 2011. aastal 50-liikmeline ülikooli nõukogu. Nõukogu tööd toetasid alalised komisjonid: akadeemiline komisjon, eelarvekomisjon, teadus- ja arenduskomisjon ning õppekomisjon.

Alates 1. juulist 2007 juhib Tartu Ülikooli rektorina professor Alar Karis. Juhtimise nõuandva organina tegutses 2011. aastal ülikooli valitsus, mille koosseisu kuulusid rektor, prorektorid, teaduskondade dekaanid ja

üliõpilasesinduse esimees. Ülikooli ja ühiskonda siduva nõuandva koguna tegutses kuni 31. detsembrini Tartu Ülikooli kuratoorium.

Rektoraat seisuga 31.12.2011

prof Alar Karis
Rektor

Martin Hallik
Õppeprorektor

Kristjan Haller
Teadusprorektor

Andres Liinat
Kantsler

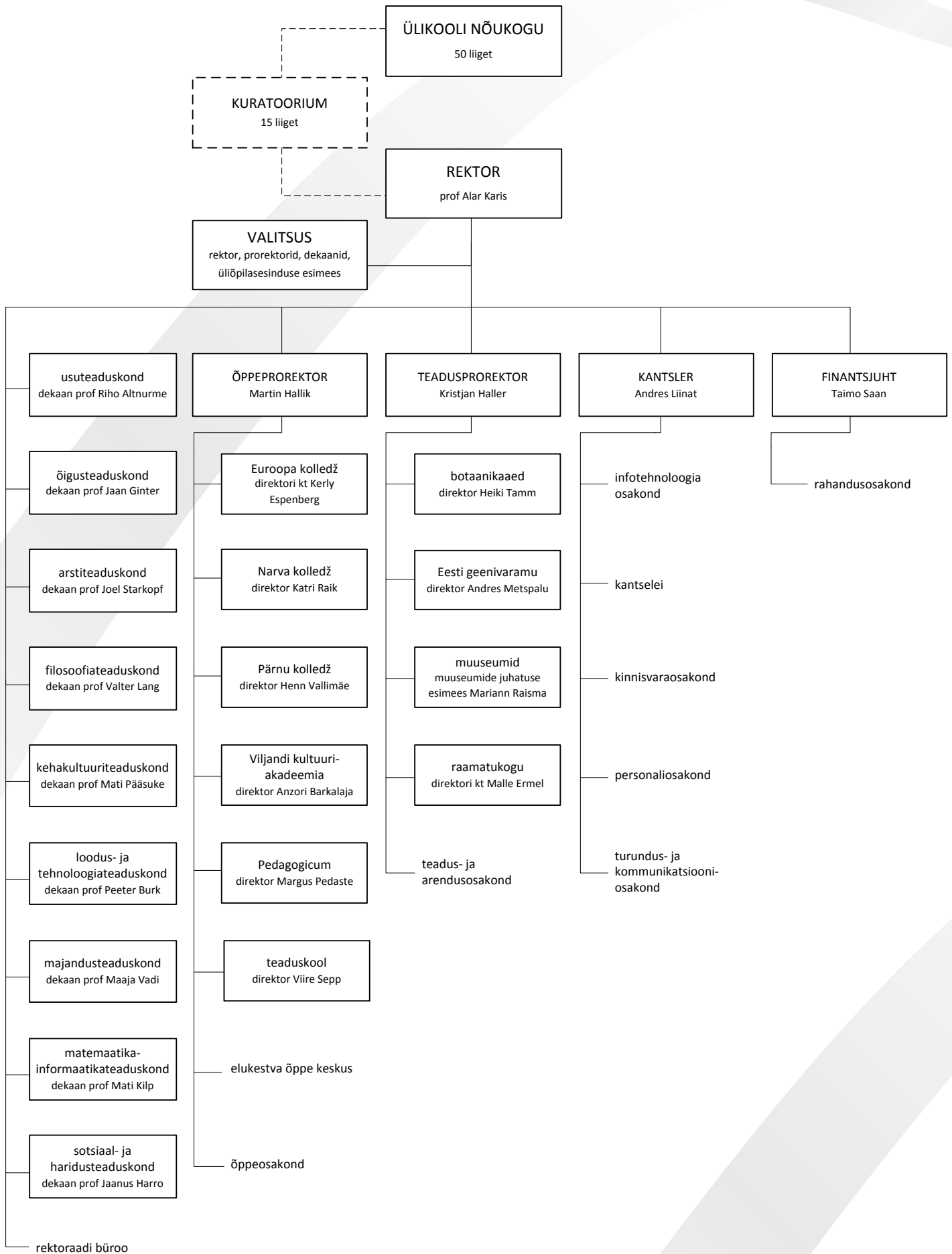

Taimo Saan
Finantsjuht

Ivar-Igor Saarniit
Akadeemiline sekretär

16. veebruaril 2011. aastal võttis Riigikogu vastu Tartu Ülikooli seaduse ja ülikooliseaduse muutmise seaduse, millega muudeti Tartu Ülikooli juhtimisstruktuuri ning määratleti täpsemalt Tartu Ülikooli kui rahvusülikooli ülesanded. Juhtimisskeemi puudutavad muudatused jõustuvad järk-järgult alates 1. jaanuarist 2012. aastal, kuid valikud ettevalmistused algasid 2011. aastal. 17.–21. oktoobrini toimusid ülikooli senati esimesed valimised. Õppejõud ja teadustöötajad valisid 16 senati liiget – igast ülikooli valdkonnast (*humaniora*, *medicina*, *realia et naturalia* ja *socialia*) neli esindajat. Tartu Ülikooli üliõpilasesindus nimetas senatisse viis üliõpilaste esindajat. Senatit juhib rektor. Vabariigi Valitsus kinnitas haridus- ja teadusministri ettepanekul 22. detsembril 2011. aastal ülikooli uue, 11-liikmelise nõukogu koosseisu. Ülikooli nõukogu ja senat alustasid tööd 1. jaanuaril 2012. aastal.

Tartu Ülikooli struktuur jaguneb akadeemiliseks ning tugistruktuuriks. 2011. aasta lõpu seisuga moodustasid ülikooli akadeemilise struktuuri üheksa teaduskonda, neli kolledžit ja kaksteist asutust (neist kuus loodus- ja tehnoloogiateaduskonna koosseisus olevad teadus- ja arendusasutused). Ülikooli tugistruktuuri moodustasid kümme allüksust.

29. augustil 2011. aastal lõpetas tegevuse Türi kolledž, mille üliõpilased viidi üle loodus- ja tehnoloogiateaduskonda.

Oma sisemist töökorralduslikku struktuuri ajakohastasid aruandeaastal filosoofiateaduskond, arstiteaduskond, sotsiaal- ja haridusteaduskond, Viljandi kultuuriakadeemia ja muuseumid. Kantsleri vastutusalas alustas välissuhete ja kommunikatsiooniosakonna tööülesannete ümberkorralduse tulemusena 1. juunil 2011. aastal tööd turundus- ja kommunikatsiooniosakond, mille eesmärk on ülikooli turundus- ja kommunikatsioonitegevuse kaudu ülikooli konkurentsivõime ja nähtavuse suurendamine Eestis ja välismaal.

2011. aastal võeti vastu õigusaktide muudatused, millega lõpetati ülikooli nelja valdkonna formaalsete organisatsiooniliste funktsioonide väljaarendamine. Valdkonnad jäid ülikooli üksuste õppe- ja teadustöölase koostöö mitteformaalseks vormiks.

Teaduskondade ja kolledžite jaotumine ülikooli nelja valdkonda:

humaniora valdkond

usuteaduskond, filosoofiateaduskond, Viljandi kultuuriakadeemia

socialia valdkond

õigusteaduskond, majandusteaduskond, sotsiaal- ja haridusteaduskond, Euroopa kolledž, Narva kolledž, Pärnu kolledž

medicina valdkond

arstiteaduskond, kehakultuuriteaduskond

realia et naturalia valdkond

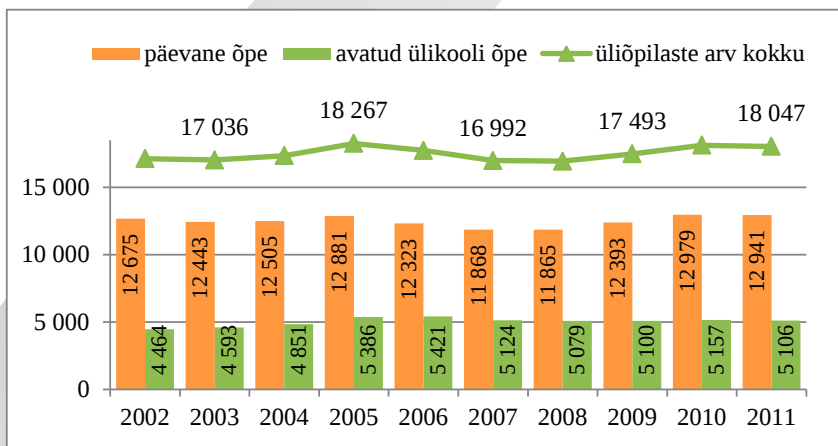
loodus- ja tehnoloogiateaduskond, matemaatika-informaatikateaduskond, Türi kolledž (kuni 29.08.2011)

ÕPPETÖÖ

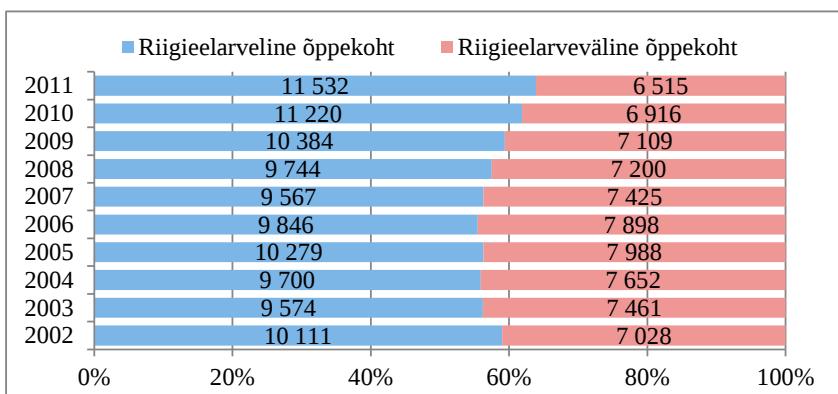
ÜLIÕPILASKONNA ÜLDINE KIRJELDUS

2011. aasta lõpu seisuga õppis Tartu Ülikoolis 18 047 üliõpilast, neist 183 ühisõppekavadel – 54 üliõpilast Tartu Ülikooli koordineeritud õppekavadel, 122 Tallinna Tehnikaülikooli ja seitse Tallinna Ülikooli koordineeritud õppekavadel.

Tartu Ülikooli üliõpilaste arv päevases ja avatud ülikooli õppes ning kokku aastatel 2002–2011

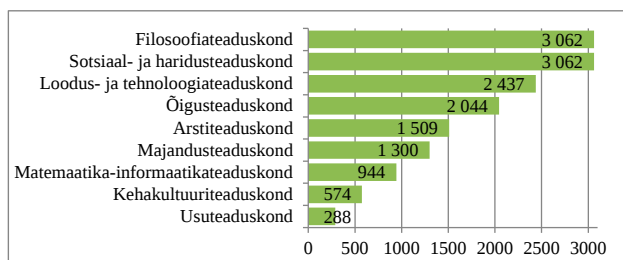
Avatud ülikooli õppes õppis 2011. aastal jätkuvalt 28% üliõpilastest (5106 üliõpilast). Riigieelarvevälistel õppekohtadel õppis 36% kõikidest üliõpilastest (6515 üliõpilast). Veel 2006. aastal ulatus riigieelarveväliste üliõpilaste osakaal üle 44%. Varasema õppeaastaga võrreldes 2011/2012. õppeaastal riigieelarvevälistel õppekohtadel õppivate üliõpilaste arv kahanes 6% ning riigieelarvelistel kohtadel õppivate üliõpilaste arv kasvas 3%.

Tartu Ülikooli üliõpilaste arv riigieelarvelistel ja riigieelarvevälistel õppekohtadel aastatel 2002–2011

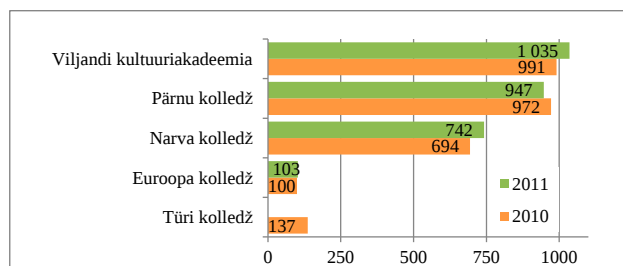
Viimase viie aasta jooksul on Tartu Ülikoolis kasvanud doktoriõppe ja magistriõppe üliõpilaste osakaal, moodustades 2011/2012. õppeaastal kokku ühe kolmandiku ülikooli üliõpilaskonnast. Kui kõrghariduse esimesel astmel, sealhulgas bakalaureuse ja magistriõppe integreeritud õppes, on üliõpilaste arv kahanenud võrreldes 2010/2011. õppeaastaga 3%, siis magistriõppes kasvas üliõpilaste arv 6% ja doktoriõppes 4%.

2011/2012. õppeaastal õppis ülikooli üheksas teaduskonnas kokku 15 220 üliõpilast. Kõige suurem oli üliõpilaste arv filosoofiateaduskonnas ning sotsiaal- ja haridusteaduskonnas – mõlemas teaduskonnas õppis 3062 üliõpilast. Usuteaduskonnas õppis samal ajal 288 ja kehakultuuriteaduskonnas 574 üliõpilast.

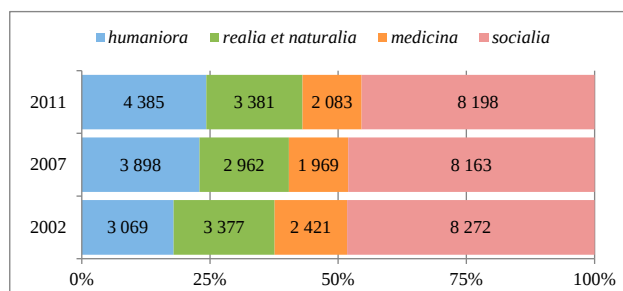
Tartu Ülikooli teaduskondades õppivate üliõpilaste arv 2011/2012. õppeaastal

Ülikooli neljas kolledžis õppis 2011/2012. õppeaastal kokku 2827 üliõpilast (16% ülikooli üliõpilastest). Üliõpilaste arvu erinevus oli kolledžites kümnekordne – Viljandi kultuuriakadeemias õppis 1035 üliõpilast, Euroopa kolledžis samal ajal 103 üliõpilast. Võrreldes eelneva aastaga kasvavad üliõpilaste arv kõige enam Narva kolledžis (7%) ning loodus- ja tehnoloogiateaduskonnas (6%), kuhu tulid üle tegevuse lõpetanud Türi kolledži üliõpilased. Üliõpilaste arv vähenes kõige enam õigusteaduskonnas (6%) ja Pärnu kolledžis (3%).

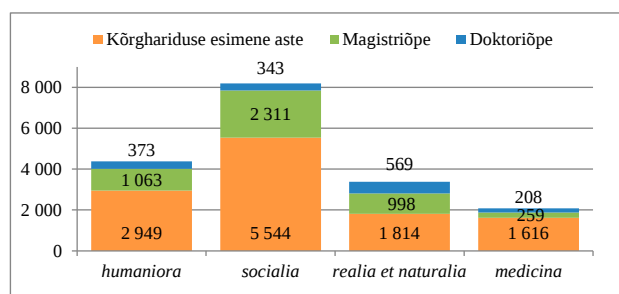

Tartu Ülikooli kolledžites õppivate üliõpilaste arv aastatel 2010–2011

Tartu Ülikooli üliõpilased jagunesid 2011/2012. õppeaastal valdkonniti järgnevalt: 45% üliõpilastest *socialia*, 24% *humaniora*, 19% *realia et naturalia* ning 12% *medicina* valdkonnas.

Tartu Ülikooli üliõpilaste arv ülikooli nelja valdkonna lõikes aastatel 2002, 2007 ja 2011

Tartu Ülikooli üliõpilaste arv ülikooli nelja valdkonna ja õppeastmete lõikes 2011/2012. õppeaastal

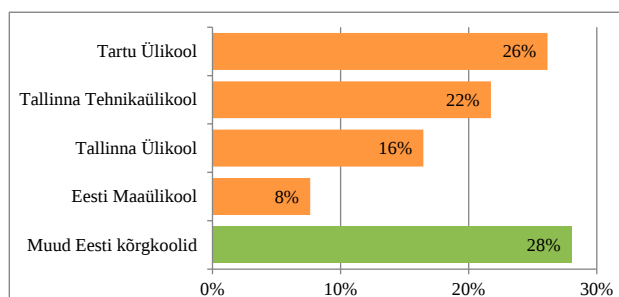
ÜLIÕPILASTE VASTUVÕTT

EESMÄRK: Ülikoolis õpib mitmekesise taustaga, võimekas ja motiveeritud üliõpilaskond

Tartu Ülikoolis asus 2011/2012. õppeaastal õppima 4578 üliõpilast – 735 üliõpilast vähem kui 2010/2011. õppeaastal. Vastuvõetud üliõpilaste arvu vähenemine tulenes ülikooli eesmärgist vaadata üle koostuvõimsus, suurendada akadeemilist nõudlikkust ning korraldada lävendipõhise vastuvõtu asemel üliõpilaskandidaatide vastuvõtt paremusjärjestuse alusel.

26% kõrgharidust omandama asunud vastsetest Eestis gümnaasiumi lõpetanutest asus õppima Tartu Ülikoolis

Haridus- ja Teadusministeeriumi andmetel omandas 2010/2011. õppeaastal Eestis üldkeskhariduse kokku 10 080 inimest (ligi 5% vähem kui varasemal õppeaastal). Neist jätkas 2010/2011. õppeaastal Eestis õpinguid kõrghariduse tasemel veidi enam kui 57% (2010/2011. õppeaastal 62%). Kõrgharidust omandama asunud äsjastest gümnaasiumi lõpetanutest 74% alustas õpinguid Eesti avaõiguslikes ülikoolides.

2010/2011. õppeaastal üldkeskhariduse omandanud ja kõrghariduse tasemel õpinguid jätkanute jaotumine kõrgkoolide lõikes 2011/2012. õppeaastal. Allikas: EHIS

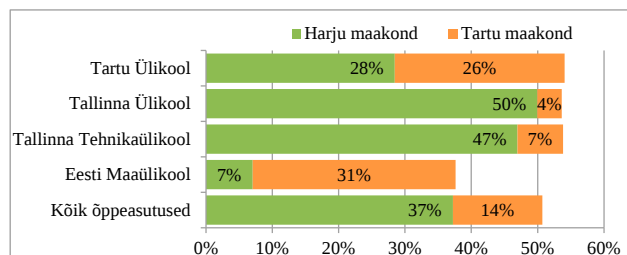
Kõikidest Eesti gümnaasiumide lõpetanutest, kes olid vähemalt ühe riigieksami sooritanud 90 või enamale punktile, kandideeris Tartu Ülikooli 46%, ning vähemalt ühe riigieksami 100 punktile sooritanud abiturientidest kandideeris Tartu Ülikooli 55%.

Gümnaasiumid, mille 2011. aastal lõpetajatest kõige suurem osa jätkas 2011/2012. õppeaastal õpinguid Tartu Ülikoolis:

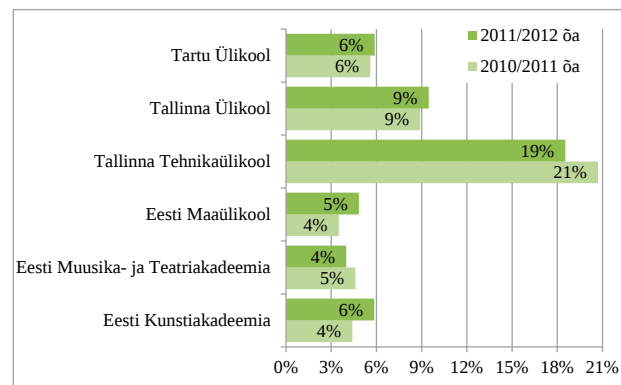
Miina Härma Gümnaasium	66%
Hugo Treffneri Gümnaasium	63%
Tallinna Prantsuse Lütseum	49%
Tallinna Reaalkool	47%
Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium	42%
Tartu Tamme Gümnaasium	41%

Tartu Ülikool oli ainsa ülikoolina tõmbekeskuseks nii Tartu kui ka Harju maakonnast pärit gümnaasiumilõpetajatele (elukoha aluseks rahvastikuregistris 2011. aasta novembris märgitud aadressid). Kui võrrelda kõikide kõrghariduse esimesele astmele vastuvõetud üliõpilaste, kes omandasid üldkeskhariduse 2010/2011. õppeaastal, jaotumist maakondade lõikes ja Tartu Ülikooli vastuvõetud gümnaasiumilõpetajate maakondlikku jaotust, siis kujunes Tartu Ülikooli vastuvõetus keskmisest veidi väiksemaks Põhja-Eesti maakondadest pärit üliõpilaste osakaal.

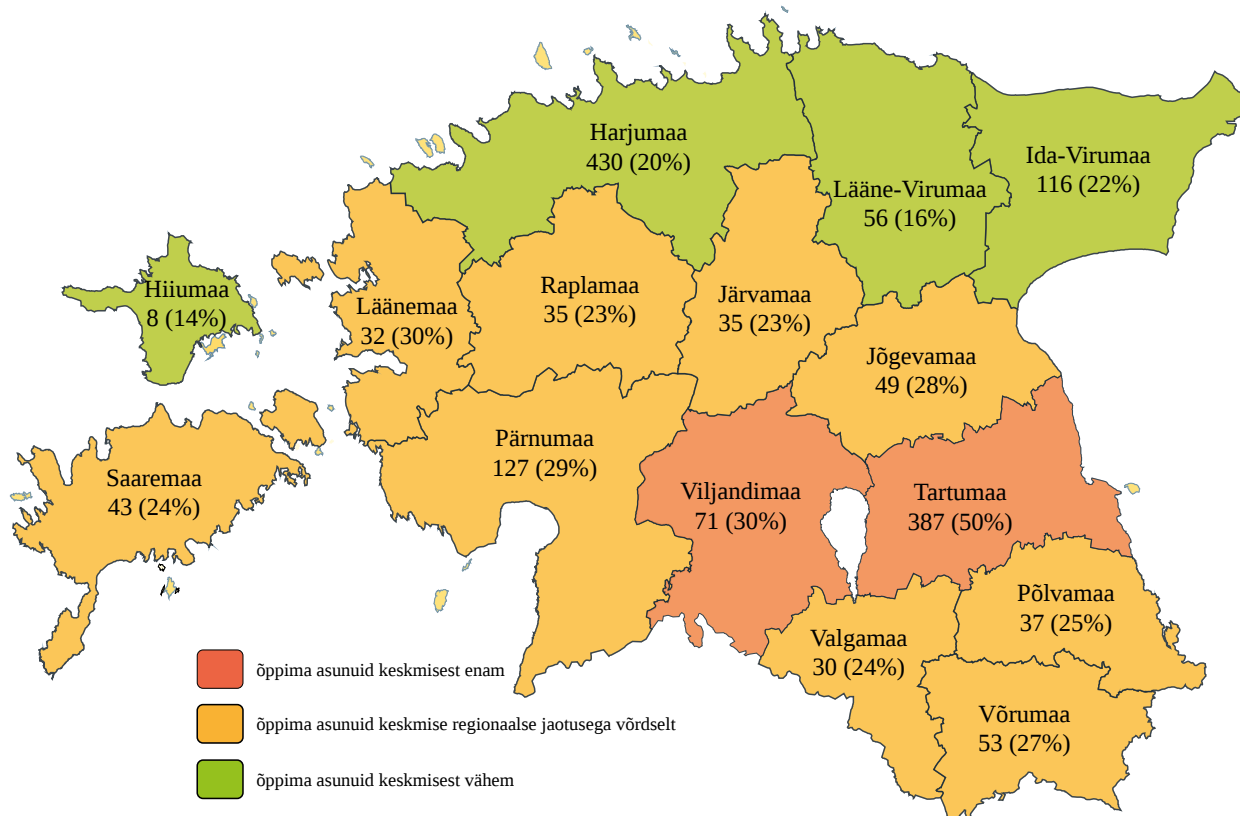
Nelja avaõigusliku ülikooli ja kokku kõikidesse kõrgkoolidesse kõrghariduse esimesele astmele vastu võetud Tartu maakonna ja Harju maakonna vastsete gümnaasiumilõpetajate osakaal 2011/2012. õppeaastal. Allikas: EHIS

2011/2012. õppeaastal kõrghariduse esimesele astmele vastu võetud üliõpilastest moodustasid vene õppekeelela gümnaasiumi lõpetanud üliõpilased Eestis tervikuna 11%. Avaõiguslikes ülikoolides oli vene õppekeelela gümnaasiumi lõpetajate osakaal vastu võetud üliõpilastest väga erinev, ulatudes 4%-st Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias ligi 19%-ni Tallinna Tehnikaülikoolis. Tartu Ülikooli kõrghariduse esimesele astmele vastu võetud üliõpilastest moodustasid vene õppekeelela gümnaasiumi lõpetajad 6%.

Vene õppekeelela gümnaasiumi lõpetanute osakaal kõrghariduse esimesel astmel vastu võetud üliõpilastest avaõiguslikes ülikoolides aastatel 2010–2011. Allikas: EHIS

Eri värvidega näidatud Tartu Ülikooli 2011/2012. õppeaastal immatrikuleeritud äsjaste gümnaasiumilõpetajate jaotumine elukoha järgi, võrreldes kõikide Eesti kõrgkoolidesse vastuvõetud gümnaasiumilõpetajate jaotusega. Arvudega kajastatud Tartu Ülikooli vastuvõetud äsjaste gümnaasiumilõpetajate arv ja osakaal Eestis õppima asunutest elukoha järgi. Allikas: EHIS

2011/2012. õppeaastal asus Tartu Ülikooli õppima 129 olümpiaadidel edukalt esinenud üliõpilast (kasv varasema aastaga võrreldes 42%), kelle populaarsemateks valikuteks osutusid õigusteadus, arstiteadus, füüsika, informaatika ja keemia. Parimatest gümnaasiumilõpetajatest asus 2011/2012. õppeaastal Tartu Ülikoolis õppima 433 kuld- ja hõbemedaliga ning kaheksa oma gümnaasiumi parima keskmise hindega lõpetajat. Gümnaasiumi medaliga lõpetanute seas oli kõige sagedasemaks valikuks arstiteadus (85 üliõpilast), millele järgnesid õigusteadus (34), bioloogia (23), majandusteadus (20), eripedagoogika (16) ja geenitehnoloogia (16). Akadeemilist testi sooritas 2011. aastal 1083 üliõpilaskandidaati. Neist 39 kasutas hiljem ka vastaval eritingimustel õppima asumise võimalust, eelistades õppimist arstiteaduskonnas ja õigusteaduskonnas.

Kõrghariduse esimesel astmel alustas 2011/2012. õppeaastal õpinguid 2864 üliõpilast. Päevases õppes asus õppima 2141 üliõpilast, neist 27% riigieelarvevälisel õppekohal. Avatud ülikooli õppes alustas õpinguid 723 üliõpilast, neist 73% riigieelarvevälisel õppekohal. Vastuvõtutingimuste muutmisest tulenevalt kahanes esimesel astmel vastuvõetud üliõpilaste arv 2010/2011. õppeaastaga kõrvutades 686 võrra.

Järgneval kuuel õppekaval oli paremusjärjestuses viimase vastuvõetud üliõpilase punktisumma kõrgem kui 90 punkti: õigusteadus, inglise keel ja kirjandus, romanistika, skandinaavia keeled ja kultuurid, ettevõtetemajandus ja tantsukunst. Tartu Ülikooli immatrikuleeritud kümme üliõpilast, kes said sisseastumisel tulemuseks maksimaalsed 100 punkti, olid lõpetanud Valga Gümnaasiumi, Jõgeva Gümnaasiumi, Tallinna Prantsuse Lütseumi, Tallinna Saksa Gümnaasiumi, Haapsalu Wiedemanni Gümnaasiumi, Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumi, Tallinna 21. Kooli, Hugo Treffneri Gümnaasiumi ja Gustav Adolphi Gümnaasiumi.

Iga neljas Tartu Ülikooli päevasesse õppesse vastuvõetu oli medaliga lõpetanu või olümpiaadi paremate hulgas

Kõige suurem konkurss kõrghariduse esimesel astmel päevase õppe õppekohtadele oli järgmistel õppekavadel:

Õppekava	Konkurss õppekohale
Psühholoogia	16,9
Romanistika (hispaania keel ja kirjandus)	16,7
Ettevõtlus ja projektijuhtimine	14,6
Füsioteraapia	13,5
Ettevõtetemajandus (inglise keeles)	12,5
Õigusteadus	12,4
Skandinaavia keeled ja kultuurid (taani keel)	11,7
Inglise keel ja kirjandus	10,7
Keskkonnakorraldus ja planeerimine	10,5

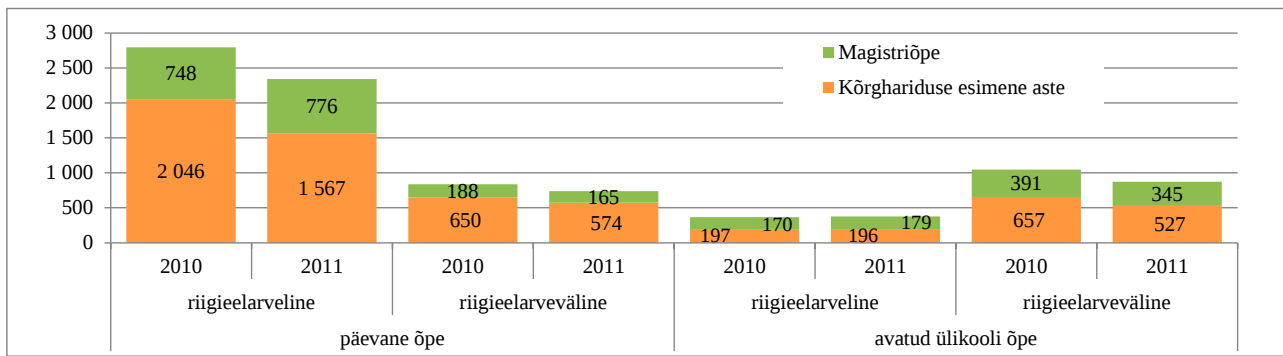
Magistriõppes alustas 2011/2012. õppeaastal õpinguid 1465 üliõpilast. Päevases õppes asus õppima 941 üliõpilast, neist 18% riigieelarvevälisel õppekohal. Avatud ülikooli õppesse immatrikuleeriti 524 üliõpilast, kellest 66% asus õppima riigieelarvevälisel õppekohal. Võrreldes varasema aastaga jäi magistriõppesse vastuvõetud üliõpilaste arv samale tasemele, kuid kasvas riigieelarvelistel õppekohtadel õppijate osakaal.

Magistriõppe õppekavadele immatrikuleeritud üliõpilastest 77% oli lõpetanud Tartu Ülikooli. Tallinna Ülikooli oli lõpetanud 5%, Eesti Maaülikooli 2%, Tallinna Tehnikaülikooli 2% ja Tartu Tervishoiu Kõrgkooli 2% sisseastujatest. Eritingimustel võeti riigieelarvelistele õppekohtadele vastu 40 üliõpilast, kes lõpetasid kõrghariduse esimese astme *cum laude* Eesti ülikoolide kvaliteedi hea tava leppega liitunud ülikoolides.

Doktoriõppesse õppima asumiseks esitati 2011/2012. õppeaastal 465 avaldust, sarnases mahus varasema õppeaastaga. Immatrikuleeriti 249 doktoranti, neist 161 riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohale. Doktoriõppes alustas 2011/2012. õppeaastal õpinguid 25 välisdoktoranti (10% vastuvõetust).

Õppekavad, millel riigieelarvelisele õppekohale vastuvõetud üliõpilaste minimaalne punktisumma kasvas eelmise õppeaastaga kõige enam

Õppekava	2010 minimaalsed punktid	2011 minimaalsed punktid
Keskkonnakorraldus ja planeerimine	70,7	86,7
Usuteadus	66,0	78,0
Informaatika	59,3	69,5
Matemaatiline statistika	76,3	86,3
Eripedagoogika	75,0	84,2
Koolimuusika	81,0	90,0

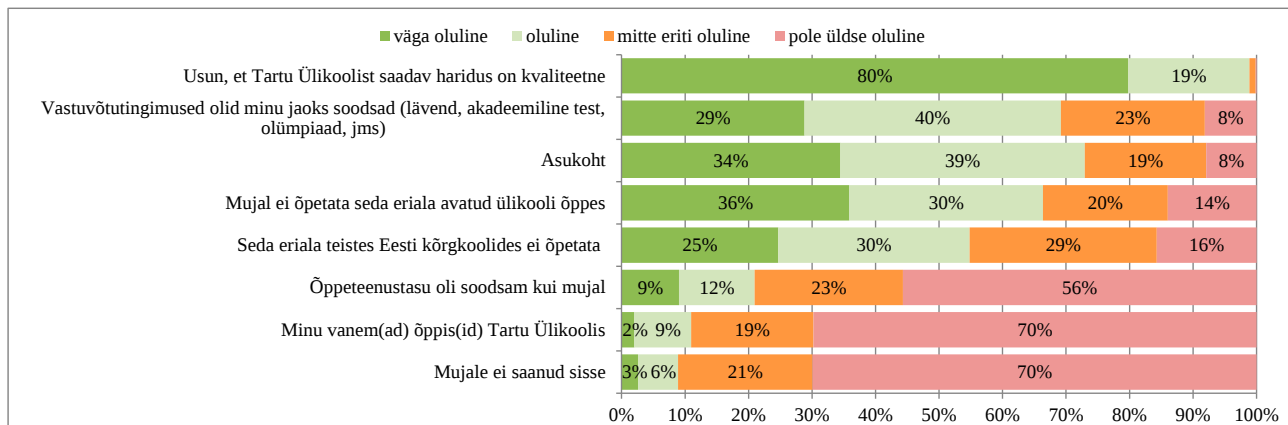

Aastatel 2010 ja 2011 Tartu Ülikooli immatrikuleeritud üliõpilaste arv kõrghariduse esimesel ja teisel astmel finantseerimisallika ja õppevormi lõikes

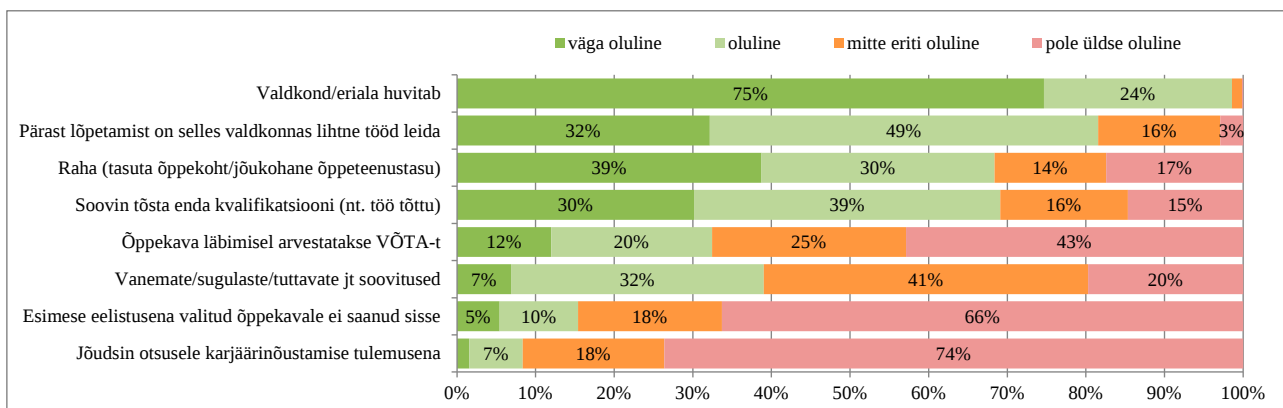
2011. aasta sügisel korraldati Tartu Ülikooli kõrghariduse esimese ja teise astme õppe esimese aasta üliõpilaste seas kolmandat aastat tagasisideküsitlus. Tagasisidet andis 45% küsitletutest (1854 üliõpilast). Õppima asunud pidasid Tartu Ülikooli kasuks otsustamise juures olulisemateks faktoriteks nii Tartu Ülikoolist saadava hariduse kvaliteeti, ülikooli asukohta kui ka soodsaid vastuvõtutingimusi.

Tartu Ülikooli sisseastujad peavad pakutavat haridust kvaliteetseks ning arvestavad õppekava valikul oma erialaseid huvisid, õppeteenustasu taskukohasust ja hilisemaid tööleidmise võimalusi

Nii kõrghariduse esimese kui ka teise astme üliõpilastest 99% hindas õppekava valikul kõige olulisemaks või oluliseks seda, et valdkond või eriala oleks huvitav. Esimese astme üliõpilaste jaoks oli valiku tegemisel ühtlasi tähtis, et õpitavas valdkonnas oleks edaspidi lihtne tööd leida (81%). Magistriõppe üliõpilased märkisid, et tööle asumiseks on magistrikraad vajalik (71%). Mõlemal astmel õppima asujatele oli oluline, et vastaval õppekaval oleks võimalik õppida tasuta õppekohal või õppeteenustasu oleks jõukohane.

Tartu Ülikoolis 2011/2012. õppeaastal õppima asunud kõrghariduse esimese astme üliõpilaste vastuste jaotus küsimusele „Palun hinnake järgnevate faktorite olulisust Tartu Ülikooli õppima asumisel”

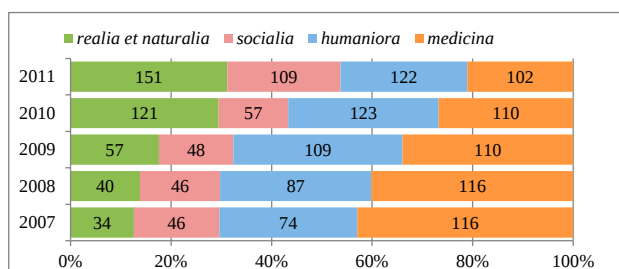

Tartu Ülikoolis 2011/2012. õppeaastal õppima asunud kõrghariduse esimese astme üliõpilaste vastuste jaotus küsimusele „Palun hinnake järgnevate faktorite olulisust õppekava valikul”

VÄLISÜLIÕPILASED JA ÜLIÕPILASVAHETUS

Tartu Ülikoolis õppis 2011. aasta lõpu seisuga 484 välisüliõpilast, mis moodustas 2,7% üliõpilaste üldarvust. Doktoriooppes moodustas välisüliõpilaste osakaal kõigist üliõpilastest 6,7%, magistriõppes 4,7% ja kõrghariduse esimesel astmel 1,4%. Päritolumaadest olid enim esindatud Soome, Venemaa, Läti, Ukraina ja Ameerika Ühendriigid. Kokku õppis ülikoolis välisüliõpilasi 64 riigist.

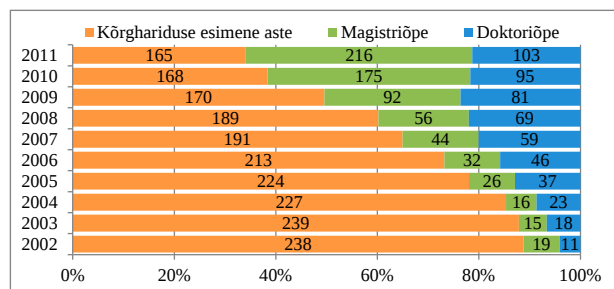
Kõikide õppeastmete peale kokku õppis kõige rohkem välisüliõpilasi *realia et naturalia* ning *humaniora* valdkonnas. Viimase viie aasta jooksul on *realia et naturalia* valdkonnas välisüliõpilaste osakaal pidevalt kasvanud ning *medicina* valdkonnas veidi langenud. 2011/2012. õppeaastal kasvas välisüliõpilaste arv *socialia* valdkonnas varasema õppeaastaga võrreldes peaaegu kaks korda.

Tartu Ülikoolis õppivate välisüliõpilaste arv ülikooli nelja valdkonna lõikes aastatel 2007–2011

Bakalaureuse- ja rakenduskõrgharidusõppe osakaal rahvusvahelise õppe pakkumisel on ülikoolis aasta-aastalt kahanenud. 2011. aasta lõpus õppis ülikoolis kõrghariduse esimesel astmel, sealhulgas bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppes, 165 välisüliõpilast (34% välisüliõpilastest).

Magistriõppes õppis kokku 216 välisüliõpilast (24% enam kui 2010. aasta lõpus) ning doktoriooppes 103 välisdoktoranti (8% enam). Tartu Ülikooli välisüliõpilastest 45% õppis seega magistriõppes ning 21% doktoriooppes.

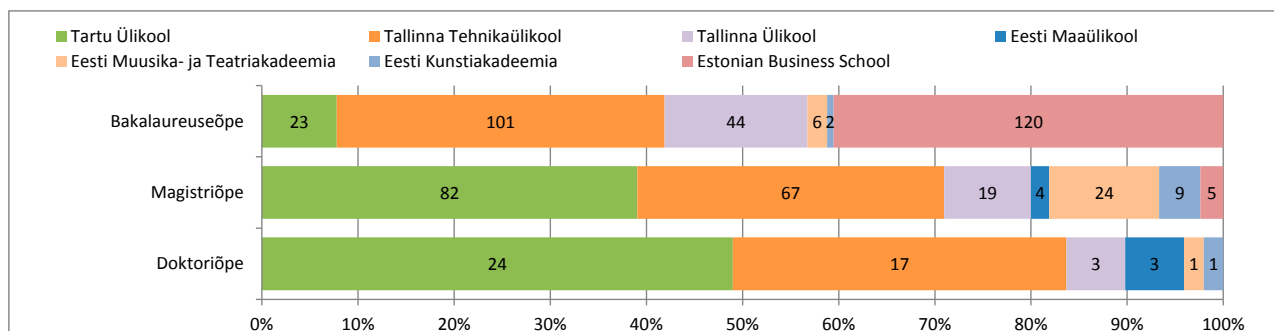
Tartu Ülikoolis õppivate välisüliõpilaste arv õppetasete lõikes aastatel 2002–2011

Eesti ülikoolide võrdluses asus Tartu Ülikoolis õppima iga teine 2011/2012. õppeaastal Eestis õpinguid alustanud välisdoktorant. Tartu Ülikooli magistriõppes alustas õpinguid 40% Eestis magistriõppesse vastuvõetud välisüliõpilastest.

2011. aasta lõpuga saab võtta kokku 2010/2011. õppeaastal toimunud rahvusvahelise üliõpilasvahetuse. 2010/2011. õppeaastal õppis Tartu Ülikoolis kokku 380 välisküla-lisüliõpilast – kasv varasema aastaga võrreldes ligi 12%. Euroopa Liidu kõrgharidusprogrammi Erasmus raames õppis Tartu Ülikoolis kokku 203 vahetusüliõpilast (kasv 15%). Iga neljas Erasmuse programmi võimalusi kasutanud üliõpilane oli pärit ülikooli partnerülikoolidest Saksamaalt.

Suuremat huvi Tartu Ülikoolis õppimise vastu näitasid ka Poola, Itaalia ja Hollandi üliõpilased. Kahepoolsete koostöölepingute raames tuli Tartu Ülikooli õppima 61 üliõpilast, kõige rohkem Venemaalt (21) ja Ameerika Ühendriikidest (15). Alates 2008/2009. õppeaastast on Euroopa Liidu tõukevahendite toel rakendatav doktorioõppe ja rahvusvahelistumise programm DoRa võimaldanud tuua ülikooli välisküla-lisdoktorante ja toetada nende lühiajalist õppe- ja teadustööd. Seda võimalust kasutas 2010/2011. õppeaastal kokku 30 doktoranti 22 riigist (2009/2010. õppeaastal 22 doktoranti 16 riigist).

Välisüliõpilaste arv kasvas Tartu Ülikoolis aastaga 10% ja välisküla-lisüliõpilaste arv 12%

Eesti ülikoolidesse vastuvõetud välisüliõpilaste arv õppetasete lõikes 2011/2012. õppeaastal. Allikas: EHIS

Ülikooli andmetel suundus 2010/2011. õppeaastal Tartu Ülikoolist välisülikoolidesse kokku 479 vahetusüliõpilast. Võrreldes varasema õppeaastaga kasvas välismaal õppijate arv 19% (77 üliõpilase võrra). 284 üliõpilast ehk 60% väliskõrgkoolides õppinud ja välispraktikal osalenud üliõpilastest kasutas selleks Euroopa Liidu kõrgharidusprogrammi Erasmus. Teaduskondade ja kolledžite üliõpilas- ja õppejõuvahetuse lepingute arv kasvas 2011. aasta lõpuks 700-ni, mis on 50 lepingu võrra enam kui 2010. aastal. Kõige enam üliõpilasi suundus programmi raames Hispaaniasse (30%), Prantsusmaale (13%) ja Saksamaale (13%).

Kahepoolsete koostöölepingute raames kandideeris välisülikoolidesse kokku 150 üliõpilast, kuid piiratud kohtade arvu tõttu sai vahetusüliõpilasena õppima minna 66 üliõpilast. Võrreldes 2009/2010. õppeaastaga kasvas nende lepingute raames välismaal õppinute arv ligi 18%. Kõige enam üliõpilasi suundus vahetusüliõpilasena õppima Ameerika Ühendriikidesse, Saksamaale ja Venemaale.

Lisaks Erasmuse programmile ja partnerülikoolide koostöölepingutele kasutati välisülikoolides õppimiseks ka teisi programme – ISEP (International Student Exchange Programs), Utrechti koostöövõrgustiku üliõpilasvahetusprogrammid (AEN ja MAUI), Kristjan Jaagu ja DoRa programmi stipendiumiprogrammid, Nordplus programm ning riikidevahelised koostöölepingud. Kõige enam kasutati neist DoRa programmi, mille raames läks välisülikoolidesse õppima kokku 48 üliõpilast. Kristjan Jaagu stipendiume kasutas 25 üliõpilast.

2010/2011. õppeaastal läks Tartu Ülikoolist teistesse Eesti kõrgkoolidesse külalisüliõpilasena õppima 80 üliõpilast. Peamised kõrgkoolid, kus üliõpilased on kolmel viimasel õppeaastal külalisüliõpilasena õppinud, on Tallinna Ülikool (50–60%), Tallinna Tehnikaülikool ja Eesti Maaülikool. Tartu Ülikooli tuli teistest Eesti kõrgkoolidest õppima 677 üliõpilast. Suurima osa külalisüliõpilasena õppima tulijatest moodustasid Eesti Lennuakadeemia (35%), Eesti Maaülikooli (31%) ja Tallinna Ülikooli (10%) üliõpilased.

Rahvusvahelised õppekavad ja ühisprogrammid 2011/2012. õppeaastal:

Inglisekeelsed ühisprogrammid	Akadeemiline üksus
Majandus-, riigi- ja ühiskonnateaduse Erasmus Munduse ühisprogramm (IMESS)	sotsiaal- ja haridusteaduskond
Venemaa, Kesk- ja Ida-Euroopa uuringute ühisprogramm Erasmus Munduse (IMRCEES)	sotsiaal- ja haridusteaduskond
Infoturbe Erasmus Munduse ühisprogramm (NordSecMob)	matemaatika-informaatikateaduskond

ÕPPEKAVAARENDUS

EESMÄRK: Ülikool pakub õpet kvaliteedihindamise läbinud õppekavade alusel, vähendab õppekavade killustatust ning arendab rahvusvahelisi õppekavu

Õppekavade arv on ülikoolis viimastel aastatel järjepidevalt kahanenud. Kui 2010. aasta lõpus õppisid üliõpilased Tartu Ülikoolis 238 õppekaval, siis 2011. aasta lõpus õpiti 198 õppekaval. 2011/2012. õppeaastal toimus vastuvõtt 177 õppekavale, sealhulgas kuuele ühisõppekavale.

2011. aastal lõppes Eesti kõrgkoolide üleminekuhindamine. 2011. aastal läbis Tartu Ülikoolis üleminekuhindamise 77 õppekava 14 õppekavagrupis. Aastatel 2009–2011 hinnati Tartu Ülikoolis kokku 22 õppekavagruppi, neist 14 õppekavagrupi hindamine toimus ilma hindamiskülastuseta. Kuivõrd hindamine toimus õppeastmete lõikes, siis tehti Tartu Ülikooli osas kokku 65 hindamisotsust, neist kuus tähtajalist järgmistes õppekavagruppides: keeled ja kultuur (rakenduskõrgharidusõpe), kunstid (bakalaureuse- ja magistriõpe), muusika ja teatrikunst (magistriõpe), õpetajakoolitus ja kasvatusteadus (magistri- ja doktoriõpe).

2011/2012. õppeaasta vastuvõtu õppekavade arv ja osakaal õpete lõikes:

Rakenduskõrgharidusõpe	16	9%
Bakalaureuseõpe	45	25%
Bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õpe	5	3%
Magistriõpe	77	44%
Doktoriõpe	34	19%
KOKKU	177	100%

Inglisekeelsed magistriõppe õppekavad	Akadeemiline üksus
Läänemere regiooni uuringud	sotsiaal- ja haridusteaduskond
Ristmeedia tootmine (ühisõppekava Tallinna Ülikooliga)	sotsiaal- ja haridusteaduskond
Euroopa Liidu ja Vene uuringud	Euroopa kolledž
Heaolu- ja spaateenuste disain ja juhtimine	Pärnu kolledž
Semiootika	filosoofiateaduskond
Virtuaalkeskondade loomine ja arendamine	Viljandi kultuuriakadeemia
Muusika ja filmikunsti helitehnoloogiad (ühisõppekava Tallinna Ülikooliga)	Viljandi kultuuriakadeemia
Rakenduslik mõõteteadus	loodus- ja tehnoloogiategaduskond
Materjalid ja protsessid jätkusuutlikus energeetikas (ühisõppekava Tallinna Tehnikaülikooliga)	loodus- ja tehnoloogiategaduskond
Tarkvaratehnika (ühisõppekava Tallinna Tehnikaülikooliga)	matemaatika-informaatikategaduskond
Küberkaitse (ühisõppekava Tallinna Tehnikaülikooliga)	matemaatika-informaatikategaduskond

EESMÄRK: Ülikool toetab eri õppemeetodite arendamist ning tehnoloogia igapäevast kasutamist õppetöös

2010. aastal jätkus Tartu ülikoolis e-õppe kursuste arvu kasv. E-õpet kasutatakse ülikoolis valdavalt kombineeritult auditoorse õppega, et toetada üliõpilaste iseseisvat tööd. Täielikult veebipõhiseid kursusi oli e-kursuste üldarvust ligikaudu 13%. Aastal 2011 töötas ülikoolis üheksa haridustehnoloog, kes nõustasid õppejõude e-kursuste loomisel ja korraldamisel.

Õppeinfosüsteemi andmetel oli ülikoolis 2011. aastal 850 veebipõhist või osaliselt veebipõhist õppeainet (2010. aastal 526 õppeainet). Nendel kursustel osales kokku 26 870 õppijat – 12 857 võrra rohkem kui 2010. aastal.

2011. aasta lõpu seisuga oli ülikooli keskse veebipõhise õpikeskkonna Moodle kasutajaid 18 902 – ligi 1,8 korda enam kui aasta varem. Aasta lõpus oli ülikoolil kokku 1475 Moodle'i kursuse põhja. 2011. aastal töötati tõukefondide toel Primuse programmi raames välja uus e-õppe koolituskursus „Minu e-kursus kvaliteedimärgi vääriliseks”. E-õppe koolituskursusi pakuti 11 kursuse raames ning lisaks toimusid eri teemadel õppejõudude regulaarsed e-lõunad.

9% kõikidest Tartu Ülikooli õppeainetest olid 2011. aastal täielikult või osaliselt veebipõhised

2011. aastal loodi e-õppe programmi BeSt raames 68 uut e-kursust ning 115 õpiobjekti.

Aasta e-kursuse tiitli ja stipendiumi võitis Tartu Ülikooli stomatoloogia kliiniku suu- ja hambateaduste assistent **Riina Runnel** e-kursuse „Suu- ja hambahaiguste propedeutika“ eest. Kõrgkoolide ja kutseõppeasutuste aasta parima e-kursuse valimise korraldas e-õppe arenduskeskus.

2010. aastal valmis Tartu Ülikooli videoportaali UTTV (Tartu Ülikooli televisioon), kuhu 2011. aasta lõpu seisuga oli lisatud 229 avalikult kättesaadavat õppevideot. Ülikooli töötajatel ja üliõpilastel oli võimalik administratiivse töö, õppe- või teadustöö eesmärkidel kasutada veebiseminari tarkvara, mis võimaldab sünkroonselt korraldada esitlusi, audio- ja videokonverentse, jagada eri formaatides faile ja oma arvutiekraanil toimuvat, kasutada ühist jututuba ning valget tahvlit. 2011. aastal kasutas 49 õppejõudu 67 seminariruumi. Veebiseminari kasutati kokku 3147 tundi ja 18 minutit.

Ilmus veebipõhise e-õppe ajakirja e-TÜ (<http://www.etu.ut.ee/>) kevad- ja sügisnumber, millel oli aprillis 891 ning oktoobris 817 lugejat.

2011. aastal Eesti e-ülikooli konsortsiumis e-kursuse kvaliteedimärgi saanud Tartu Ülikooli kursused ja nende autorid:

Statistika ja andmetöötlus	Kandela Õun, Pärnu kolledž
Akadeemiline kirjutamine	Krista Uibu, haridusteaduste instituut
Korrektne eesti keel igapäevases asjaajamises	Krista Uibu, haridusteaduste instituut
Sissejuhatus erinoorsootöösse	Maria Žuravljova, Narva kolledž
Gerodontoloogia	Riina Runnel, stomatoloogia kliinik
Suu- ja hambahaiguste propedeutika	Riina Runnel, stomatoloogia kliinik

ÕPPE KVALITEET JA ÕPPIMISE TUGITEGEVUSED

EESMÄRK: Ülikool arvestab õppijate ootuste ja vajadustega ning täiustab õppimist toetavaid tugiteenuseid

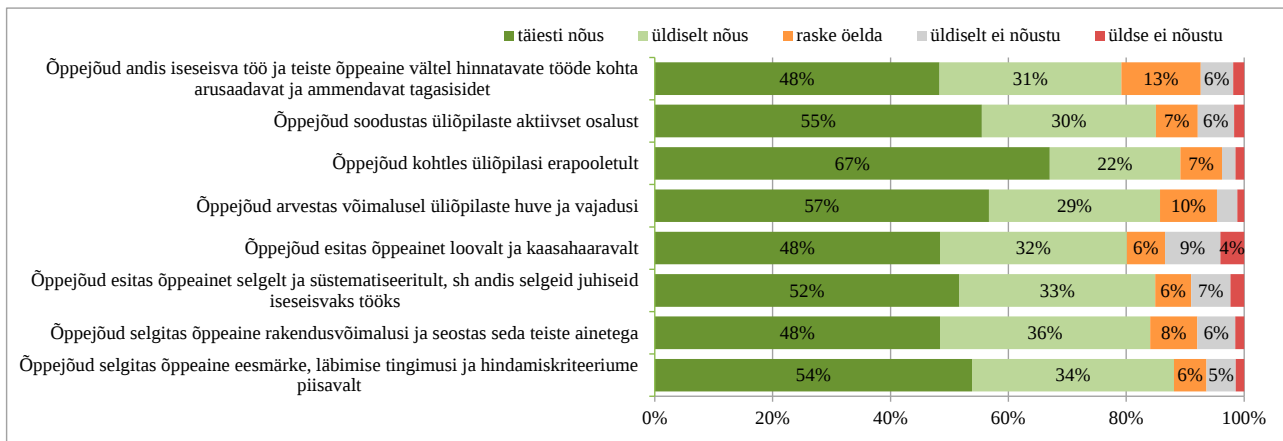
Üliõpilastelt küsitakse igal aastal tagasisidet õppeainete ning õppejõu õpetamis- ja juhendamisoskuste kohta. Õpetamise ja õppeainete hindamise küsitlus toimus iga õppeaine lõpus ning oli kohustuslik kõigile üliõpilastele, v.a arst-residendid, külalisüliõpilased ja eksternid. 2010/2011. õppeaastal laekus kõrghariduse esimese ja teise astme üliõpilastelt 102 402 õigeaegselt täidetud ankeeti ning doktoriõppe üliõpilastelt 704 ankeeti. Kokku anti nende ankeetidega tagasisidet 2283 õppejõule.

Üliõpilaste tagasiside näitas, et tunniplaanis ettenähtud loengud, seminarid, praktikumid, veebipõhised tegevused algasid ja lõppesid ettenähtud ajal ning õppeaine läbimiseks vajalikud õppematerjalid olid kättesaadavad. Õppejõudude

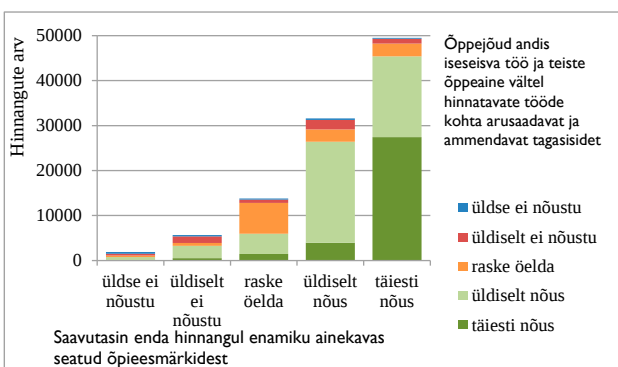
tegevust hinnates nõustusid vastajad täiesti või üldiselt kõige enam väitega, et õppejõud kohtles üliõpilasi erapooletult (89%) ning selgitas õppeaine eesmärged, läbimise tingimusi ja hindamiskriteeriume piisavalt (88%).

Vähem nõustuti väitega, et õppejõud andis iseseisva töö ja teiste õppeaine vältel hinnatavate tööde kohta arusaadavat ja ammendavat tagasisidet (79%). Võttes kokku õppeaine eri aspektid ning õppejõu õpetamisoskused, andsid üliõpilased 36%-l juhtudest õppeainele hinde A („suurepärase“), 34%-l hinde B („väga hea“) ning 17%-l hinde C („hea“).

Doktoriõppe üliõpilased nõustusid kõige enam (94–96%) väidetega, et kõik ettenähtud õppetunnid toimusid, õppeaine läbimiseks vajalikud materjalid ja erialane kirjandus oli kättesaadav ning õppejõud soodustas üliõpilaste aktiivset osalust õppetundides. Kõige vähem (85%) oldi täiesti või üldiselt nõus väitega, et õppejõud abistas ja suunas piisavalt uurimistöö probleemide lahendamisel. Kokku hindasid doktorandid õppeainet 56%-l juhtudest hindega A („suurepärase“) ning 28%-l hindega B („väga hea“).

Tartu Ülikooli üliõpilaste tagasiside valitud küsimustele õpetamise ja õppeainete hindamise küsitluses 2010/2011. õppeaastal

Õppejõu tegevuse ja õpitu omandamise vaheline seos üliõpilaste tagasisides 2010/2011. õppeaasta küsitluse andmetel

Tartu Ülikool annab igal aastal üliõpilaste tagasiside alusel välja aasta õppejõu auhinnad, eesmärgiga tähtsustada head õpetamist ja tunnustada üliõpilastelt kõrgemaid hinnanguid saanud õppejõude. Igas valdkonnas tunnustatakse üht õppejõudu, kes on vastaval õppeaastal õppejõudude ja õppeainete hindamise küsitluses saanud üliõpilastelt kõige kõrgemad hinnangud ja kelle ühe või mitme õppeaine kohta on õppeaasta jooksul täidetud vähemalt 50 ankeeti.

Tartu Ülikooli 2010/2011. õppeaasta parimateks õppejõudeks tunnustati *humaniora* valdkonnas filosoofiateaduskonna inglise filoloogia assistent **Pille Põiklik**, *socialia* valdkonnas sotsiaal- ja haridusteaduskonna inglise didaktika lektor **Kristel Ruutmets**, *realia et naturalia* valdkonnas loodus- ja tehnoloogia-teaduskonna analüütilise keemia dotsent **Koit Herodes** ning *medicina* valdkonnas arstiteaduskonna meditsiinilise biokeemia professor **Mihkel Zilmer**.

2011. aasta alguses uuriti üliõpilaste arvamust ja eelistusi tagasiside andmisel. Suvel toimus esimene uue ja lühema õppeainete tagasiside küsimustiku prooviküsitlus. Aasta lõpus kehtestas rektor uue korra, millega reguleeritakse üle ülikooli tagasisideküsitluste korraldamist, tulemuste analüüsi, avalikustamist ja kasutamist. Kord semestris peavad teaduskondade ja kolledžite nõukogud arutama tagasisideküsitluse tulemusi ning dekaanid ja kolledžite direktorid esitama õppeprorektorile aruande, mis sisaldab hinnangut üliõpilaste tagasisidele ja tegevuskava ilmnenuid puuduste kõrvaldamiseks.

Inglise didaktika lektor Kristel Ruutmets on õppejõud, kes on pälvinud üliõpilaste tagasiside alusel aasta õppejõu auhinna neljandat korda

Üliõpilastuutorite tegevuse vajalikkus on enast ülikoolis tõestanud. 2011/2012. õppeaastal esmakursuslaste seas korraldatud küsitlus näitas, et 71% vastanutest oli hankinud vajalikku informatsiooni õppekorralduse

kohta tuutoritelt. Tuutorite pakutava nõustamisega oli rahul 92% esimesel astmel õpinguid alustanud üliõpilastest. Tagasisides tunnustati tuutorite aktiivsust, sõbralikkust ja abivalmidust küsimustele vastamisel.

2011. aastal tegutses ülikoolis tuutorina 126 üliõpilast. Traditsiooniks kujunenud tänuüritusel anti tunnustus 93 uuele, 2011. aastal tuutorite koolitusprogrammi läbinud tuutorüliõpilasele.

126 üliõpilastuutorit andsid 2011. aastal oma panuse õppetöö arendamisse

Enda erivajadusest oli 2011/2012. õppeaastal ülikoolile teada andnud 77 üliõpilast, kellest 32 õppisid riigieelarvelisel õppekohal ning 13 ülejäänud 45-st olid riigieelarvevälisel õppekohal õppemaksust vabastatud. Valdavalt õpivad erivajadusega üliõpilased täiskoormusega (72 üliõpilast) ning päevases õppes (43).

2009. aastal kaardistati Tartu Ülikooli õppehooned ratasooliga liikuja seiskohast ning tehti puuduste vähendamise või kõrvaldamise ettepanekud. Eeltöö tulemusena sai ülikool 2011. aastal Euroopa Liidu tõukefondide vahenditest toetuse 12 õppehoone juurdepääsetavuse parandamiseks. Euroopa Liidu tõukefondide programmi Primus raames jätkus erivajadustega üliõpilaste toetamine: loeti sisse audio- ja digiõppematerjale, koolitati tugitudengeid ning osutati mitmesuguseid tugiteenuseid 18 üliõpilasele. Enne õppeaasta algust toimus esmakordselt sihtrühmadele erivajadusi ja erivajadusega üliõpilaste toetamise võimalusi tutvustav koolitus „Mitmekesine auditoorium: erivajadustega üliõpilaste märkamine ja toetamine“.

2011. aasta Tartu kevadiste tudengipäevade teema oli „Märkamine“. Üliõpilased soovisid juhtida tähelepanu heategevusele, abistamisele ja hoolivusele. Esimest korda oli programmis meelte päev, mille jooksul sai mängida ratasooliga saalihokit ja läbida takistusrada, õppida viipekeelt ja pimedate kirja, maalida pintslit varvaste vahel hoides. Kuulata sai asjatundjate loenguid, toimus temaatiline ümarlaud ja iga-aastane heategevuskontsert.

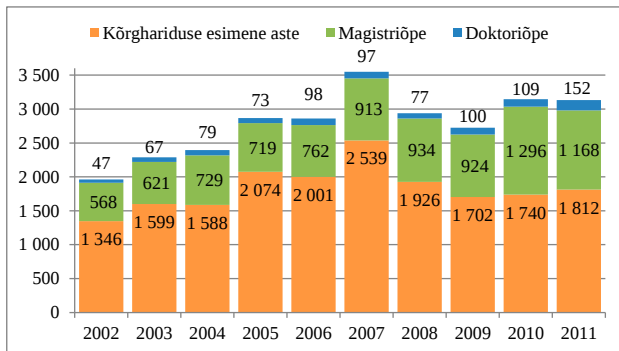

Pidulik tänuüritus „Üliõpilaselt ülikoolile“ haridus- ja teadusministeeriumi saalis 14. detsembril 2011

ÕPINGUTE LÕPETAMINE JA JÄTKAMINE

EESMÄRK: Ülikooli lõpetajad sisenevad edukalt tööturule, õpivad edasi magistri- ja doktoriõppes

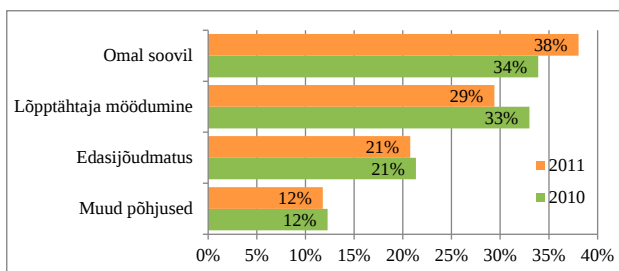
2011. aastal lõpetas ülikooli kokku 3132 üliõpilast. Üliõpilastest suurim osa (46%) lõpetas õpingud *socialia* valdkonnas ning vastavalt 23% *humaniora*, 20% *realia et naturalia* ning 11% *medicina* valdkonnas. *Cum laude* lõpetas 2011. aastal ülikooli 172 üliõpilast.

Tartu Ülikooli lõpetajate arv kõrghariduse kolme astme lõikes aastatel 2002–2011

2011. aastal katkestas õpingud ja eksmatrikuleeriti muul põhjusel kui lõpetamine 2360 üliõpilast, mida on 5% võrra vähem kui varasemal aastal. Peamiseks põhjuseks oli 2011. aastal omal soovil katkestamine (38%).

Aastate jooksul on sagedasemad põhjused olnud õppe lõpukuupäeva möödumine ja edasijõudmatus. Võrreldes 2010. aastaga kasvas omal soovil katkestajate ning õppeteenustasu maksmata jätmise pärast eksmatrikuleeritud üliõpilaste arv. Viimasel neljal aastal on vähenenud õppe lõpukuupäeva möödumise tõttu katkestajate arv. Viimase põhjuseks on õppekorralduslikud muudatused – võimalus õppida ka akadeemilise puhkuse ajal ning kasutada pikendusaaastat. 2011.

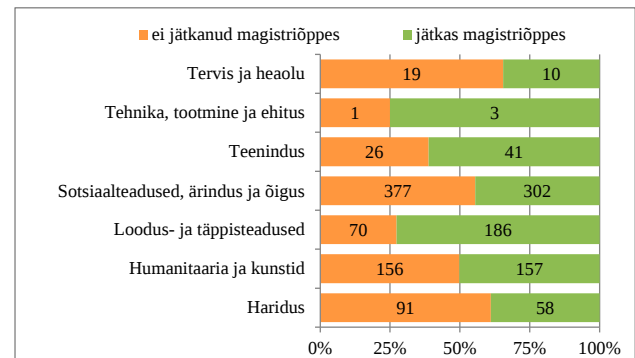

aastal langes 41% katkestajatest ülikoolist välja esimesel aastal, neist 62% õppis bakalaureuseõppes.

Üliõpilaste eksmatrikuleerimisel märgitud olulisemad põhjused 2010. ja 2011. aastal

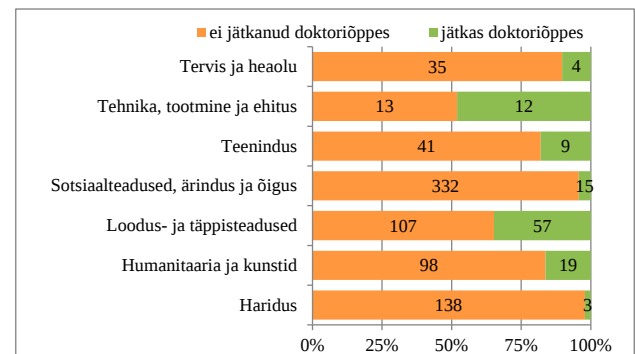
Eelmisel õppeaastal Tartu Ülikoolis bakalaureuseõppe lõpetanute jätkas 2011/2012. õppeaastal siin magistriõppes õpinguid 51%. Sarnaselt varasematele aastatele jätkasid õpinguid magistriõppes kõige sagedamini loodus- ja täppisteaduste valdkonna ning teeninduse valdkonna lõpetajad (vastavalt 73% ja 61%).

Iga teine Tartu Ülikooli bakalaureuseõppe lõpetaja jätkas samal aastal õpinguid koduülikooli magistriõppes

2010/2011. õppeaastal Tartu Ülikooli bakalaureuseõppe lõpetanute arv, kes jätkasid 2011/2012. õppeaastal õpinguid Tartu Ülikooli magistriõppes

2010/2011. õppeaastal Tartu Ülikooli lõpetanud magistritest jätkas 13% õpinguid oma ülikooli doktoriõppes. Kõige suurem oli edasiõppijate osakaal tehnika, tootmise ja ehituse valdkonnas (48%) ning loodus- ja täppisteaduste valdkonnas (35%).

2010/2011. õppeaastal Tartu Ülikooli magistriõppe lõpetanute arv, kes jätkasid 2011/2012. õppeaastal Tartu Ülikooli doktoriõppes

DOKTORIÕPE

2011. aastal kasvas doktoriõppe lõpetajate arv 2010. aastaga võrreldes 39%. Esmakordselt ületas Tartu Ülikoolis doktoriõppe lõpetajate arv riikliku koolitustellimuse koguarvu: 2006/2007. õppeaastal võeti riikliku koolitustellimuse alusel vastu 149 doktoranti (kokku 216) ning 2011. aastal kaitsiti Tartu Ülikoolis 152 doktorikraadi.

2011. aastal kaitses Tartu Ülikoolis väitekirja 152 uut doktorit, mis on senine rekord

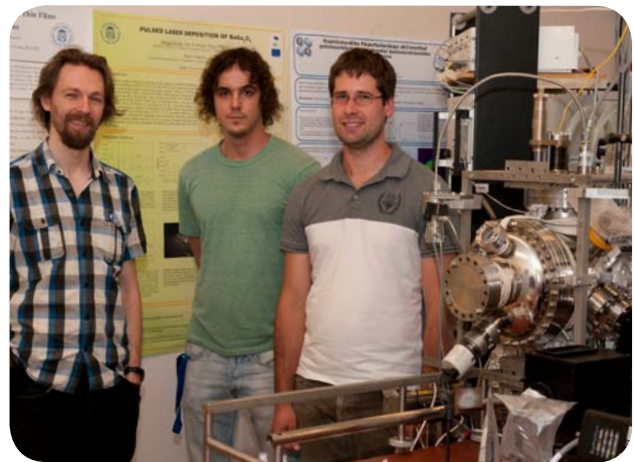
Kaitsmiste arvu hüppeline kasv oli osaliselt tingitud enne 2002. aasta 1. juunit registreeritud doktoriõppekavade sulgemisest 1. septembril 2011, mis motiveeris paljusid lõpetamise nimel pingutama. Sulgemisele kuulunud õppekavadel kaitses doktorikraadi 92 isikut. 18 doktoranti lõpetas õpingud õppekava nominaalajaga, 22 vähem kui viie aastaga ning kümme doktoranti vähem kui 5,5 aastaga. Euroopa Liidu tõukefondide rahastatud doktoriõppe jätkuprogrammi raames oli 2011. aasta lõpu seisuga pooleli jäänud õpingute jätkamiseks Tartu Ülikooli immatrikuleeritud kokku 47 doktoranti, nendest kaheksa jõudis 2011. aastal kaitsmiseni.

2011. aastal kaitsiti Eesti avaõiguslikes ülikoolides kokku 251 doktorikraadi, mis on 68 võrra enam kui eelmisel aastal. Tartu Ülikoolis kaitsiti ligi 61% ning Tallinna Tehnikaülikoolis ligi 24% doktorikraadidest.

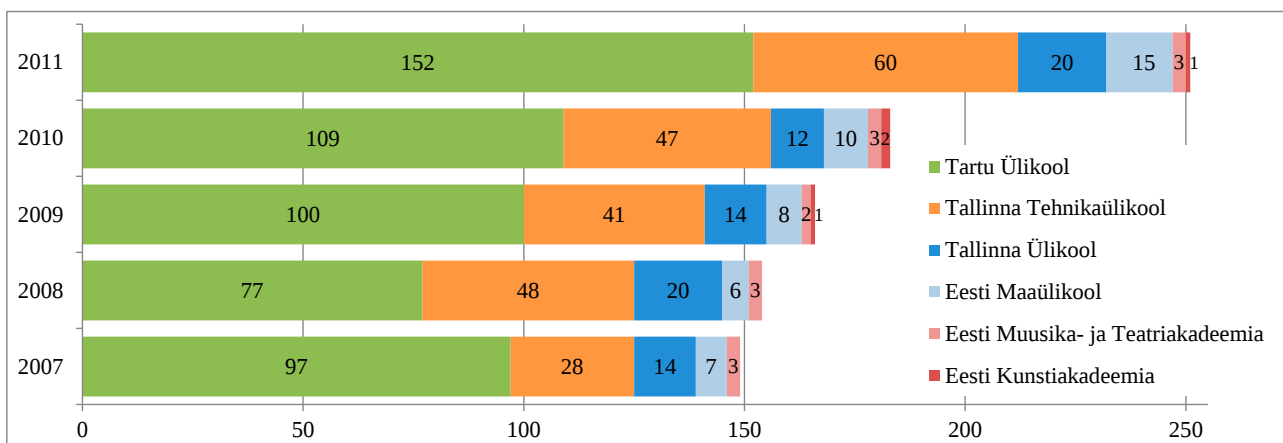
Kõik Tartu Ülikooli doktoriõppekavad läbisid 2011. aastal üleminekuhindamise. Vaid ühes õppekavagrupis (õpetajakoolitus ja kasvatusteadus) sai ülikool tähtajatu asemel tähtajalise õppe läbiviimise õiguse.

Doktoriõppekavadele kinnitati programmijuhid ning atesteerimine toimub alates 2011/2012. õppeaastast atesteerimiskomisjoni avaliku koosolekuna. 2011. aastal töötati välja teaduskraadide põhimääruse muudatus eesmärgiga toetada rahvusvahelist koostööd ning kaasata doktorantide juhendamisse lisaressurssi. Uus kord võimaldab sõlmida välisriigi ülikooliga ühisjuhendamise lepingu (Euroopas tuntud kui Cotutelle'i leping) ning väljastada välisülikoolis doktorikraadi kaitsmisel doktorandile mõlema ülikooli diplomi.

Euroopa Liidu tõukefondide toel tegutses Eestis kokku kolmteist doktorikooli, neist kaheksa Tartu Ülikooli juhtimisel. Ülikool osaleb partnerina kolmes doktorikoolis: Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kultuuriteaduste ja kunstide doktorikoolis, Tallinna Tehnikaülikooli IKT doktorikoolis ning Tallinna Ülikooli haridus- ja kasvatusteaduste doktorikoolis.

Margus Kodust, Martin Järveküljest ja Sergei Vlassovist said esimesed materjaliteaduse eriala doktorid, kes kaitsesid väitekirja Eestis

Avaõiguslike ülikoolide doktoriõppe lõpetajate arv aastatel 2007–2011. Allikas: EHS

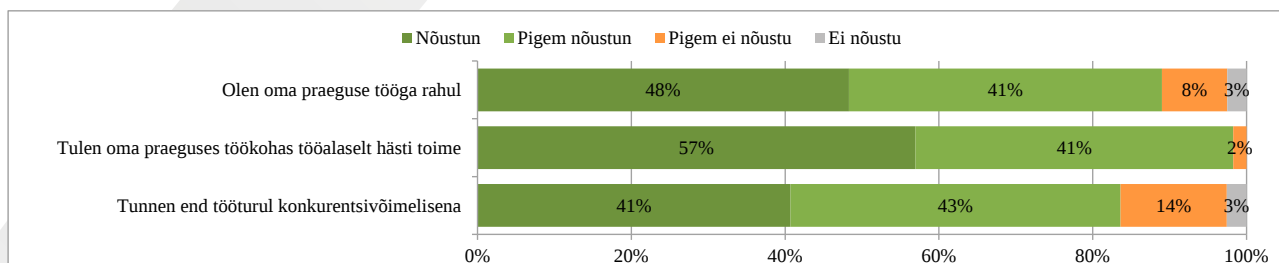

VILISTLASTE TAGASISIDE

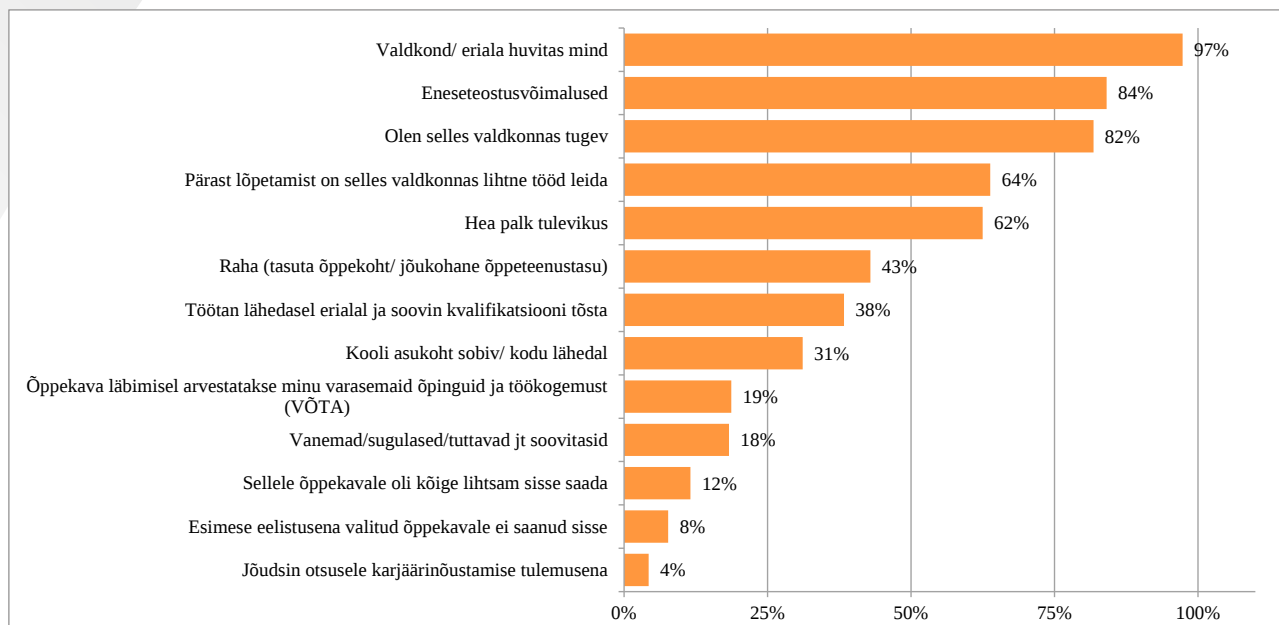
2011. aasta sügisel korraldas Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus (RAKE) küsitluse Tartu Ülikooli 2010. aastal lõpetanute seas. Küsitlusele vastas 1263 vilistlast (vastamismäär 42%) ning küsitluse tulemused näitasid, et 50% vilistlastest töötas, 14% õppis ning 30% õppis ja töötas samal ajal. Aasta pärast lõpetamist oli töötaja vaid 1% vilistlastest.

Oma tööga oli aasta pärast lõpetamist rahul 89% Tartu Ülikooli vilistlastest

Peaaegu kõik vilistlased leidsid, et nad tulevad oma praeguses töökohas tööalaselt hästi toime ning 84% vastanutest tundis end tööturul konkurentsivõimelisena.

Rahulolu tööga ja toimetulek tööturul, N=1153

Õppekava või eriala valimise põhjused. Vastajate osakaal, kes pidasid põhjust väga oluliseks või oluliseks, N=1263

Õpingutele tagasi vaadates nimetati sagedamini eriala valimise põhjustena huvipakkuvust, eneseteostusvõimalusi ja enda tugevust valitud valdkonnas. Olulised olid ka hea palk tulevikus ja töö leidmise lihtsus valitud valdkonnas. Lõpetanud andsid ühtlasi positiivse hinnangu õppekava eesmärkidele – 81% vastanutest oli õpinguid alustades teadlik õppekava eesmärkidest ning 76% kinnitas, et õpe oli vastavuses õppekavale seatud ootustega.

Valdavalt jäid vilistlased valitud eriala ja ülikooliga rahule. Samuti oldi rahul õpetamise, õppekava ning õppetöö korraldusega (rahul 76% kuni 83%). Seevastu õpingute ajal pakutud praktikavõimalustega jäid rahule vaid veidi enam kui pooled vastanutest. Samuti toodi esile vähest ülikooli tuge õpingutes ning suuremat vajadust nn ülekantavate oskuste õpetamise järele. Ülikooli rolli selliste oskuste arendamisel hinnati üldiselt kõrgeks, seejuures eriti kõrge hinnangu said oskus teoreetilisi teadmisi praktikas rakendada ning meeskonnatööoskus. Madalamalt hinnati ülikooli panust info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise oskuse ning võõrkeeleoskuse parandamisel, samuti juhtimisoskuse, enesekehtestamise ja läbirääkimisoskuse ning ettevõtlikkuse ja algatusevõime suurendamisel. Oma ametikohal peeti kõige olulisemateks efektiivset ajakasutamise- ja planeerimisoskust ning suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust.

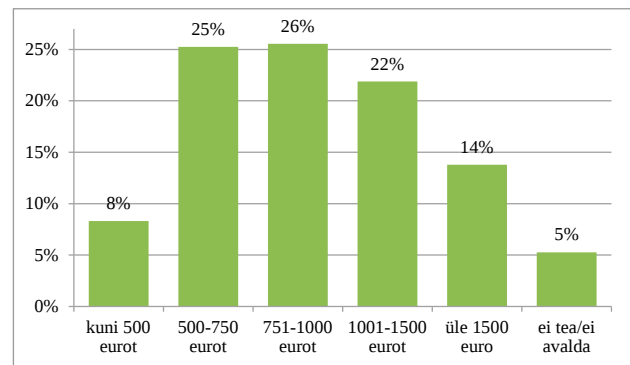
Õpingute ajal töötas 70% vastanutest, neist pooled töötasid juba enne õpinguid. Vastanute hinnangul töötamine valdavalt takistas õppimist ning sellele viitasid ka andmed: kui nendest üliõpilastest, kes õpingute ajal ei töötanud, lõpetas nominaalajaga kaks kolmandikku, siis õpingute ajal töötanutest sai sellega hakkama vaid iga teine.

Õpingute ajal töötamise peamise põhjusena nimetati majanduslikke tegureid (38%) või varasema töö olemasolu (27%), erialase töökogemuse saamiseks töötas oluliselt vähem vilistlasi (13%). Õpinguteaegne töö oli enamasti seotud õpitava erialaga, vaid viiendik vastanutest töötas õpingute ajal erialaga mitte-seotud ametikohal.

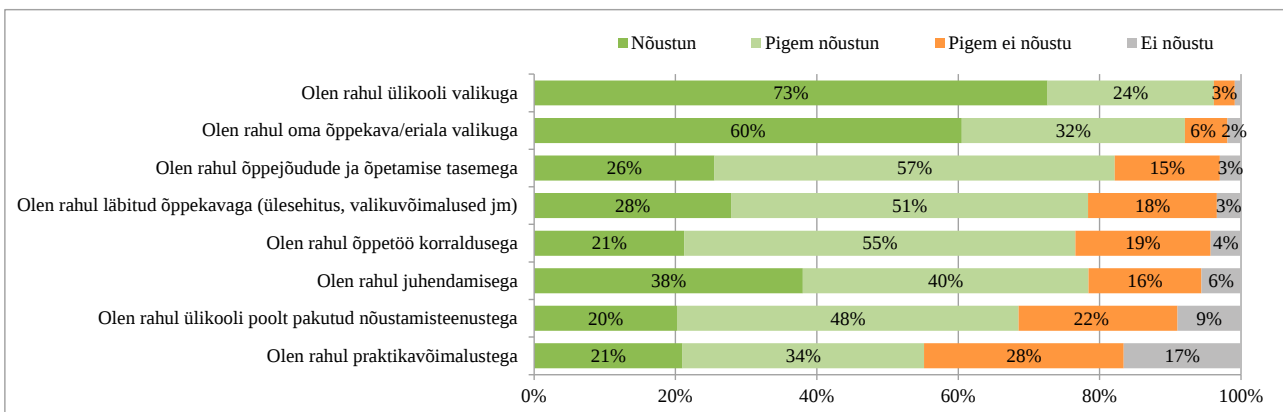
Aasta pärast lõpetamist oli Tartu Ülikooli vilistlaste keskmine brutokuupalk (1105 eurot) oluliselt kõrgem riigi keskmisest

Juhi, tippspetsialisti või kõrgema ametnikuna töötas kaks kolmandikku töötavatest vilistlastest. Ootuspäraselt ilmnas, et mida kõrgem aste hariduses lõpetati, seda lihtsam

oli tööturul hakkama saada. Üldjuhul teenisid madalama õppeastme lõpetanud madalamat palka ja töötasid vähem nõudlikumatel ametikohtadel. Ühtlasi töötasid kõrgema astme lõpetanud sagedamini ametikohal, mis oli seotud õpitud erialaga.

Vilistlaste jaotus (% töötavatest vastanutest, N=951) põhikohala brutopalka järgi (teisendatuna täistööajale)

Rahulolu õpingutega seotud aspektidega, N=1153

ÕPPE-, ARENDUS- JA LOOMETÖÖ REGIOONIDES

EESMÄRK: Ülikool edendab teadmisi ja oskusi jagades Eesti tasakaalustatud arengut

Ülikool on seadnud sihi arendada ja tugevdada ülikooli kolledžeid õppe-, arendus- ja loomekeskustena. Tartu Ülikooli kolm regionaalset kolledžit on spetsialiseerunud eri valdkondadele. Rakendades ülikooli teaduspotsentiaali, edendades kohalikku koostööd ja luues rahvusvahelisi sidemeid, aitavad ülikooli kolledžid tõsta oma regiooni sotsiaal-majanduslikku elukvaliteeti.

Ettevõtlikkus ja teenuste disain Pärnus

2011. aastal 15. aastapäeva tähistanud Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži õppe- ja arendustöö keskmeks on teenuste disaini ja juhtimise ning ettevõtluse valdkond, mis tugineb spetsialiseerumisele eelkõige sotsiaal- ja turismifääris.

2011/2012. õppeaastal asus Pärnu kolledži rahvusvahelisele õppekavale spaateenuste disaini õppima 10 välisüliõpilast Taist, Lõuna-Koreast, Kamerunist ja Euroopa riikidest.

Rahvusvahelise hotelli- ja turismikoolide ühenduse EUHOFA 50. aastakongress üllatas osalejaid teooria ja praktika sujuva ühendamisega – selleks, et siduda ettekandeid turismihariduse mõjust inimeste heaolule ja elukvaliteedile praktikaga, toimus akadeemiline loeng Tervise Paradiisi spaahotellis.

Loomemajandus ja omakultuur Viljandis

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia uurimis- ja arendustöö keskmeks on pärandkultuuri, käelise pärimuse, muusikalise, visuaalse ja emakeelse väljenduse sidumine tänapäeva ettevõtluse ja kultuurivormidega.

2011. aastal avati Viljandi Kultuuriakadeemias kiirprototüüpimise keskus. Keskus on mõeldud prototüüpide ehk tootnäidiste valmistamiseks. Arvutisse skaneeritud või arvutis kujundatud esemest ehitatakse 3D-printeris kipsisarnasest pulbrist erilise liimi abil kolmemõõtmeline värviline objekt.

2011. aasta suvel Leedus toimunud XVI üliõpilaste laulu- ja tantsupeol Gaudeamus esitati folkdzäss-ansambli Paabel saatel esmakordselt peo ajaloos tervikteos, Viljandi kultuuriakadeemia vilistlase, helilooja Tauno Aintsi poolt just selle ürituse tarbeks kirjutatud "Loomiselugu", mille sõnade autor on Viljandi kultuuriakadeemia direktor Anzori Barkalaja

Mitmekeelsus ja -kultuurilisuus Narvas

Tartu Ülikooli Narva Kolledži teadustööd keskenduvad eelkõige mitmekultuurilisele ühiskonnale, haridusele ning Narva uuringutele ning õppetöö keskmes on mitmekeelsete haridusasutuste õpetajate koolitus, seda nii tasemekoolituses kui ka ümber- ja täiendusõppes.

Narva kolledž on pühendanud palju energiat, et pakkuda koolilastele tasuta koolivaheajaprogramme, ekskursioone, viktoriine, joonistus- ning fotokonkursse, emakeele- ja kodanikupäeva üritusi.

2011. aastal alustas Narva kolledžis tegevust lastevanemate akadeemia eesmärgiga aidata vanemaid, kes on huvitatud oma laste kasvatamisest ja nende arengu toetamisest. Ürituste sari osutus nii populaarseks, et kavas on laiendada ka Sillamäele ja Rakverre.

25. augustil 2011. aastal kogunesid Jõhvi kontserdimajja Eesti mitmekeelsete haridusasutuste pedagoogid, kes said Narva kolledži eesvedamisel kokku juba kaheteistkümnendat korda. Traditsiooniliselt keskendus pedagoogiline konverents riigi hariduselu sõlmküsimustele, seekord riiklike õppekavade teemale.

Jaauari lõpus tähistab Narva kolledž juba üle kümne aasta tatjanapäeva – pime talveöö algab tõrvikurongkäiguga, mille käigus ristitakse üks Narva monument või asutus Narva kolledži auüliõpilaseks. Sel ööl, kui esimene eksamissessioon on seljataga, pannakse pähe Narva kolledži sini-kollased teklid ja loetakse üliõpilasvanne.

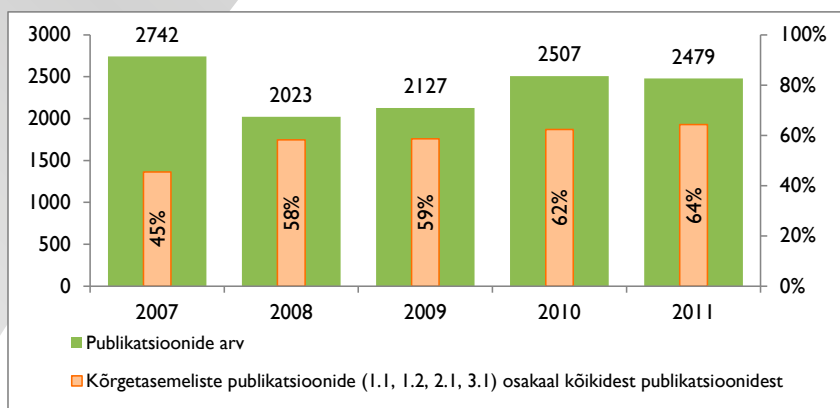
TEADUSTÖÖ

Andmebaasi Thomson Reuters Web of Science andmetel kuulus Tartu Ülikool 2011. aastal läbi aasta 1% kõige tsiteeritud ülikoolide ja teadusasutuste hulka kliinilise meditsiini, keemia, keskkonnateaduse ja ökoloogia, taime- ja loomateaduse ja üldise sotsiaalteaduse valdkonnas ning erinevatel analüüsiperioodidel bioloogia ja biokeemia, maateaduste, materjaliteaduse ja tehnikateaduste valdkonnas.

EESMÄRK: Ülikooli teadus- ja arendustegevus on kõigis teadusvaldkondades rahvusvaheliselt tunnustatud ja Eestis parima tasemega

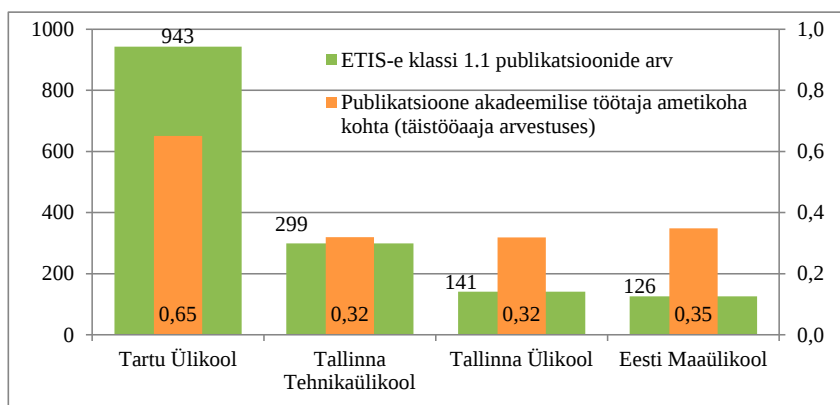
PUBLIKATSIOONID

Eesti Teaduse Infosüsteemi (ETIS) andmetel avaldasid Tartu Ülikooli liikmed 2011. aastal kokku 2479 publikatsiooni, mis on samal tasemel 2010. aastaga (2507). Ühe akadeemilise töötaja kohta (täistööaja arvestuses) avaldati 2011. aastal kokku keskmiselt ligi 1,7 publikatsiooni. Kõrgetasemeliste publikatsioonide (ETIS-e klassifikaatorid 1.1, 1.2, 2.1, ja 3.1) arv on ülikoolis aasta-aastalt suurenenud, moodustades 2011. aastal 64% kõikidest avaldatud publikatsioonidest. ETIS-e klassis 1.1 leidis 2011. aastal kajastamist kokku 952 Tartu Ülikooli töötajate publikatsiooni.

Tartu Ülikooli akadeemiliste töötajate publikatsioonide arv ja kõrgetasemeliste publikatsioonide osakaal aastatel 2007–2011

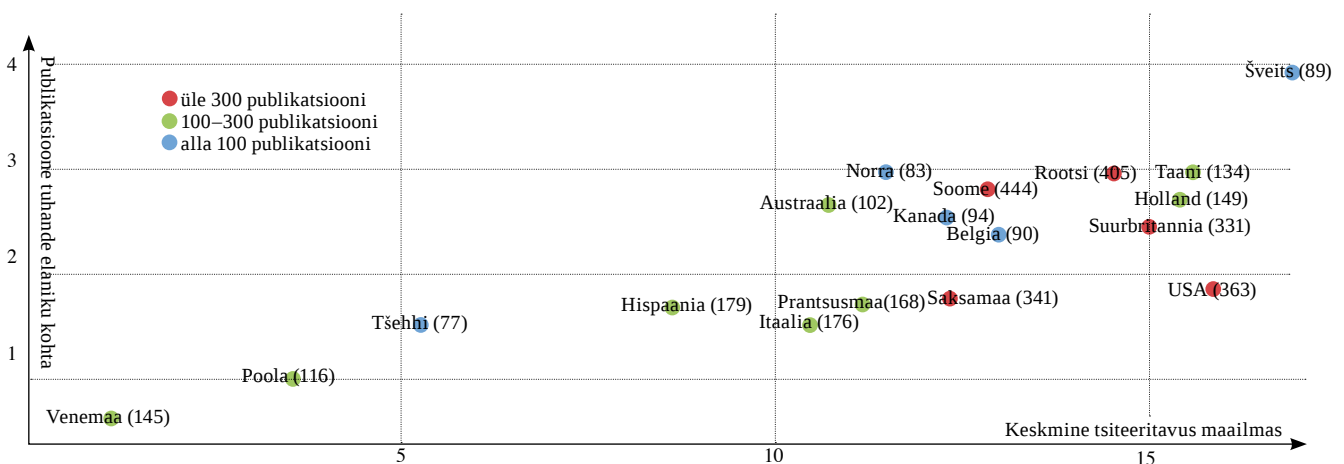
Nelja suurema avaõigusliku ülikooli võrdluses moodustasid ETIS-e klassi 1.1 publikatsioonidest Tartu Ülikooli publikatsioonid enam kui poole (62%). Ligi poole suurem oli ka Tartu Ülikoolis avaldatud ETIS-e klassi 1.1 publikatsioonide keskmine arv akadeemilise töötaja ametikoha kohta.

Nelja avaõigusliku ülikooli ETIS-e klassi 1.1 publikatsioonide üldarv ja keskmine arv akadeemilise töötaja ametikoha kohta 2010. aastal. Allikas: HTM, teaduse- ja arendusasutuste baasfinantseerimise alusandmed; ülikoolide personaliosakonnad

Andmebaasi Thomson Reuters Web of Science andmetel on viimase viie aasta jooksul (2007–2011) Tartu Ülikooli liikmete kaasautorlusel avaldatud ligi 4300 publikatsiooni. Publikatsioonide hulgas moodustavad suurema osa teadusajakirjades (78%) ja konverentsikogumikes (11%) avaldatud artiklid ning konverentsiteesid (10%). Ülikooli teadlaste peamisteks koostööpartneriteks on publitseerimisel olnud Soome, Rootsi, Ameerika Ühendriikide, Saksamaa ja Suurbritannia teadlased. Seejuures on vaadeldud ajavahemikul koostöös Helsingi ülikooli teadlastega avaldatud rohkem publikatsioone kui koostöös ühegi teise Eesti ülikooli teadlastega. Kokku on Tartu Ülikooli teadlased publitseerinud koos 108 riigi teadlastega.

Nagu näitas OECD analüüs, on rahvusvahelises koostöös kirjutatud artiklite arv viimastel aastatel suurenenud ning mida laiahaardelisem oli koostöö, seda suurem oli publikatsioonide keskmine tsiteeritavus. Seevastu ilma igasuguse institutsionaalse koostöötä (riigisisene või riikidevaheline) kirjutatud artiklitele tagab suurema mõjukuse publikatsioonide üldarvu ja riigi elanikkonna kõrgem suhtarv või autorite päritolu keskmiselt suuremast teadusasutusest, mida seletatakse avarate koostöövõimalustega.

Tartu Ülikooli töötajate väliskoostöös avaldatud publikatsioonide jaotumine koostööpartneri riigi järgi. Allikas: Thomson Reuters WoS; OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2011

Tartu Ülikooli teadlased, kes kuuluvad maailma 1% enimtsiteeritute hulka Thomson Reutersi andmebaasi Essential Science Indicators analüüsi andmetel (seisuga 03.01.2012)

	Teadusvaldkond	Publikatsioone	Tsiteeringuid
Marlon Dumas	Arvutiteadused	40	377
Ülo Langel	Bioloogia ja biokeemia / farmakoloogia ja toksikoloogia	60/24	1211/699
Jaan Liira	Keskkonnateadus ja ökoloogia	28	715
Martin Zobel	Keskkonnateadus ja ökoloogia	35	1038
Meelis Pärtel	Keskkonnateadus ja ökoloogia	32	531
Kaupo Kukli	Materjaliteadused	49	875
Richard Villems	Molekulaarbioloogia ja geneetika	38	1658
Toomas Kivisild	Molekulaarbioloogia ja geneetika	42	2472
Risto-Kalervo Näätänen	Neuro- ja käitumisteadused / psühhiaatria ja psühholoogia	97/22	2442/669
Jüri Allik	Psühhiaatria ja psühholoogia	44	779
Hannes Kollist	Taime- ja loomateadus	18	606
Urmas Kõljalg	Taime- ja loomateadus	19	1005
Leho Tedersoo	Taime- ja loomateadus	16	592
Mikael Brosche	Taime- ja loomateadus	22	719

TEADUSPREEMIAID JA TUNNUSTUSED

2011. aastal pälvis pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest riigi teaduspreemia Tartu Ülikooli emeritprofessor, füüsikateadlane ja akadeemik **Vladimir Hižnjakov**. Tartu Ülikooli teadlased pälvisid teaduspreemia viies valdkonnas. Riigi teaduspreemiad määrab Vabariigi Valitsus Eesti teadustöötajatele ja teaduskollektiividele silmapaistvate teadustöö tulemuste eest kaheksas teadusvaldkonnas. Igal aastal antakse välja kaks elutöö preemiat pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest.

Viimase viie aasta jooksul on neli Tartu Ülikooli teadlast pälvinud riigi teaduspreemia pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest

Nimi	Valdkond	Preemia pälvinud töö nimetus
Vladimir Hižnjakov		pikaajaline tulemuslik teadus- ja arendustöö
Gennadi Vainikko	täppisteadused	uurimuste tsükkel „Südamlikud Volterra integraalvõrrandid“
Eduard Maron	arstiteadus	uurimuste tsükkel „Paanikahäire teket ja kulgu mõjutavad neurobioloogilised tegurid“
Asko Lõhmus	põllumajandusteadused	uurimuste tsükkel „Metsakasvatuse ökoloogilise säästvuse edendamine“
Tiit Tammaru	sotsiaalteadused	uurimuste tsükkel „Rahvastikurühmade linnastumine, eeslinnastumine ja vastulinnastumine Eestis“
Valter Lang	humanitaarteadused	uurimuste tsükkel „Eesti ja Baltimaade pronksi- ja rauaaeg“

Väljapaistvate teenete eest eesti keele uurimisel, korraldamisel, õpetamisel, propageerimisel või kasutamisel annab Vabariigi Valitsus igal aastal välja Ferdinand Johann Wiedemanni keeleauhinna. 2011. aastal pälvis keeleauhinna Tartu Ülikooli emeritprofessor **Tiit-Rein Viitso** eesti keele kujunemislöö uurimise ning hääliku- ja vormisüsteemi kirjeldamise ja võimalusterohkusele osutamise, põhimõttekindla keelekorralduse, täpse toimetustöö ja veetleva akadeemilisuse eest.

Silmapaistvaks tunnustuseks noorteadlastele on olnud Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu noore teadlase preemia. Alates preemia loomisest 2000. aastal on Tartu Ülikooli kuni 35-aastased teadlased selle pälvinud üheksal aastal. 2011. aastal pälvis noore teadlase preemia arvutiteaduse instituudi krüptoloogia professor **Peeter Laud**.

L'Oréal'i kontserni ja UNESCO korraldatav mainekas rahvusvaheline konkurs „Naised teaduses“ kroonib igal aastal ühe väljapaistva naisteadlase igalt kontinendilt ning valib igast piirkonnast kolm tulevikutalenti. 2011. aastal pälvis Euroopa ja Põhja-Ameerika regioonist auhinna Helsingi ja Tartu ülikooli teadlane **Triin Vahisalu**. Konkursi 13 toimumisaasta jooksul on see esimene kord, kui tunnustuse pälvis Balti riigi teadlane.

2011. aasta 7. detsembril valis Eesti Teaduste Akadeemia üldkogu seitse uut akadeemikut. Teiste hulgas valiti akadeemikuks arstiteaduse alal Tartu Ülikooli närvikliiniku juhataja, neurokirurgia professor **Toomas Asser**, biosüsteematika ja ökoloogia alal Tartu ülikooli loodusmuuseumi direktor, mükoloogia professor **Urmas Kõljalg** ning keeleteaduse alal Tartu ülikooli eesti keele ajaloo ja murrete professor **Karl Pajusalu**.

Kolm Tartu Ülikooli professorit pälvisid akadeemiku tiitli

Tartu Ülikooli loodusgeograafia ja maastikuökoloogia professor **Ülo Mander** pälvis Eesti Teaduste Akadeemialt maineka Karl Ernst von Baeri medali, mida antakse akadeemia kõrgeima tunnustusena Eesti teadlasele, kellel on silmapaistvaid saavutusi elu- ja maateaduste erialadel. Uut pronksist Baeri medalit antakse välja mitte sagedamini kui nelja aasta järel.

Tartu Ülikooli Balti poliitika professor **Andres Kasekamp** pälvis 2010. aastal ilmunud ajaloolase suurteose „Balti riikide ajalugu“ eest 2011. aastal Balti Assamblee teaduspreemia. Balti Assamblee auhind asutati 1994. aastal, et edendada kirjanduse, kunsti ja teaduse arengut Balti riikides ning tunnustada silmapaistvamaid saavutusi nendes valdkondades.

Tartu Ülikooli aulas toimunud 28. maailma kultuurinõukogu (World Cultural Council) auhinnatseremoonial pälvis Albert Einsteini teadusauhinna Toronto ülikooli nanokeemia professor **Geoffrey Alan Ozin**. Leonardo da Vinci kunstide auhinna pälvis Ameerika Ühendriikide kunstnik, kirjanik ning leitutaja **Todd Siler**. Lisaks peaauhindade üleandmisele tunnustas maailma kultuurinõukogu oma audiplomiga Tartu Ülikooli akadeemilise kogukonna teenekaid liikmeid nende panuse eest haridusse, teadusesse ja kultuuri. Tunnustuse pälvisid professor **Rein Taagepera**, professor **Urmas Varblane**, professor **Jüri Talvet**, professor **Kalle Kasemaa**, professor **Toomas Asser**, professor **Richard Villems**, professor **Jaan Einasto**, professor **Peeter Saari** ja dirigent **Vaike Uibopuu**. Rektor **Alar Karis** pälvis kultuurinõukogu teenetemedali oma panuse eest Eesti kõrghariduse tipp-taseme kindlustamisel.

Igal aastal maailma mõnes tippülikoolis toimunud maailma kultuurinõukogu auhinnatseremoonia leidis 2011. aastal esmakordselt aset Balti riikides ja Tartu Ülikoolis

Üliõpilaste teadustööde riiklikul konkursil pälvisid iga kuuenda preemia, sealhulgas 13 esimest preemiat Tartu Ülikooli üliõpilased

Eesti Panga teaduspree-mia võitis 2011. aastal Tartu Ülikooli majandusteaduskonna doktorant **Indrek Saar** uurimusega „Optimal alcohol taxation: Simulation results for Estonia“.

Üheksandat korda toimunud Eesti Panga teadustööde konkursi eesmärk on väärtustada õpinguid teaduskraadi omandamiseks, ergutada teadustegevust majandusteaduse valdkonnas ning avaldada tunnustust silmapaistva uurimistöö eest.

ARENGUFOND

Tartu Ülikooli arengufond loodi 2009. aastal eesmärgiga toetada potentsiaalseid rahvusvaheliseks tõmbekeskuseks kujunevaid õppe- ja teadussuundi ning muid innovaatilisi tegevusi ülikoolis. 2010. aastal kuulutas rektor välja esimese konkursi ning 2011. aasta märtsis otsustati eksperthinnangutele toetudes rahastada kuni 2015. aastani kolme projekti kogusummas 6,1 miljonit eurot: Euroopa Liidu – Vene uuringute keskust (1,6 mln eurot), siirdegenoomika keskust (3,5 mln eurot) ja haigusmodelite keskust (1 mln eurot).

Euroopa Liidu – Vene uuringute keskuse eesmärk on pakkuda rahvusvahelise suunitlusega õppekavasid ja lühikursusi, aga ka uurimistulemustele tuginevaid teadmisi poliitikakujundajatele, et rikastada ühiskondlikke arutelusid. Keskus kasutab hästi ära Eesti geograafilise positsiooni. Euroopas ei ole praegu Euroopa Liidu – Vene suhete teemalist akadeemilist keskust. Siirdegenoomika keskus liidab kolme Tartu Ülikooli teaduse tippkeskuse (genoomika, arvutiteadus ja siirdemeditsiin) jõud, et luua Eesti geenivaramu baasil uus geneetilise informatsiooni ühest põlvkonnast teise ülekandumise andmebaas, mida rakendatakse inimese isiksuse olemuse ja haigestumise põhjuste paremaks mõistmiseks. Põhjamaade piirkonnas unikaalne haigusmodelite keskus hakkab biotehnoloogia valdkonnas pakkuma uusi võimalusi neurodegeneratiivsete haiguste uurimiseks ning ravimite arenduseks.

TEADUSE TIPPKESKUSED

Aastatel 2007–2013 juhib Tartu Ülikool nelja 2008. aastal ja kahte 2011. aastal Euroopa Liidu tõukefondide toetuse saanud tippkeskust. Lisaks osaleb ülikool partnerina neljas tippkeskuses. Teaduse tippkeskused on temaatiliselt lähedaste või üksteist täiendavate tippuurimisrühmade koostöökeskused, mille eesmärk on tõsta Eesti teadusuuringute taset ja tulemuslikkust ning rahvusvahelist konkurentsivõimet.

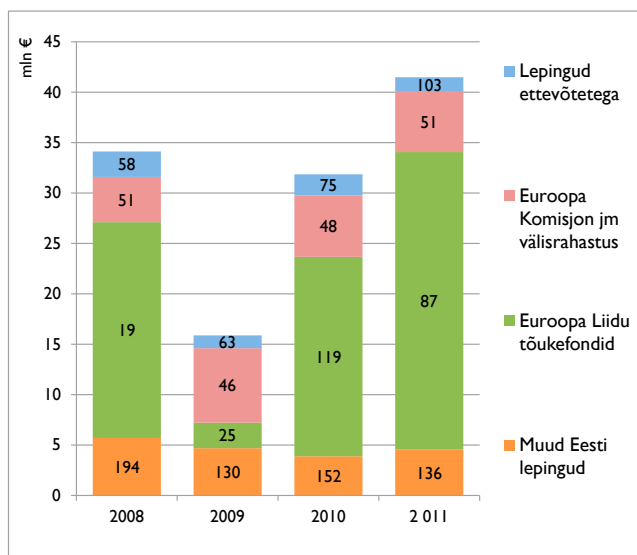
Tippkeskus	Tippkeskuse juht
Bioloogilise mitmekesisuse tippkeskus (2008)	Martin Zobel
Neuroimmunoloogia siirdeuuringute tippkeskus (2008)	Eero Vasar
Keemilise bioloogia tippkeskus (2008)	Tanel Tenson
Kultuuriteooria tippkeskus (2008)	Valter Lang
Mesosüsteemide teooria ja rakendused (2011)	Vladimir Hižnjakov
Kõrgtehnoloogilised materjalid jätkusuutlikuks arenguks (2011)	Enn Lust
Arvutiteaduse tippkeskus (2008)	Tarmo Uustalu (TTÜ)
Genoomika tippkeskuses (2008)	Maido Remm (Eesti Biokeskus)
Mittelineaarsete protsesside analüüsi keskus (2011)	Jüri Engelbrecht (TTÜ)
Keskonnamuutustele kohanemise tippkeskus (2011)	Ülo Niinemets (EMÜ)

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE VALDKONNA PROJEKTID

Teadus- ja arendustegevuse valdkonnas sõlmitud lepingute maht, mis ei hõlma riiklike teadus- ja arendustegevuse rahastusskeemide vahendeid, kasvas 2011. aastal ligi kolmandiku võrra, ulatudes 42 miljoni euroni. Kokku sõlmiti 2011. aastal 377 lepingut, mis on võrreldav tulemus 2010. aastaga (394 lepingut).

Suurim lepingute mahu kasv viimastel aastatel on tingitud Euroopa Liidu tõukefondide teadus- ja arendustegevuse ning kõrghariduse meetmete rakendamisest. Ülikooli projektidele 2011. aastal eraldatud tõukefondide toetustest (kasv ligi 50% 2010. aastaga võrreldes) moodustasid üle poole riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri objektid: Genoomikakeskus, Eesti Teadusarvutuste Keskus, Riiklik siirdemeditsiini ja kliiniliste teadusuuringute keskus, Eesti e-varamu ja kogude säilitamine, Eesti Keskkonnaobservatoorium ja Loodusteaduslikud arhiivid ja andmevõrgustik.

Ülikool arendab koostöös Eesti suurima eksportööri ja Euroopa ühe suurima ehitusvahutute tootja Krimelte OÜ-ga välja uut isotsüanaadivaba ehitusvahutu, mis on maailmas ainulaadne

Tartu Ülikooli teadus- ja arendustegevuse valdkonna lepingute (v.a riiklikud rahastusskeemid) arv ja maht (mln eurot) lepingute sõlmimise järgi aastatel 2008–2011

KOOSTÖÖ ETTEVÕTJATEGA

EESMÄRK: Ülikooli iseloomustab suunatus innovatsioonile ja teadusmahuka ettevõtluse edendamisele

Jaнварis korraldas Tartu Ülikool ettevõtjatele juba teise avatud uste päeva, et tutvustada koolitus-, koostöö- ja innovatsioonivõimalusi. Lisaks seminarile, kus praktikud rääkisid teadusmahuka ettevõtluse võimalustest ja võimalikusest Eestis, esitles ülikool esmakordselt viimaste aastate peamisi leiutisi. Kohapeal sai näha juba tuntust kogunud robotmannekeeni, aga ka koristusrobotit, silmakäe diag-

noosimise aparraadi prototüüpi, uut radiatsiooni detektorit ja suurime – surfilaudurite abivahendit tasakaalu saavutamiseks. Avatud uste päeval osales üle 160 inimese, kelle seas oli eelmise aastaga võrreldes rohkem alustavaid ja väikeettevõtjaid.

Võtmesektorites (bio-, nano- ja materjalitehnoloogia) on ülikoolil Eesti ettevõtetega juba lepingulised suhted olemas, eesmärk on laiendada koostööd ka keemia- ja toiduainetetööstuse ettevõtetega. Seni on koostööd rahastatud peamiselt eri toetusmeetmetest. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse vahendatud toetustest on populaarseim innovatsiooniosakute meede, mille toel ülikooli ja ettevõtjate vahel sõlmitud lepingute arv ja kogumaht suurenesid 2011. aastal mullusega võrreldes enam kui kaks korda.

Mõne innovaatiliste koostöö näitena eksportiturgudele orienteeritud Eesti väikese ja keskmise suurusega ettevõtete hulgas on esindatud mitmesugused valdkonnad: soola-aerosooli generaatori tootemaduste parandamine (Kokkonen OÜ), uuendusliku kaamerastabilisaatori arendus (HotShot Studios OÜ), rinnavähi distantse diagnoosimeetodi arendamine (Interspectrum OÜ), neuropsühholoogiliste arvutiprogrammide arendus (Cognuse OÜ), biomeetriliste ID turvasüsteemide väljatöötamine (Biometry OÜ). Samuti teeb Tartu Ülikool energiatõhusa ehituse valdkonnas koostööd Eesti juhtivate arhitektuuribüroodega, et tuua turule energiasäästlikud ehituslahendused nii projekteerimisel kui ka ehitamisel.

Kokku sõlmis ülikool 2011. aastal ettevõtjatega 103 uut koostöölepingut mahus 1,43 miljonit eurot, mis moodustab 70% aastal 2010 sõlmitud lepingute kogusummast. Ettevõtjatega sõlmitud lepingute mahu kõikumised on seletatavad tehnoloogia arenduskeskuste mitmeaastaste suuremahuliste lepingute sõlmimisega 2010. aastal.

IDEELABOR

2011. aasta lõpus käivitati Tartu Ülikoolis ideelabor, mis on eelkõige üliõpilastele mõeldud keskkond, arendamiseks loovust, interdistsiplinaarsust, särasilmset entusiasmi millegi omapärase ja huvitava asja või projekti algatamiseks või tegemiseks. Igal semestril valitakse välja meeskonnad, kellele leitakse 11 nädalaks valdkonna ja ettevõtluse mentorid. Vajadusel saavad meeskonnad oma projekti arendamiseks ligipääsu Tartu Ülikooli laboritele. Iga semestri lõpus antakse rahaline preemia igas ülikooli valdkonnas ning jagatakse ka neli eripreemiat.

21. jaanuaril 2011 toimus ettevõtjatele ja arendajaile avatud uste päev. Priit Priimägi tutvustamas leiutiste töötoas robot-tolmuimejat

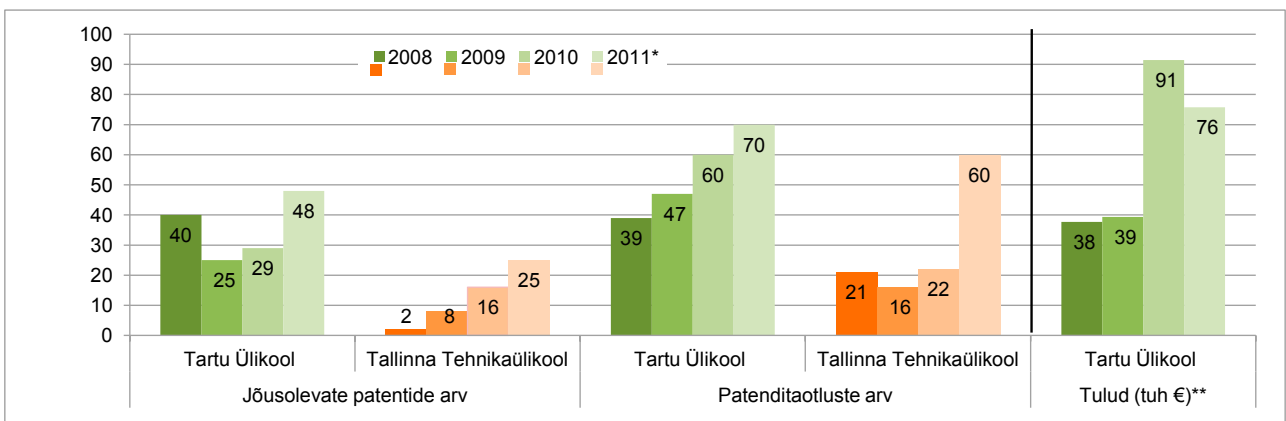
Tartu Ülikooli arvutiteadlased eesotsas vanemteadur Sathish Sriramaga demonstreerisid avalikkusele Eesti esimest koduhooldusrobotit, mis on mõeldud abistama eakaid ja südamehaigeid. Robot võimaldab jälgida patsientide seisundit hooldaja kohalolekuta, andes patsientidele võimaluse elada kodus iseseisvalt ja privaatsetl

PATENDID, PATENDITAOTLUSED JA LEIUTISED

Tartu Ülikoolil oli 2011. aasta lõpuks 48 patendiga kaitstud leiutist. Igal aastal taotletakse kaitset keskmiselt seitsmele uuele leiutisele. Enne patendi taotlemist tuleb aga põhjalikult analüüsida, kui suure tõenäosusega sooviks mõni ettevõtja leiutist kasutada. Seetõttu on võimalikust leiutisest teatamisi alati rohkem kui esitatud patenditaotlusi.

Tartu Ülikooli intellektuaalomand on olnud oluline sisend mitmetele ülikoolist võrsunud ettevõtetele (AS Quattromed, OÜ Müomeetria, AS Regio, OÜ Positium, OÜ Kinasera, KPA Scientific OÜ jt) ning tehnoloogia arenduskeskustele. Enam kui 10-aastase töö tulemusena on märgatavalt kasvanud ülikooli tulud intellektuaalomandi kommertsialiseerimisest. 2011. aastal olid tulud kokku 76 000 eurot. Kuni 2011. aasta lõpuni arvestas ülikool intellektuaalomandi tuludena ainult tööstusomandi objektide kasutusest laekunud summasid, arvestust ei peetud autoriõiguse tulude üle.

Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli patentide ja patenditaotluste arv aastatel 2008–2011 (*2011. aasta esialgsed andmed). Tartu Ülikooli tööstusomandi objektide kasutusse andmisest saadud tulu (** ei sisalda autoriõiguste kasutada andmisest saadud tulu)

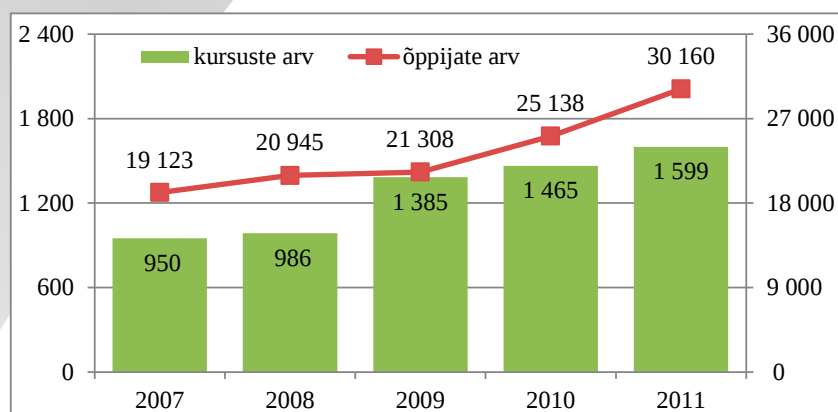
ÜLIKOOILT ÜHISKONNALE

TÄIENDUSÕPE

Tartu Ülikool on kasvanud suurimaks täiendusõppe pakkujaks Eestis

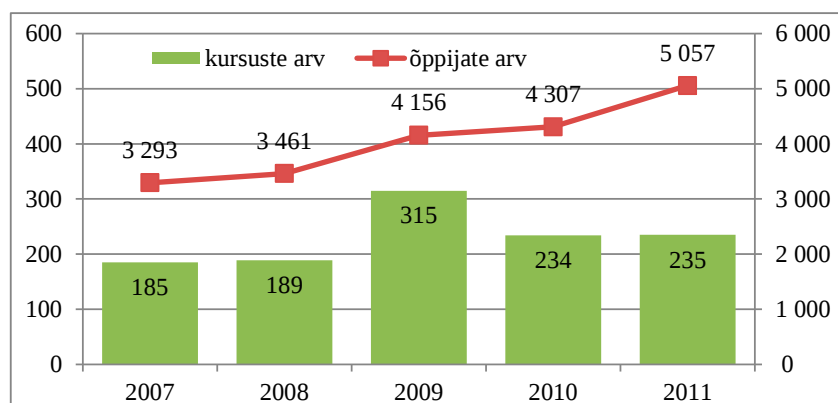
EESMÄRK: Ülikool kujundab elukestva õppe hoiaku, olles avatud eri sihtrühmadele

2011. aastal suurenes Tartu Ülikooli täiendusõppes osalejate arv varasema aastaga võrreldes 20%. Oma teadmisi ja oskusi täiendas kokku üle 30 000 õppija ligi 1600 kursusel. Tulud täiendusõppe korraldusest suurenesid 2010. aastaga võrreldes 16%, ulatudes 3,36 miljoni euroni. Lisaks toimus täiendusõpe veel mitmesuguste arendusprojektide toetusel.

Tartu Ülikooli täiendusõppekursuste ja õppijate arv aastatel 2007–2011

E-õppe toega täiendusõppekursustel osalejate arv on viimastel aastatel pidevalt kasvanud. 2011. aastal õppis täielikult veebipõhistel ja veebitoega koolitustel ning eri liiki kaugkoolituskursustel kokku üle 5000 õppija (17% enam kui 2010. aastal). Neist ligi 2000 õppijat osales 84 täielikult veebipõhisel koolitusel.

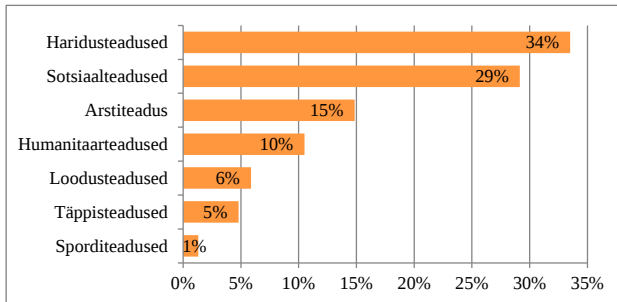

Tartu Ülikooli e-täiendusõppe kursuste ja õppijate arv 2007–2011

Kõige rohkem koolitusi korraldas 2011. aastal sotsiaal- ja haridusteaduskond, põhiosas õpetamise ja psühholoogia valdkonnas. Kõige rohkem õppijaid oli elukestva õppe keskuse korraldatud koolitustel (5190 õppijat), järgnesid sotsiaal- ja haridusteaduskond (4582), arstiteaduskond (4268), filosoofiateaduskond (2894) ja Narva kolledž (2583).

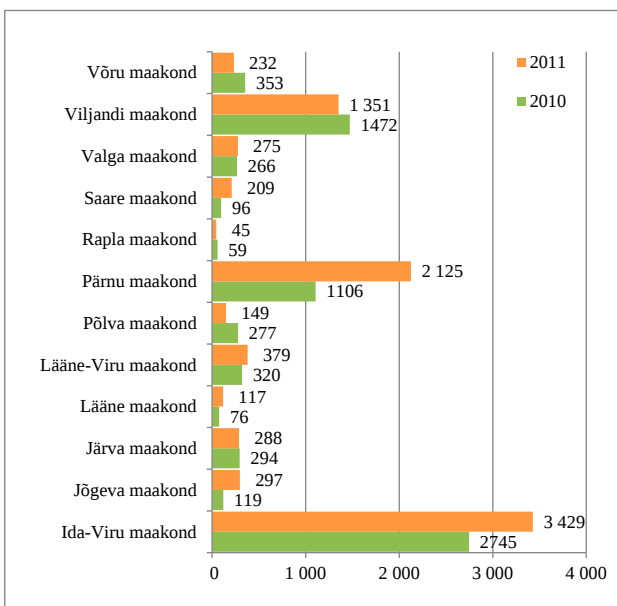

Kõige populaarsemateks koolitusteks, mis toimusid 2011. aastal viis ja enam korda, olid „Venemaa ja naabruspoliitika sihtriikide ärikeskkond ja ühiskond“, „Tunne iseennast: Praktiline sissejuhatus individuaalsete erinevuste psühholoogiasse“, „Vestluse juhtimise tehnikad“, „Välivaatlused ja kollektiivsed loodusharidused“, „Eesti õigekeelsus ja ametitekstide koostamine“, „Mentorikoolitus – algajate õpetajate ja praktikantide juhendamine haridusasutustes“, „Parem õigusloome ja õigusaktide mõjude hindamine“ ning „Memode koostamine poliitika kujundamise protsessis“.

Tartu Ülikooli täiendusõppe temaatiline jaotus 2011. aastal

Ülikooli arengukava eesmärgiga kooskõlas korraldati täiendusõpet edukalt ka väljaspool Tartut. Tartumaa kõrval eristusid suurema osalejate arvuga koolituste toimumiskohana Harjumaa, Ida-Virumaa, Pärnumaa ja Viljandimaa. Need on piirkonnad, kus tegutsevad ülikooli kolledžid või asub ülikooli esindus.

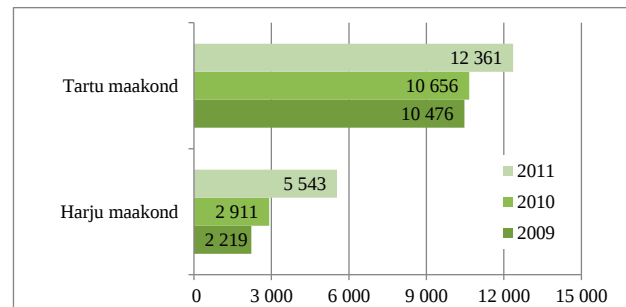

Tartu Ülikooli täiendusõppes osalejate arv kursuste toimumiskoha järgi 2011. aastal ja võrdluses 2010. aastaga, v.a Tartu ja Harju maakonnas, välismaal ning veebipõhiselt või kaugkoolitusena toimunud koolitused

Tallinnas ja Harjumaal kokku suurenes Tartu Ülikooli täiendusõppes osalejate arv aastaga 1,9 korda

2011. aastal osales Tallinnas ja Harjumaal ülikooli pakutud 312 täiendusõppekursusel veidi enam kui 5500 õppijat.

Tallinnas jätkati ürituste sarjaga „Tartu Ülikool Tallinnas!“, mille raames toimusid tasuta seminarid, lühikoolitused ja loengud. Ülikooli 2011. aasta tähtsamad koostööpartnerid olid Tallinnas Ericsson Eesti AS, OÜ Eesti Energia Jaotusvõrk, AS Eesti Post, majandus- ja kommunikatsiooniministerium, rahandusministerium ning Tallinna linnavalitsus. Lisaks tutvustati ülikooli teenuseid ja täiendusõppevõimalusi veel 53 ettevõttele ja organisatsioonile.

Tartu ja Harju maakonnas Tartu Ülikooli täiendusõppes osalejate arv aastatel 2009–2011

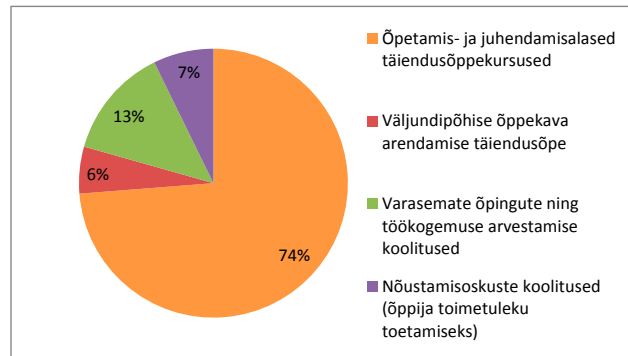
Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava programmiga Primus on riik seadnud eesmärgiks arendada kõrgkoolipedagoogikat ning luua õppejõududele võimalused õpetamisalaseks täiendusõppeks. Õpetamis- ja juhendamisoskuste arendamist koordineeris ja korraldas 2011. aastal programmi ühe partnerina Tartu Ülikooli õppimise ja õpetamise arenduskeskus (teine koolituse korraldaja oli Tallinna Ülikool).

Tartu Ülikooli korraldatud õpetamisalastel täiendusõppekursustel osales 2011. aastal ligi 1000 õppejõudu, neist 55% teistest Eesti kõrgkoolidest

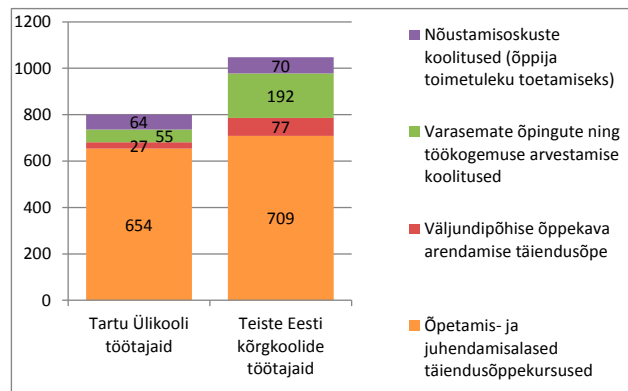

2011. aastal osalesid Tartu Ülikooli korraldatud õpetamis- ja juhendamisoskuste kursustel Eesti kõrgkoolide õppejõud ja õpetavad doktorandid ning õppetööd tegevad spetsialistid kokku 1363 korral: Tartu Ülikoolis õppetöö tegijaid 654 korral ja teiste Eesti kõrgkoolide töötajad 709 korral. Kokku osales Tartu Ülikooli korraldatud õpetamisalastel täiendusõppekursustel 998 õppejõudu, neist 448 Tartu Ülikooli töötajat ja 550 teiste Eesti kõrgkoolide töötajat.

Sama programmi raames pakkus Tartu Ülikool täiendusõppekursusi ka väljundipõhiste õppekavade arendajatele, varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamisega tegelevatele spetsialistidele ning üliõpilaste nõustajatele ja õppekorraldusspetsialistidele. Neil kursustel osaleti 485 korda. Osalejatest 70% moodustasid teiste Eesti kõrgkoolide töötajad.

Programmi Primus vahendusel Eesti kõrgkoolide töötajatele Tartu Ülikooli korraldatud täiendusõppekursuste jaotumine 2011. aastal

Programmi Primus vahendusel Eesti kõrgkoolide töötajatele Tartu Ülikooli korraldatud täiendusõppekursustel osalemine 2011. aastal

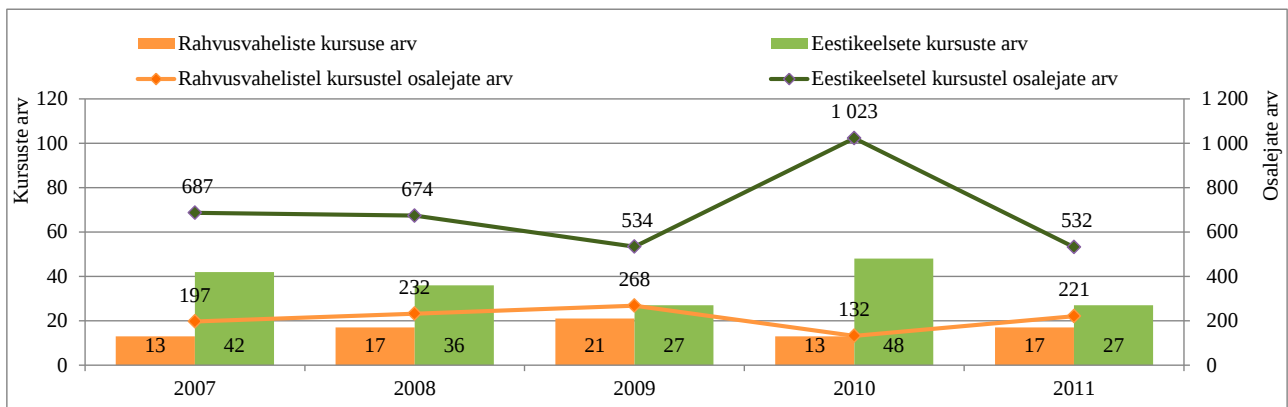
24.–26. jaanuaril 2011 toimus Tartus riigi ja kõrgkoolide koostöös korraldatud kolmepäevane rahvusvaheline konverents „Kas õpetamine on kunst või teadus?“, mille eesmärk oli kujundada Eesti õppejõudude valmisolekut oma õpetamisoskusi arendada ja uurida. Õhtusel vastuvõtul tunnustati Primus programmi 2010. aasta parimaid. Parimaks partneriks valiti Tartu Ülikool

Tartu Ülikooli suveülikoolis toimus kokku 44 kursust 753 osalejaga. 2011. aastal seati eesmärgiks pakkuda eestikeelses suveülikoolis vähem, kuid kitsamale sihtrühmale mõeldud kursusi, mistõttu nii suveülikooli kursuste kui ka osalejate arv 2010. aastaga võrreldes langes.

2011. aastal osales suveülikoolis 27 eestikeelse kursusel 532 õppijat, kellest kõige suurema osa moodustasid õpetajad ja haridustöötajad. Populaarsemad suveülikooli kursused olid „Enese ja suhete juhtimine tööl“, „Huvijuhtide suveakadeemia – väärtustades huvijuhti“, „Õppejõudude suveakadeemia“, „Leinanõustamine ja leinateraapia“, „Kuni kolmeaastase lapse arengu toetamine“, „Jaapani hüppepakki“ ning „Toitumine, psüühika ja kultuurierinevused“.

Tartu Ülikooli talveülikooli 16 kursusel osales 234 õppijat Eestist ja Soomest. Tööalaselt kasulike koolituste kõrval avati täiendusõppeprogrammid ka laiemale huviliste ringile, sest viimastel aastatel on osalejad enam tundnud huvi teemade vastu, mis on seotud tervise, spordi, kultuuri ja kunstiga. Menukaimad talveülikooli kursused olid „Õigustõlge“, „Kultuuritöötajate talveakadeemia“, „Ametniku eetika ja andmekaitse“, „Narratiivide analüüs: võimalus uurida, kuidas jutustatakse elu ja ennast selles elus“, „Normaalne söömine“, „Andekate õpilaste arendamine loodusteadustes“, „Spordipsühholoogia töötuba spordiga tegelevate laste vanematele“ ja „Eesti keele kursus soomlastele“.

Tartu Ülikooli suveülikooli kursuste ja neil osalejate arv aastatel 2007–2011

2011. aastal oli rahvusvaheline suveülikool varasemast aastast edukam – 17 kursusel osales 221 õppijat 26 riigist. Esmakordselt toimusid rahvusvahelised suvekursused ka Pärnu kolledžis 29 osalejaga ning Viljandi kultuuriakadeemias 28 osalejaga. Välismaalaste seas olid endiselt populaarsed eesti keele kursused. Sotsiaalteaduste valdkonna programmide korraldamisel tehti koostööd Läti ülikooli, Vilniuse ülikooli, Peterburi riikliku ülikooli, Kiievi Mohyla akadeemia ning Utrechti ülikooliga. Õppetöö ja ekskursioonid toimusid Tallinnas, Tartus, Pärnus ning Saaremaal. Kolme ülikooli koolitusprogrammi raames toimus ühel nädalal õppetöö Tallinnas, seejärel Venemaal Peterburi riiklikus ülikoolis ning Ukrainas Kiievi Mohyla akadeemias. Üliõpilasi töid Tartu Ülikooli rahvusvahelisse suveülikooli San Diego State University Ameerika Ühendriikidest ning Shanghai ülikool, Southeasti ülikool ja Shanghai teaduse ja tehnoloogia ülikool Hiinast.

2011. aastal avas Tartu Ülikool suveülikooli programmid Hiina partnerülikoolidele

Eakate hulgas populaarse väärrikate ülikooli vanim osaleja on olnud 97-aastane

Tartu ülikooli väärrikate ülikool alustas Pärnu kolledži eestvedamisel 2010. aasta kevadsemestril tegevust Pärnus ja kutsuti seejärel ellu ka Tartus. 2011. aastal laienes väärrikate ülikool Tallinnasse ja Saaremaale. Kui esimesel aastal osales väärrikate ülikooli õppetöös 925 inimest, siis 2011. aastal osalejate arv kahekordistus (1723 osalejat). Väärrikate ülikooli loengud toimusid Tartus, Tallinnas, Pärnus ja Saaremaal koostöös kohaliku omavalitsusega.

Tartu Ülikooli väärrikate ülikooli lõpuaktus peahoone aulas 26. mail 2011

ÜLIKOOI MÄLUASUTUSTE TEGEVUS

EESMÄRK: Ülikooli mäluasutused pakuvad haridus-, kultuuri- ja infoteenuseid eri külastajarühmadele ning osalevad teadus- ja arendustegevuses ning teaduse populariseerimises

2011. aastal kasutas ülikooli raamatukogu 53 159 registreeritud lugejat, kellest 60% (31 398 lugejat) olid ülikooli liikmed. Võrreldes 2010. aastaga kasvas ülikooliväliste lugejate arv 2,5% võrra. Raamatukogu peamaja külastati 228 528 korral, laenutati 823 945 teavikut. Virtuaalkülastusi registreeriti 4 462 404 – ligi 70% enam kui eelmisel aastal. Ülikooli raamatukogu kogude suurus ületas 3,7 miljonit eksemplari. 2011. aastal olid Tartu Ülikooli arvutivõrgus kättesaadavad 113 teadusandmebaasi 20 823 e-ajakirjaga.

Tähtsal kohal oli raamatukogu tegevuses 2011. aastal digitaalkogude ja e-teenuste arendamine. Riigi infosüsteemide ameti toetusel osteti juurde teine robotskanner. Tänu sellele kasvas e-õpikute ning teadus- ja kultuurilooliselt oluliste vanaraamatu jt kogude kättesaadavus veebikeskkonnas. Eri otsimootorite (nt FirstSearch, Scientific Commons, Base) kaudu oli ülikooli digitaalarhiiv DSpace sidustatud rohkem kui 1200 sisutootja miljonite kirjete ja täistekstidega.

Raamatukogu hallatava Tartu Ülikooli digitaalarhiivi DSpace materjale kasutati 2011. aastal 3,55 miljonil korral

Projekt „Eesti e-va-ramu ja teavikute säilitamine (esimene etapp)“ nimetati Eesti teaduse infrastruktuuri teekaardi objektide nimekirja. Projekti

raames rajatakse muu hulgas ülikooli raamatukogu juurde paberi massneutraliseerimise keskus, mis on esimene Eestis ja kogu Põhja-Euroopas (tehnoloogia, mis võimaldab oluliselt pikendada liighappelistel paberil olevate trükiste säilivust).

Koostöös üliõpilasesindusega jätkati ööraamatukogu projektiga. Eksamiperioodil olid kuni südaööni tudengite kasutuses valdkonnasaalid, kojulaenus ja kõik arvutitöökohad, pakuti kerget kehakinnitust ja vaimuvirgutust. Laste eest hoolitsesid lastetoas raamatukogu töötajad, naiskorporatsiooni korp! Filiae Patriae ning üliõpilasesinduse liikmed.

Tartu Ülikooli Muuseumide külastajate arv kasvas 2011. aastal varasemate aastatega võrreldes ligi 1,6 korda

2011. aasta aprillis tähistas omal ajal üheks maailma astronoomia keskuseks peetud Tartu tähetorn 200. aastapäeva ning avas pärast põhjalikku renoveerimist moodsa muuseumina ukсед kõigile huvilistele. Tähetorni juhataja **Friedrich Georg Wilhelm Struve**

oli maailmas üks esimesi, kes mõõtis aastatel 1835–1836 tähe kauguse päikesesüsteemist. 1816–1852 mõõdeti Struve ja **Carl Friedrich Tenneri** juhtimisel meridiaanikaar Põhja-Norrast Musta mereni. 2005. aastal kanti Struve geodeetiline kaar UNESCO maailmapärandi nimekirja ning üks oluline punkt sellel on Tartu tähetorn. Tähetorni restaureerimist ja muuseumiks seadmist toetas Euroopa Regionaalarengu Fond. Aastapäevaürituste korraldamisel olid toeks kultuuriministeerium, Tartu linnavalitsus, Eesti kultuurkapital ja hasartmängumaksu nõukogu.

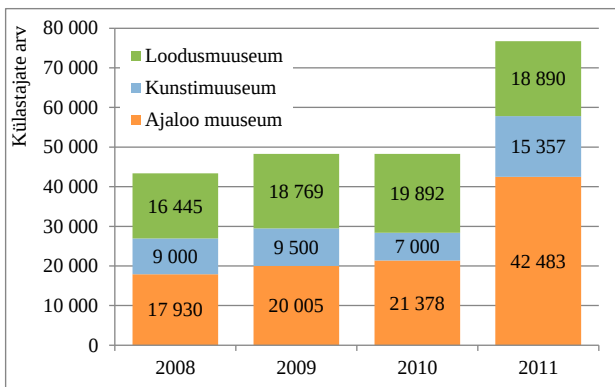
Tartu tähetorn avas oma 200. sünnipäeval ukсед muuseumina

Tartu tähetorni 200. aastapäeva tähistamine ja tähetorni muuseumi avamine Toomemäel 27. aprillil 2011

Tartu Ülikooli Muuseumide külastati 2011. aastal 76 730 korda. Külastatavus kasvas tänu restaureeritud ja uue ekspositsiooni saanud Tartu tähetorni avamisele, atraktiivsetele teadust ja ülikooli populariseerivatele üritustele, näitustele ning haridusprogrammide korraldamisele.

Tartu Ülikooli Muuseumide külastajate arv aastatel 2008–2011

2011. aastal käis ülikooli ajaloo muuseumiga, sealhulgas tähetorni, toomkiriku tornide ja anatoomikumiga, tutvumas ligi 42 500 külastajat. Peale selle osales ülikooli ajaloo muuseumis korraldatud vastuvõttudel ja pidulikel üritustel enam kui 12 200 inimest.

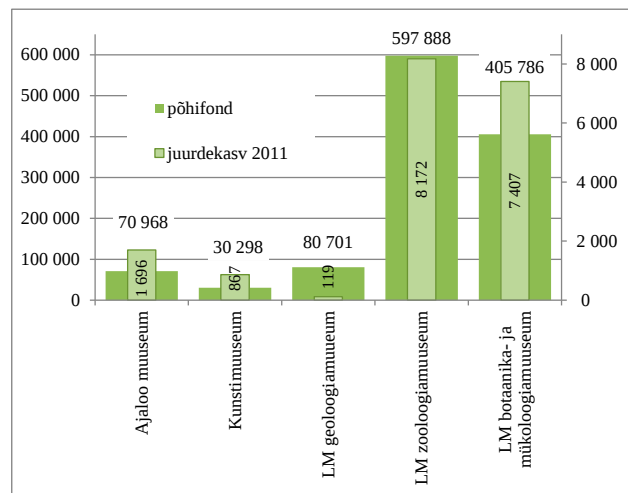
Ülikooli ajaloo muuseumis koostati 2011. aastal kaks suurt näitust, millest üks pühendus arheoloogiale ja teine ülikooli ajaloole. Näitust „Kukruse kaunitar ja tema kaasaegsed: Eesti rikkalikem kalmistu muinas- ja keskaja piirilt“ täiendasid loengud, noorte mõeldud haridusprogramm „Peidetud aarded“ ja vanematele õpilastele mõeldud programm „Surnud kõnelevad“. Näitusel „Moodne tudeng. Oh ajad, oh kombel!“ sai läbi Tartu ülikooli ajaloo, alates 17. sajandist kuni tänase päevani, näha, kuidas tudeng sai hakkama eluga, mis jäi väljapoole auditooriumi.

Ülikooli loodusmuuseumi juhtimisel käivitati Eesti teaduse infrastruktuuri teekaardi projekt „Loodusteaduslikud arhiivid ja andmevõrgustik“ (NATARC) ning jätkus sellega seotud elurikkuse informaatika arendamine (PlutoF pilv, e-elurikkus). NATARC leidis äramärkimist Euroopa Liidu uuringute ja innovatsiooni peadirektoraadi 2011. aasta analüüsis „National open Access and preservation policies in Europe“.

Lõppes Kesk-Läänemere INTERREG IVA programmi toel toimunud rahvusvaheline keskkonnaharidust populariseeriv projekt COBWEB (Communicating the Baltic). Sama programmi toetusel alustati loodusmuuseumis koostöös Soome riiklike instituutide, Läti ülikooli ja AHHA teaduskeskusega uut rahvusvahelist keskkonnahariduslikule teavitusele suunatud programmi FOODWEB (käsitleb Läänemere ja selle ümbruse keskkonnaprobleeme ja nendega seotud toidukvaliteedi küsimusi) ning Tartu Ülikooli, Rootsi ja Soome loodusmuuseumi ning Tallinna Tehnikaülikooli ja Eesti Maaülikooli looduse mitmekesisuse infosüsteemide arendamise koostööprojekti BalticDiversity.

Tartu Ülikooli loodusmuuseumi juhtimisel saavutati Eesti Teaduste Akadeemia egiidi all Eesti täieõiguslik liikmestatus organisatsioonis Consortium of European Taxonomic Facilities (CETAF), mis koondab Euroopa peamisi loodusmuuseumi ning osaleb Euroopa Liidu süstemaatikaalaste suurprojektide kavandamisel. Ülikooli loodusmuuseumi külastas 18 890 inimest, neist 6769 seoses õppetöoga (õpilaste zooloogiaring ja õppeprogrammid ning õpilaste ja õpetajate koolitused).

Ülikooli kunstimuuseumis avati 2011. aastal näitus „Puusse lõigatud pildid. Albrecht Dürer ja Saksa puulõikekunst 16. sajandil“. Saksa maalikunstniku ja graafiku Albrecht Düreri 540. sünniaastapäeva tähistamiseks avatud virtuoosete puulõigete originaalide väljapanekut täiendasid tema kaasaegete tööd. Samuti eksponeeris väljapanek puulõiketehnikas illustreeritud raamatuid. Humanitaarteaduste ja ülikooli kunstivaramu populariseerimiseks toimusid esmakordselt kunstimuuseumis teadlaste öö ja kunstikolmapäevade sari. Kunstikolmapäevad, kus oma ala spetsialistid käsitlesid kunsti eri aspekte seotuna muuseumi näituse teemaga, toimusid iga kuu ja olid publikurohked. 2011. aastal käis kunstimuuseumis 15 375 külastajat ning giiditeenust pakuti kokku 274 rühmale viies keeles.

Tartu Ülikooli Muuseumide kogude suurus ja juurdekasv 2011. aastal, sealhulgas loodusmuuseumi kolme osakonna lõikes

Ülikooli botaanikaiaia kollektsioonidega tutvus 2011. aastal 16 746 piletiga külastajat, avamaakollektsioone külastas 113 900 inimest. Ülikooli botaanikaiaias kasvas 2010. aasta sügise inventuuri seisuga 7995 liiki ja sorti taimi. 2011. aastal rajati õppetöö paremaks toetamiseks ravimtaimede aed üldpindalaga 100 m² (100 taimeliiki) ning sõlmiti töövõtuleping Maanteeametiga aasnelgi (*Dianthus superbis*) taasasustamiseks põhimaantee nr 1 Tallinna–Narva–Loo–Maardu teelõigu ehitusobjektidel.

2011. aastal kiideti Eesti-Läti programmi raames heaks ja saadi Euroopa Liidu tõukefondide toetus Läti riikliku botaanikaia, Tartu Ülikooli Botaanikaia ja selle sõprade seltsi ning Läti keskkonnaarengu ühenduse ühisprojektile „Smart Botanic Gardens“. Projekti eesmärk on luua külastajatele interaktiivne kaart, topograafilised kaardid, ühine taimede andmebaas, vahetada kogemusi Eesti ja Läti botaanika-aedade töötajate vahel ning muuta seega botaanikaedade külastamine huvitavamaks.

TEADUSE POPULARISEERIMINE

EESMÄRK: Ülikool teeb tihedat koostööd keskkoolide ja teaduskoolidega ning pakub süvaõpet andekatele õpilastele

Tartu Ülikool tutvustab eri üksuste eestvedamisel ja koostöös õpetatavaid erialasid, kaasab õpilasi ning populariseerib teadust üha nähtavamalt võttes. Loodus- ja tehnoloogiateaduskond, teaduskool ja Eesti Füüsika Selts käivitasid 2010. aastal füüsika, keemia ja bioloogia õpikodade programmi. Selle raames toimus praktiline õpe 2010/2011. õppeaastal 26 koolis ligi 600 osalejale. 2011/2012. õppeaastal registreerus programmile ligi 1200 õpilast 35 koolist.

Ülikooli teaduskooli kursustel asus 2011/2012. õppeaastal õppima taas enam kui 1300 õpilast, seekord 178 koolist. Kuuest ainevõistlusest suurim oli matemaatikavõistlus „Känguru“ enam kui 13 400 osalejaga 360 koolist. Teaduskooli kodulehe rubriik „Ülikoolilt õpilastele“ kogus 2011. aastal üle 1000 registreerunud liikme.

Lisaks arvukatele kursustele, võistlustele ja õppesessioonidele toimusid teaduskooli koordineerimisel üleriigilised olümpiaadid, mille eelvoorudes osalejate arv ulatus ligi 10 000 õpilasele. Teaduskoolis ettevalmistuse saanud võistkonnad, kuhu kuulus kokku 91 üliõpilast, osalesid 16 rahvusvahelisel ainevõistlusel, sealhulgas üheksal ülemaailmsel olümpiaadil, kahel Euroopa olümpiaadil, kolmel Balti olümpiaadil ning kahel Eesti-Soome võistlusel. Teaduskoolis ettevalmistuse saanud õpilased võitsid kokku 33 individuaalset ja võistkondlikku medalit, sealhulgas viis kuldmedalit, seitse hõbemedalit ja 21 pronksmedalit.

Tartu Hansapäevad. Teaduslinn „Maa ja ilma mõõtmine“ Toomemäel 22.–24. juulini 2011.aastal

Aktiivsed õpilastele ja õpetajatele mõeldud haridusprogrammide korraldajad olid ülikooli muuseumid ja botaanikaaed. 2011. aastal avati tähetornis Euroopa Liidu tõukefondide toel astronoomiat ja teisi sellega seotud teadusi populariseeriv ekspositsioon ning uuendati loodusmuuseumi püsiekspositsiooni ja õpikeskkonda. Ülikooli muuseumid korraldasid tõukefondide ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel astronoomia, loodus- ja keskkonnahariduslikke teaduslaagereid, loenguid, viktoriine, vaatlusi, huviohtuid ning koolitusi.

EESMÄRK: Ülikool tutvustab teadustulemusi ja teadlaskarjääri atraktiivselt laiemale avalikkusele

Lasteülikool alustas Narvas tegevust 2007. aastal, hiljem laienes tegevus ka Tartusse ja Tallinnasse. Narvas toimusid loengud terve õppeaasta jooksul nädalavahetustel, Tallinnas sügisvaheajal ja Tartus kevadvaheajal. Tartus kuulus poolsada 8–12-aastast last ülikooli nõukogu saalis loenguid. Toimus ka ekskursion Tartust Narva.

Tartu Ülikooli Narva kolledži lasteülikooli Tartu loengud. Narva kolledži Eesti ajaloo lektori Kaarel Vanamöldri loeng ülikooli peahoone nõukogu saalis

Teadusuudiste portaali Novaator eesmärk on vahendada eesti-keelseid teadusuudiseid kõigile huvilistele kooliõpilastest tipp-teadlasteni. Lisaks teadusuudistele laiast ilmast kajastab portaal iga nädal Tartu Ülikooli tipp- ja noorteadlaste teadussaavutusi.

Tudengitele ja üldhariduskoolide õpilastele mõeldud teadusvideote konkursi tarbeks loodi Novaatori videoportaal. Konkursi paremad tööd leidsid kajastamist ka Eesti Rahvusringhäälingu ETV saates „Ringvaade“. Tudengitele suunatud tegevustest on traditsiooniks kujunemas Novaatori doktorantide populaarteaduslike artiklite konkurs. 2011. aasta kahes voorus laekus kokku 35 artiklit.

Tartu Ülikooli teadusuudiste portaali Novaator külastab iga kuul ligi 60 000 lugejat

KULTUURI- JA SPORDITEGEVUS

EESMÄRK: Ülikool loob oma liikmeskonnale toetavad tingimused osaleda kultuuritegevuses ning tegeleda tervise ja saavutusspordiga

Loomingulisest kultuuritegevusest huvitatud inimeste tööd korraldab ja koordineerib MTÜ Tartu Üliõpilasmaja, mille liikmeteks on Tartu Ülikool ja Eesti Maaülikool. 2011. aastal tegutses üliõpilasmaja juures kolmteist kultuurikollektiivi, millest suurem osa liidab Tartu Ülikooli üliõpilasi, töötajaid ja vilistlasi.

Detsembris andsid **Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor** ja **Tartu Ülikooli Kammerkoor** ülikooli kunagises kirikuhoones ühise jõulukontserdi „Ootsin pühi tulevada“. Spetsiaalselt üheks õhtuks kokku pandud kontserdil laulsid ülikooli naiskoor ja kammerkoor kaunimaid jõululaule.

2011. aastal tähistas Tartu Ülikooli Kammerkoor 40. aastapäeva kontserdiga „Elu on alles uus“ ülikooli kunagises kirikuhoones

Rahvusvahelisel muusikapäeval jagasid Eesti Kultuurkapital ja Eesti Muusikanõukogu aastapreemiaid, tunnustades nii Eesti muusikuid. Alates 2001. aastast ülikooli kammerkoori peadirigendi ning 2005. aastast ülikooli naiskoori peadirigendina töötanud **Triin Koch** pälvis helikunsti sihtkapitali aastaauhinna silmapaistvate saavutuste eest dirigendi ja koorimuusika arendajana. Eesti muusika tipptasemel salvestamise eest pälvis tunnustuse **Maido Maadik**, kes on naiskoori auliige aastast 2005. Dirigent Triin Kochi nii Eesti kui ka välismaa kooriteoste tõlgendused on pälvinud paljudel konkurssidel žürii ja publiku vaimustuse. 2011. aastal toimunud XI noorte laulupeol oli Triin Koch neidude kooride liigijuht.

Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor tunnustati taas parimaks naiskooriks

Ülikooli akadeemiline naiskoor võitis rahvusvahelisel koorifestivalil „Tallinn 2011“ naiskooride kategoorias esikoha ning pääses esinema grand prix' vooru. Lisaks pälvis Triin Koch Eesti dirigendi eripreemia. Tallinna koorifestival on Eesti ainus rahvusvaheline koorikonkurss. Festival tõi Tallinna kokku 35 koori ja 7 vokaalansamblit. Riikidest olid esindatud Ameerika Ühendriigid, Island, Leedu, Läti, Norra, Rootsi, Saksamaa, Sloveenia, Soome, Šveits, Tšehhi, Ukraina ja loomulikult Eesti.

Tartu Akadeemilise Meeskoori 2011. aasta oli tegevusrohke, kokku toimus ligi 30 esinemist. Tartu Akadeemiline Meeskoor ja Inseneride Meeskoor tähistasid oma peadirigentide **Alo Ritsingu** ja **Ants Üleoja** 75. eluaasta täitumist juubelikontsertide sarjaga. Sünnipäevi tähistasid kolme koori (kaasatud oli ka Eesti Rahvusmeeskoor) kontserdid Pärnus, Tartus, Tallinnas ja Jõhvis.

Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambli (kunstiline juht Aveli Asber) üheks meeleolukaks sündmuseks oli 2011. aastal ühine kontsertendus Läti ülikooli tantsuansambliga Dancis. Kontsertendus oli osa Läti ühe tuntuma tantsuansambli Dancis 65. aastapäeva üritustest. Ülikooli rahvakunstiansambel astus kontserdil üles kõigi oma rühmadega 140 tantsija osavõtul. 66. tantsuhooajal tegutses ansambelis kaheksa koosseisu jagu tantsijaid: vilistlasrühm, tudengite segarühmad, neiduderühmad ja lasterühm.

Tartu Ülikooli puhkpilliorkester Popsid (dirigent Enno Tubli) kogus tuntust heatasemelise, huvitava repertuaariga, omanäolise ning oma ideid propageeriva kontsert- ja tantsuorkestrina. 2011. aasta oli Popside jaoks esinemisrohke. Lisaks Tartu Ülikooli ja kaitseliidu Tartu akadeemilise malevkonna esindamisele eri tähtsündmustel, toimusid mitmed kontserdid nii kodu- kui ka välismaal.

Tartu Ülikooli Sümfooniaorkestri kevadkontserdil sai nautida esmaesitust, Tauno Aintsi teost «Akadeemiline prelüüd sümfooniaorkestrile». Kontserdil kõlas seekord ka uuem filmimuusika. Esitlusele tulid tuntud meloodiad filmidest „Gladiator“, „Titanic“, „Kariibi mere piraadid“, „Sõrmuste isand“ ja „Nimed marmortahvlil“. Ülikooli sümfooniaorkestrit dirigeerib Lauri Sirp.

Tartu Üliõpilasteater alustas 2011. aastal oma 12. hooaega. Katsetel võeti vastu üheksa uut näitlejat. Uuslavastustena tulid välja A. Vvedenski „Ivanovite jõulupuu“ ning S. Mrožeki „Ulgumerel“, mida etendati nii Tartus kui ka Tallinnas. Tartu linna kultuuriosakond toetas üliõpilasteatri osalemist Valkas rahvusvahelisel teatrifestivalil „Talvils 2011“ lavastusega „Ivanovite jõulupuu“ (lavastaja teatri kunstiline juht Kalev Kudu).

Y galerii (galerist Kaisa Eiche) 2011. aasta programmis osales 81 kunstnikku ja loomeinimest. Lisaks traditsioonilise kunstikuu „Art ist KuKu Nu Ut“ korraldamisele jätkusid galeriis ka kohtumised ning kirjandusõhtute sari „Topofon“. Aasta jooksul toimunud näituste eesmärk oli tutvustada mitmete seni tundmatute, kuid ka juba tuntud kunstnike ja fotograafide töid.

Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi oli 2011. aasta lõpu seisuga 19 spordialaliidu, Eesti Akadeemilise Spordiliidu ning Tartu Spordiliidu liige. Spordiklubi klubiliikmete arv oli aastalõpu seisuga 1261, nende hulgas saavutus-sportlased (372), noorsportlased (1004) ja treenerid (85). Saavutussportlaste arv kasvas aastaga hüppeliselt (23%) – lisandus kolm pallimängu võistkonda ning paljud spordikooli lõpetanud jätkasid klubis saavutussportlastena. Iga päev tegeleb spordiklubis harrastuspordiga keskmiselt 350 spordihuvilist.

Ülikooli akadeemilise spordiklubi kergejõustiklased võitsid sise- ja välishooajal kokku kõikides vanuseklassides 89 Eesti meistritiitlit. 2011. aastal püstitasid spordiklubi kergejõustiklased 12 Eesti rekordit. Aasta naiskergejõustiklaseks valiti kõrgushüppaja **Anna Iljuštšenko** ja aasta treeneriks **Martin Kutman**. Suvel võitis Iljuštšenko pronksmedali ülemaailmsel universiaadil Shenzhenis. See oli talle esimeseks tiitlivõistluse medaliks.

Eesti Kergejõustikuliidu noorsooklassi parimaks naiskergejõustiklaseks valiti seitsmevõistluse Euroopa meister U-23 vanuseklassis **Grit Šadeiko** ja selle vanuseklassi aasta treeneriteks **Anne ja Taivo Mägi**. Juuniorideklassi parim ja edukaim rekordipüstitaja oli 400 meetri tõkkejooksja **Rasmus Mägi**.

Tartu Ülikooli talispordipäev Käärikul 4. märtsil 2011

Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi tunnustati taas Eesti parimaks kergejõustikklubiks

Eesti Akadeemilise Spordiliidu aastapäevaturniiri võitis Tartu Ülikool

Korvpallimeeskond Tartu Ülikool/Rock (alates 2011. aastast sügisest kannab meeskond Tartu Ülikool nime) tuli 2011. aastal Eesti karikavõitjaks ning Eesti meistrivõistlustel hõbedale. Tartu Ülikooli korvpallinaiskond tuli eelmisel hooajal Eesti naiste meistrivõistlustel hõbedale

ning TÜ/Eedeni võrkpallinaiskond lõpetas hooaja kolmanda kohaga.

Eesti Akadeemilise Spordiliidu aastapäevaturniir tõi Tartu Ülikooli spordihoonesse üle paarisaja Eesti kõrgkoolide õppejõu ja töötaja. Peale kõrgkoolide õppejõudude ja spordiklubide töötajate osalesid turniiril ka Tartu ja Tallinna linnavalitsuse, kultuuriministeeriumi, haridus- ja teadusministeeriumi ning Eesti rahvusringhäälingu töötajad. Võistluste kavas oli korvpall, võrkpall, male ja lauatennis, mõõtu võeti ka sõudeergomeetritel.

Kevadel toimus Tähtvere puhkepargis teist aastat järjest ülikooli töötajate ja nende perede spordipärastlõuna. Osaleda sai jooksu-, rulluisu- ja kepikõnnirajal ning jalgrattakoolitusel algajatele ja kogenud liiklejatele. Põnevaid tegevusi jätkus ka lastele ning kõik osalejaid said kontrollida oma tervisenäitajaid. Spordipärastlõuna, nii nagu ka kaks ülikooli töötajate spordipäeva, korraldas ülikooli akadeemiline spordiklubi.

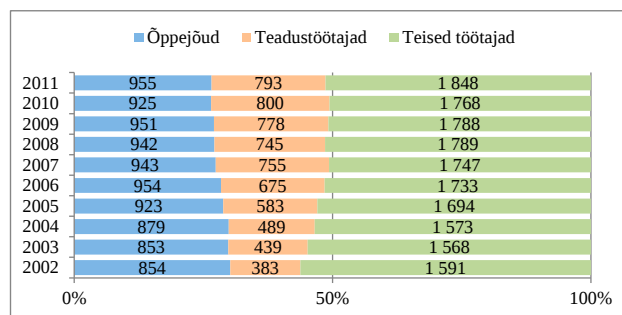
ORGANISATSIOON

TÖÖTAJAD

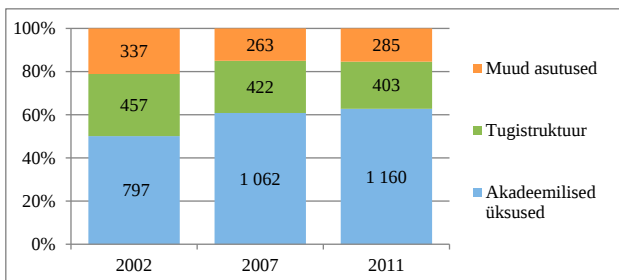
EESMÄRK: Ülikoolis töötab rahvusvaheline, kõrge kvalifikatsiooniga akadeemiline töötajaskond

Tartu Ülikoolis töötas 2011. aasta lõpus 3 596 töötajat, neist 126 välisriigi kodakondsusega. Akadeemilistel ametikohtadel on viimasel viiel aastal töötanud ligikaudu 49% ülikooli töötajatest. Mitteamakadeemiliste töötajate arv oli madalaim (alla 1 600) aastatel 2002–2004 ja kasvas aastani 2008. Kasvu üheks põhjuseks võis pidada Euroopa Liidu tõukevahendite ja muude projektipõhiste rahastamis-meetmete arvu kasvu. 2011. aastal kasvas mitteamakadeemiliste töötajate arv 80 võrra (veidi enam kui 4%).

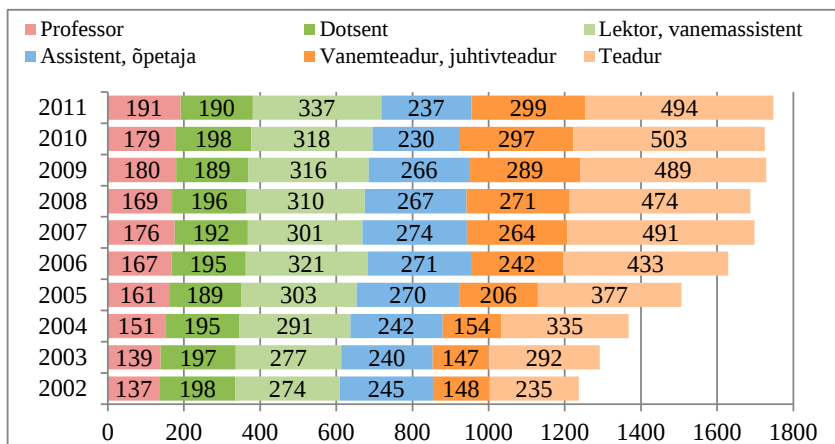
Tartu Ülikooli õppejõudude, teadustöötajate ning teistel ametikohtadel töötavate töötajate arv aastatel 2002–2011

Mitteamakadeemilistest töötajatest 63% töötas 2011. aasta lõpus ülikooli akadeemilistes üksustes, 22% ülikooli tugistruktuuris ning 15% muudes ülikooli asutustes. Mitteamakadeemiliste töötajate arv kasvas 2011. aastal 6% akadeemilistes üksustes ja 4% ülikooli asutustes ning jäi samale tasemele ülikooli tugistruktuuris.

Tartu Ülikooli mitteamakadeemilistel ametikohtadel töötavate töötajate paiknemine ülikooli struktuuris aastatel 2002, 2007 ja 2011

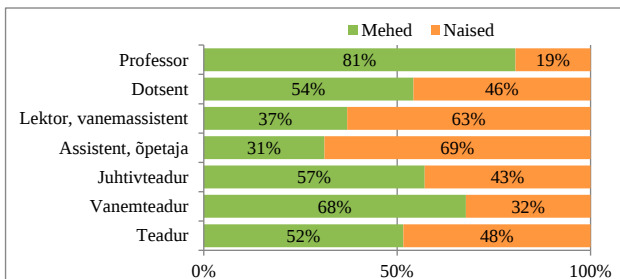
Tartu Ülikooli akadeemiliste töötajate arv ametikohtade lõikes aastatel 2002–2011

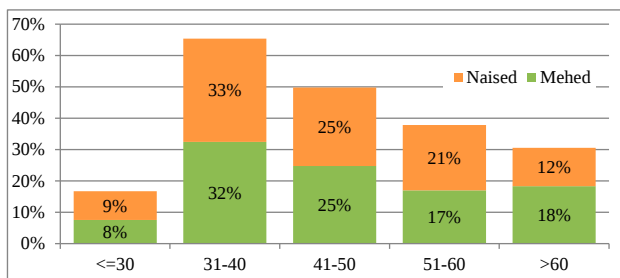
Õppejõudude ja teadustöötajate ametikohtade võrdluses töötas 2011. aasta lõpus ülikoolis kõige rohkem teadureid (494), mis on viimase kümne aasta lõikes kõige kiiremat kasvutempot näidanud ning ab-soluutarvult enim kasvanud akadeemiliste töötajate rühm.

Doktorikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooni nõue on ülikoolis kehtestatud professori, dotsendi, juhtivteaduri ja vanemteaduri ametikohal töötamise puhul ning kohaldub alates 2018. aastast lektori ametikoha täitmisel. Kui 2007. aastal oli doktorikraad 55%-l, siis 2011. aastal juba 67%-l akadeemilistest töötajatest, sealhulgas 74%-l täiskoormusega töötavatest akadeemilistest töötajatest. Teaduskraad oli kõikidest akadeemilistest töötajatest 83%-l ning kõikidest ülikooli töötajatest 45%-l.

2011. aasta lõpus olid kõikidest töötajatest 58% ning akadeemilistest töötajatest 48% naised. Kõige suurem on naiste osakaal assistentide ja õpetajate (69%) ning lektorite ja vanemassistentide ametikohtadel (63%). Hea sooline tasakaal iseloomustab teadurite, juhtivteadurite ja dotsentide ametikohtadel töötavaid töötajaid. 2011. aasta lõpus töötas ülikoolis 37 naisprofessorit (19%), mis on nelja võrra rohkem kui 2010. aastal. Vaadates akadeemiliste töötajate soolist jaotumist vanuserühmade lõikes, võib märgata väiksemat naiste suhtarvu üle 60 aasta vanuste töötajate rühmas ja head soolist tasakaalu teistes vanuserühmades.

Tartu Ülikooli akadeemiliste töötajate sooline jaotus ametikohtade lõikes 2011. aastal

Tartu Ülikooli akadeemiliste töötajate jaotumine soo ja vanuserühmade lõikes 2011. aastal

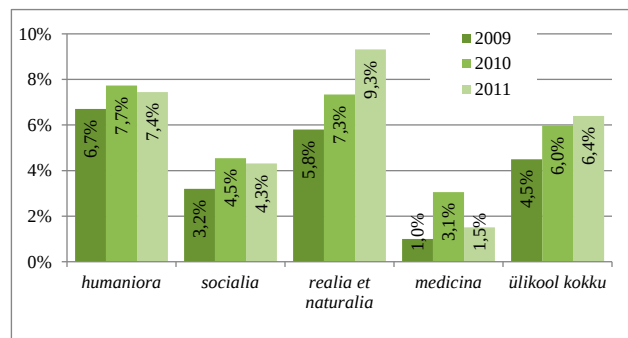
Tartu Ülikooli töötajate keskmine vanus oli 2011. aastal 44 aastat. Akadeemiliste töötajate keskmine vanus oli 46 aastat ning 15% akadeemilistest töötajatest olid vanemad kui 60 aastat. Tartu Ülikoolis töötav teadur oli keskmiselt 39 ning professor 54 aasta vanune.

Ülikooli töötajate keskmine kogupalk oli 2011. aastal 1 188 eurot kuus. Keskmine palk ülikoolis kasvas 2011. aastal 3,6%. Nagu tööturul üldiselt, on ka ülikoolis töötavate meeste palk mõnevõrra kõrgem kui samalaadset tööd tegevate naiste palk. Suures osas on palgaerinevus seletatav asjaoluga, et naised töötavad pigem madalamatel ametikohtadel ning madalamalt tasustatud valdkondades.

Välisõppejõud ja -teadustöötajad moodustavad veidi enam kui 6% Tartu Ülikooli akadeemiliste töötajate arvust

Ülikooli töötajaskond on rahvusvaheliselt mitmekesine. 2011. aasta lõpu seisuga töötas ülikoolis 126 välisriigi kodakondsusega töötajat 34 riigist. 2011. aastal

sõlmiti välisöötajatega 24 esmakordset lepingut. 2011. aastal kasvas välisriigi kodakondsusega teadustöötajate ja õppejõudude arv 2010. aastaga võrreldes ligi 9% (103-lt 112-ni), moodustades veidi enam kui 6% ülikooli akadeemiliste töötajate koguarvust.

Välisõppejõudude ja -teadustöötajate osakaal Tartu Ülikooli valdkondade lõikes ning ülikoolis kokku aastatel 2009–2011

Aastate jooksul on *humaniora* valdkonda iseloomustanud kõige suurem (6% ja enam) ning *realia et naturalia* valdkonda kõige kiiremini kasvav välisõppejõude ja -teadustöötajate osakaal. 2011. aastal kasvas välisõppejõudude ja -teadustöötajate osakaal viimati nimetatud valdkonnas – ülikooli välisteadlastest ja -õppejõududest 57% (64) töötas *realia et naturalia* valdkonnas. Välisõppejõududest ja -teadustöötajatest kõige suurem osa töötas teaduri ametikohal (44%). Vanemteaduri ametikohal töötas 21 ja professori ametikohal 17 välismaalast.

EESMÄRK: Ülikool soodustab töötajate enesetäiendamist ja rännet ning arendab rahvusvahelisele töötajaskonnale mõeldud tugiteenuseid

Ülikooli töökeskkonda ja Eesti kultuuriruumi sisseelamise ning sujuva töötamise toetamiseks pakutakse ülikoolis töötavatele välismaalastele, teistest riikidest saabunud külalisõppejõududele ning nende pereliikmetele eesti keele õppimise võimalust. 2011. aastal osales eri taseme eesti keele kursustel 34 välismaalasest õppejõudu või teadustöötajat ning kaheksa pereliiget. Teist aastat järjest toimus spetsiaalselt ülikooli välisõppejõududele ning pereliikmetele kokku pandud Eesti kultuuri ja maa tundmise kursus.

Õppeaasta alguses sügissemestril oli ülikooli rahvusvaheline kogukond oodatud rektori vastuvõtule ning järgnevale linnaekskursioonile. Alates 2002. aastast korraldatakse välisõppejõududele ja -õppejõududele klubiõhtute sarja „Dor-pater Dotzentabend“, mille eesmärk on pakkuda ülikooli rahvusvahelisele kogukonnale, aga ka teistele ülikoolipere liikmetele, kultuurilist meelelahutust ning suhtlusvõimalust.

2011. aastal osales ülikooli sisekoolitustel vähemalt ühel korral 1 061 töötajat (30% töötajatest). Akadeemilised töötajad võtsid kõige enam osa õpetamiskursuste koolitustest ning mitteakadeemiliste töötajate puhul oli osaluskindade arv suurim tugiüksuste korraldatud infoseminaridel. Ühtlasi korraldati ülikoolis mitmeid sisekoolitussarju, mille esmane sihtrühm olid õppejõud ja teadustöötajad ning akadeemiliste struktuuriüksuste juhid (intellektuaalomandi seminarisari, juhtimisseminaride sarjad „Muutuv ülikool“ ja „Eduka juhtimise põhimõtted“). Varasemast süsteemsemalt ja suuremas mahus pakuti ülikooli töötajatele inglise keele kursusi.

Programmi Primus toetusel töötas ülikoolis 14 mentor-õppejõudu, kellelt sai pikaajalise mentorsuhte kaudu õpetamise arendamisel tuge 26 algajat õppejõudu. 2011. aasta sügisel käivitati ülikoolis juhtimismentorluse programm, mille raames alustas tööd seitse juhendaja ja juhendatava koostööpaari töötuskliga kuni üks aasta. Mentoritena osales programmis endisi prorektoreid, dekaane ning teisi rikkalikku kogemuspagasiga juhte.

Töökeskkonna rahulolu uuring näitas, et ülikooli töötajad peavad oma tööd oluliseks ja huvitavaks ning on uhked, et töötavad Tartu Ülikoolis

2011. aastal toimusid esmakordselt üleülikoolilised uuringud, mille eesmärk oli selgitada ülikooli töötajate rahulolu töökeskkonnaga ja juhtide rahulolu tugiüksuste tööga. Töö-

keskkonna rahulolu uuringusse olid kaasatud kõik ülikooli e-posti aadressiga töötajad (3 250 töötajat) ning küsitlusele vastas neist veidi enam kui 36% (1 185 töötajat). Uuringus hinnati töötajate rahulolu juhtimise, tööõhkkonna, tööruumi ja -tingimuste, töö- ja palgakorralduse, info liikumise ja arenguvõimalustega. Ülikooli

töötajad olid oma tööga kokkuvõttes rahul – sellise väitega oli täiesti, üldiselt või pigem nõus ligi 94% vastanutest. Samuti pidasid ülikooli töötajad oma tööd oluliseks (98%) ja huvitavaks (98%) ning olid uhked, et töötavad Tartu Ülikoolis (94%). Tugiüksuste tööga rahulolu uuringus andis 69 juhist tugiüksuste töö kohta tagasisidet 31 juhti (45% vastamiskutse saanutest). Uuriti tugiüksuste pakutavate lahenduste asjatundlikkust, kokkulepetest kinnipidamist, teenuste kättesaadavust, suhtlemisostkust ning pakutava vastavust üksuse vajadustele. Väitega „kokkuvõttes olen üksuse tööga rahul“ nõustus keskmiselt üheksa vastajat kümnest.

2011. aasta sügisel toimus Tartu Ülikooli teine perepäev, mille raames oodati kõiki ülikoolipere liikmeid tööle koos laste, abikaasa või elukaaslase, õdede-vendade, ema-isa, vanavanemate ja teiste lähedaste või kolleegide-sõpradega. Philosophicumis, Chemicumis, botaanika-aias ning ülikooli muuseumides toimusid ekskursioonid, töötoad ja loengud nii suurtele kui ka väikestele.

PARTNERLUS JA RAHVUSVAHELISTUMINE

Vastavalt edetabeli Times Higher Education World University Ranking aastate 2011–2012 tulemustele paigutus Tartu Ülikooli parimate ülikoolide nimekirjas vahemikku 351–400. Tegemist on iga-aastase edetabeliga, milles tuuakse välja 200 parima ülikooli

pingerida ja järgmised 200 ülikooli rühmitatult. 2011. aastal märgiti esmakordselt eraldi ära ülikoolid, mis on viimastel aastatel läbi teinud suure tõusutee ning kelle puhul avaldatakse lootust, et nad jõuavad lähiaastatel maailma parima 200 hulka. Tšehhi, Poola, Türgi, Iraani ja India ülikoolide kõrval ennustatakse peatset jõudmist 200 esimese hulka ka Tartu Ülikoolile.

Tartu Ülikool tõusis esimesena Baltimaade ülikoolidest maailma 3% paremate ülikoolide sekka

Ülikooli sisekoolitustel osales 2011. aastal peaaegu iga kolmas ülikooli töötaja

Edetabel	Võrdlusülikoolide arv	Tunnused, mille alusel edetabel koostatakse	Eesti ülikoolide positsioon edetabelites
Times Higher Education World University Rankings (THE)	200 parima pingerida, järgmised 200 rühmitatult	13 tunnust, mis kirjeldavad õppekeskonda, teadustulemuste mõjukust, teadustöö mahtu, mainet küsitlustulemuste põhjal ja tulusid, innovatsiooni ja rahvusvahelistumise ulatust.	THE 2011–2012 edetabelis: Tartu Ülikool vahemikus 351–400
QS World University Rankings (QS)	Analüüsitakse ligi 2000 ülikooli andmed. 400 parimat reastatakse individuaalselt, kuni 700. rühmitatult	6 tunnust: akadeemiliste liidrite ja tööandjate eksperthinnang, töötajate ja üliõpilaste suhtarv, tsiteeringute arv töötaja kohta, välisüliõpilaste ja akadeemiliste töötajate arv	QS 2011 edetabelis: Tartu Ülikool vahemikus 501–550, eluteadustes (bioloogia, meditsiin, psühholoogia) 301.–350. kohal.
Hollandi Leideni ülikooli edetabel	Thomson Reutersi teadusveebis indekseeritud publikatsioonide alusel reastatakse 500 suurema publikatsioonide arvuga ülikooli	Edetabli koostamisel kasutatakse ainult publitseerimisnäitajaid. 2010.a. koostati viie tsiteeritavust iseloomustava tunnuse alusel eraldi edetabelid, 2011.a. muudeti meetodikat ja lisati publikatsioonide mõjukust hindavatele näitajatele institutsioonidevahelist koostööd mõõtvad näitajad.	2011. a edetabelisse saamise eelduseks oli 3200 publikatsiooni olemasolu ajavahemikul 2005–2009, seega jäi TÜ pingereast välja. 2010. a edetabelis oli TÜ indikaatori „publikatsioonide mõjukus“ alusel 216. kohal Euroopa ja 396. kohal maailma ülikoolide võrdluses.
Webometrics Ranking	Umbes 12 000	4 tunnust: ülikooliga seotud veebilehete arv, nendel olevate failide arv, otsingumootorite poolt leitud publikatsioonide ja tsiteeringute arv, ülikooli lehele suunavate välislinkide arv	Jaanuar 2012 seisuga: TÜ 501., TTÜ 764., EMÜ 1486., TLÜ 1645. Pingerida sisaldab 35 Eesti kõrgkooli.

Märkus: TÜ – Tartu Ülikool; TTÜ – Tallinna tehnikaülikool; TLÜ – Tallinna Ülikool; EMÜ – Eesti Maaülikool. Tabelist puudub edetabel Academic Ranking of World Universities (ARWU), milles Eesti ülikoolide kohta teave puudub.

2011. aastal külastasid Tartu Ülikooli Poola Vabariigi president, Tema Ekstsellents **Bronisław Komorowski** ning Leedu Vabariigi president **Dalia Grybauskaitė**. Kevadel tutvusid Läti ülikooli rektor **Marcis Auziņš** ja Vilniuse ülikooli rektor **Benediktas Juodka** Tartu Ülikooliga, arutasid rektor **Alar Karisega** edasisi koostöövõimalusi ning allkirjastasid memorandumid, kus on kirjas kolme ülikooli ühised eesmärgid teaduses, õppetöös, rahvusvahelistumises ja ülikoolide turundustegevuses. Ühisavalduse peamine eesmärk on juhtida kolme riigi valitsusjuhi tähelepanu kolme teadusülikooli olulisele positsioonile ühiskonnas.

Augustis külastas Tartu Ülikooli Hiina Tongji ülikooli kõrgetasemeline delegatsioon eesotsas ülikooli asepresidendi prof **Chen Xiaolongi** ja Tongji ülikooli Sino-Soome keskuse asepresidendi prof **Lou Yongqiga**. Visiidi eesmärk oli tutvuda kohapeal Tartu Ülikooliga ning allkirjastada institutsionaalne koostööleping. Tongji ülikool, mis on Hiina haridusministeeriumi otsealluvuses, on koostöös välisriikide ülikoolidega avanud kaheksa koostöökeskust, mille kaudu toimub ühisõppekavade ja -programmide loomine ja mille eesmärk on arendada riikide vahel ka ettevõtlussuhteid.

21. aprillil 2011. aastal allkirjastasid Tartu Ülikooli rektor **Alar Karis**, Läti ülikooli rektor **Marcis Auziņš** ja Vilniuse Ülikooli rektor **Benediktas Juodka** kolme ülikooli ühiseid eesmäärke sätestava memorandumid

Septembris külastas Tartu Ülikooli dr **Robert Gallo** – viroloog ja HI-viiruse üks avastajaid, esimene, kes tõestas, et viirus põhjustab AIDSi. Gallo esines ka avaliku loengu. Üliõpilastele pidasid loengu ka matemaatik, Stanfordi ülikooli teadlane **Keith Devlin** ja maailma üks tuntumaid politolooge, 2011. aastal Johan Skytte preemia pälvinud **Ronald Inglehart**.

Oktoobris toimus Tartu Ülikoolis rahvusvaheline sümposium „Keel ja identiteet“, mis sai teoks Coimbra grupi rakkerühma „Culture, Arts and Humanities“ ning keeleteaduse, semiootika ja filosoofia doktorikooli koostöös. Sümposiumi peateema oli Euroopa väikeste keeleruumide ellujäämisvõimalused üleilmastavas maailmas ning ülikoolide keelepoliitika. Viieteistkümnendat korda toimunud Saksa-Eesti akadeemiline nädal *Academica* tõi 2011. aastal Tartusse Tartu Ülikooli partnerülikoolide hulka kuuluva Greifswaldi ülikooli.

ARENJUSTEGEVUS

Eesmärk: Ülikool uuendab protsesside ja üksuste juhtimist

Riigikogu võttis 2011. aastal vastu Tartu Ülikooli seaduse muudatused, millega täpsustati Tartu Ülikooli kui rahvusülikooli ülesandeid ning muudeti alates 2012. aastast ülikooli juhtimisstruktuuri. Seadusega sätestati muude ülesannete hulgas Tartu Ülikoolil kohustus edendada eesti keele ja kultuuri säilimise ja arengu eesmärgil Eestit ja tema rahvast uurivaid teadusi ning eestikeelset haridust, säilitada ülikooli omandis olevat rahvuslikku kultuuripärandit ning pakkuda avalikkusele selle ülesandega seonduvaid teenuseid. Ülikooli kõrgeima otsustuskoguna asub alates 2012. aastast tööle 11-liikmeline nõukogu, millesse kuulub viis liiget ülikoolist ja kuus liiget väljastpoolt ülikooli. Ülikooli akadeemilise otsustuskoguna, kes vastutab ülikooli õppe- ning teadus- ja arendustegevuse eest, hakkab tegutsema õppejõudude ja teadustöötajate ning üliõpilaste esindajatest koosnev 22-liikmeline senat. Senati esimees on rektor. 2011. aastal tehti ülikoolis ettevalmistused Tartu Ülikooli seaduse muudatuste rakendamiseks – korraldati senati valimised, nimetati nõukogu ülikoolipoolsed liikmed ja valmistati ette ülikooli põhikirja muutmise kavand.

2011. aastal jätkati ülikoolis tulemusjuhtimise meetodite juurutamist. Esmakordselt seadsid kõik teaduskonnad, kolledžid ja tugiüksused oma eesmärgid ühtse metoodika alusel (tulemuskaardid).

2011. aastal võttis ülikooli nõukogu vastu Tartu Ülikooli turunduspõhimõtted, mis aitavad siduda ülikooli turundustegevust sihtrühmade soovide ja vajadustega, kaugenedes õppekava-, teenuse- või struktuuriüksusepõhisest lähenemisest. 2011. aasta kevadel korraldati esmakordselt Eesti venekeelsele elanikkonnale kavandatud turunduskampaania eesmärgiga suurendada sisseastujate hulgas vene õppekeelega koolide lõpetanute osakaalu ning pöörata tähelepanu ülikooli venekeelsele kodulehele. Kahe kuu jooksul kogus ülikooli venekeelne koduleht ligi 42 000 külastust (ligi 29 000 esmakülastajat).

TNS Emori korraldatud Eesti ülikoolide maineuring Eesti 15–74-aastaste elanike hulgas (uuringus osales 1018 inimest) kinnitas, et sarnaselt kahele varasemale aastale oli 2011. aastal Eesti mainekaim kõrgkool jätkuvalt Tartu Ülikool. Tartu Ülikool kuulus 72% ning Tallinna Tehnikaülikool 42% küsitluses osaleja hinnangul kahe kõige mainekama Eesti kõrgkooli hulka. Tartu Ülikooli maineprofiilis, mille koostamiseks paluti vastajatel asutust iseloomustada etteantud omadussõnade abil, olid esiplaanil sellised omadused nagu kõrgetasemeline, akadeemiline, rahvusvaheline, traditsiooniline ja ainsana kõrgkoolidest ka prestiižne. Keskmisest pisut kõrgemal oli maineprofiilis ka usaldusvääruse komponent.

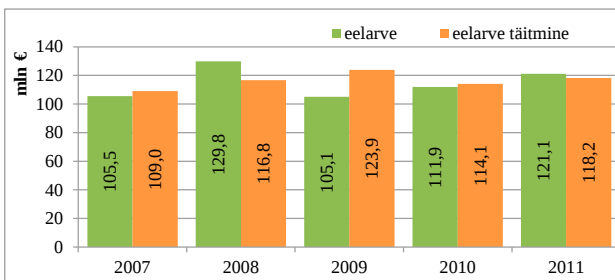

FINANTSTEGEVUS

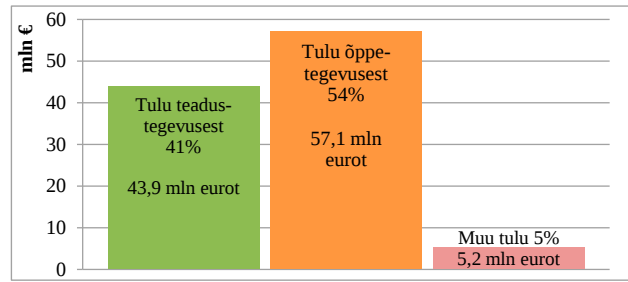
EESMÄRK: Ülikooli finantsstrateegia toetab ülikooli missiooni, visiooni ja arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamist

Tartu Ülikooli konsolideerimisgruppi kuulusid 2011. aasta lõpus lisaks ülikoolile kümme juriidilist isikut ning konsolideerimisgrupi 2011. majandusaasta tegevustulud kokku moodustasid 127 miljonit eurot. 2011. aastal likvideeriti Tartu Ülikooli osaühing Tartu Tehnoloogiapark.

Tartu Ülikooli nõukogu kinnitas ülikooli 2011. aasta eelarve kogumahu 128,9 miljonit eurot. Reaalselt laekus ülikooli eelarvesse 118,2 miljonit eurot – 4,1 miljonit eurot rohkem kui 2010. aastal. Ülikooli sissetulek akadeemilise töötaja kohta kasvas 2010. aastaga võrreldes 3%.

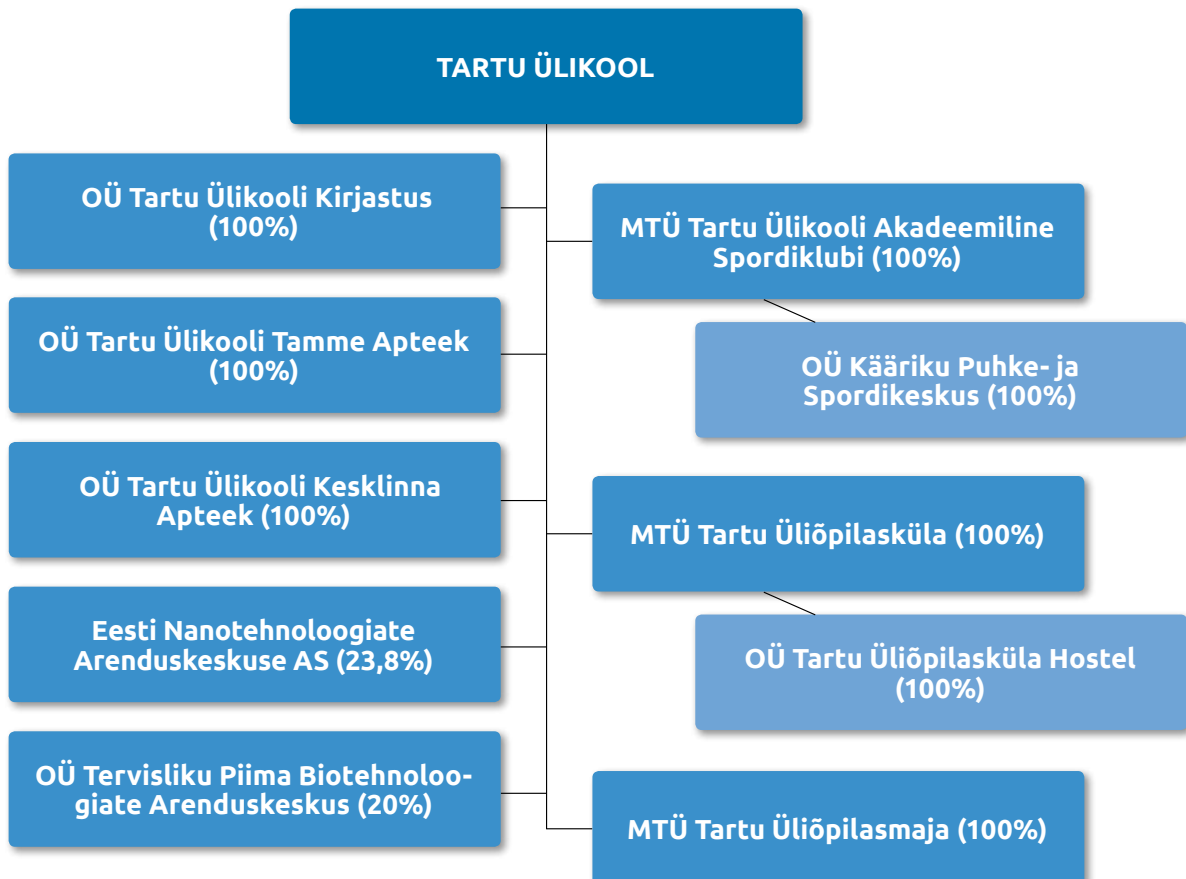

Tartu Ülikooli eelarve ja eelarve täitmine aastatel 2007–2011 (mln eurot)

Tartu Ülikooli põhieelarve tulu jaotus 2011. aastal

Ülikooli õppetegevuse tulust moodustas riiklik koolitustellimus 2011. aastal veidi enam kui 56%. Riikliku koolitustellimuse mahu kasv 0,8 miljoni euro võrra tulenes üliõpilase baasmaksumuse väiksest tõusust ja ülikooli edukaimast aastast doktoritööde kaitsmises. Eesti inimeste huvi kõrghariduse omandamise vastu Tartu Ülikoolis oli jätkuvalt suur – tasulise õppe tulud on üldisele raskele majanduslikule olukorrale vaatamata olnud viimasel neljal aastal stabiilsed.

TÄHTSAMAD NÄITAJAD (KONSOLIDEERITUD)

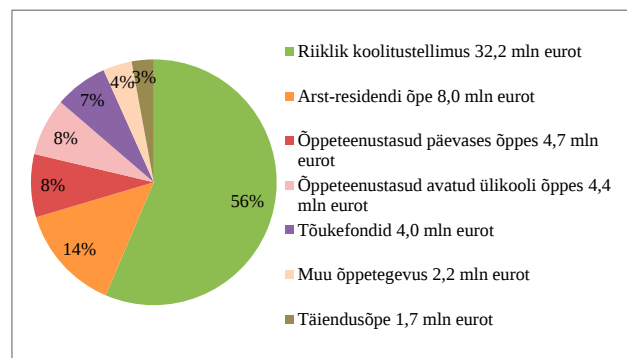
	2007	2008	2009	2010	2011
FINANTSNÄITAJAD					
Tegevustulud	96 819,86	140 043 204	129 836 514	118 098 960	127 016 281
Tegevuskulud	91 757 954	112 279 984	117 367 351	127 218 304	129 010 250
Finantstulud ja -kulud	-300 385	-287 602	57 520	-244 463	-354 567
Aasta tulem	4 767 809	27 475 618	12 526 683	-9 438 967	-2 348 536
Bilansimaht	225 294 952	259 781 678	259 142 561	248 026 146	251 068 082
Käibevarad	26 318 817	33 854 000	31 016 323	34 134 013	35 196 814
Põhivarad	198 976 135	225 934 069	228 132 629	213 892 133	215 871 269
Lühiajalised kohustused	27 245 536	27 922 999	20 803 242	17 083 933	19 725 480
Pikaajalised kohustused	15 076 758	20 688 201	14 642 159	16 677 297	19 426 222
Netovara	182 972 659	211 176 869	223 703 552	214 264 916	211 916 380
Laenuid pankadelt	18 617 463	22 503 291	20 055 475	18 938 965	22 033 722

SUHTARVUD					
Tegevuskulud / Tegevustulud	94,8%	80,2%	90,4%	107,7%	101,6%
Laenuid / Tegevustulud	19,2%	16,1%	15,4%	16,0%	17,3%
Käibevara / Lühiajalised kohustused	96,6%	121,2%	149,1%	199,8%	178,4%
Põhivarad / Bilansimaht	88,3%	86,9%	88,0%	86,2%	86,0%
Laenuid / Bilansimaht	8,3%	8,7%	7,7%	7,6%	8,8%
Netovara / Bilansimaht	81,2%	81,3%	86,3%	86,4%	84,4%

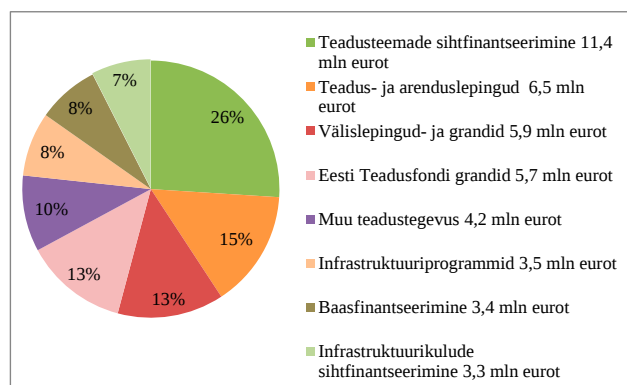
Seoses riigi konservatiivse eelarvepoliitikaga jäid riigi finantseeritavad teadustegevuse tuluread (teadusteemade sihtfinantseerimine, baasfinantseerimine, infrastruktuuri-kulude sihtfinantseerimine) samale tasemele 2010. aastaga. Olulise panuse ülikooli tulude kasvu andsid Euroopa Liidu tõukefondid. Kokku laekus 2011. aastal ülikooli eelarvesse tõukefondide meetmetest 13,8 miljonit eurot, mis moodustas ligi 12% laekumistest. Teadustegevuse tuludest moodustasid tõukefondide vahendid enam kui 21%.

Tartu Ülikool tegi 2011. aastal väljamakseid summas 127,2 miljonit eurot. Ülikooli eelarvejäägid vähenesid 2011. aastal üheksa miljoni euro võrra. Negatiivsed rahavood olid tingitud tõukefondide vahendite menetlemise loogikast – kõigepealt tuleb ülikoolil teha kulutused ning pärast aruande esitamist ja kontrollimist need kulud hüvitatakse. Kuna tõukefondide osakaal ülikooli tuludes oli suur, siis mõjutas see olulisel määral üldisi rahavooge.

Teadus- ja arendustegevuse tulu kasvas 2010. aastaga võrreldes 2,8%, moodustades veidi enam kui 41% ülikooli põhieelarvest (43,9 mln eurot). Välislepingute ja -grantide maht moodustas ligikaudu 13% teadus- ja arendustegevuse tulust. Keskmiselt teenis ülikool 2011. aastal teadus- ja arendustegevusest tulu akadeemilise töötaja kohta 25 093 eurot.

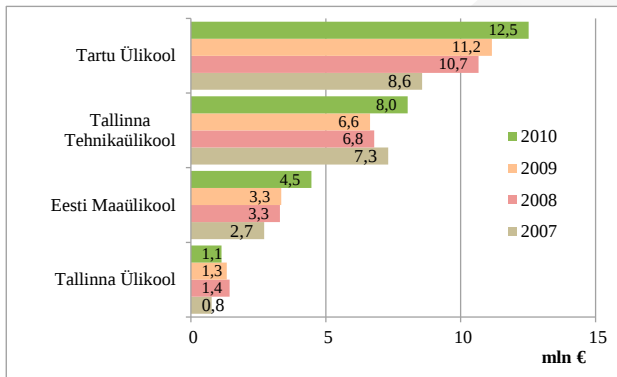

Õppetulu jaotus Tartu Ülikooli põhieelarves 2011. aastal

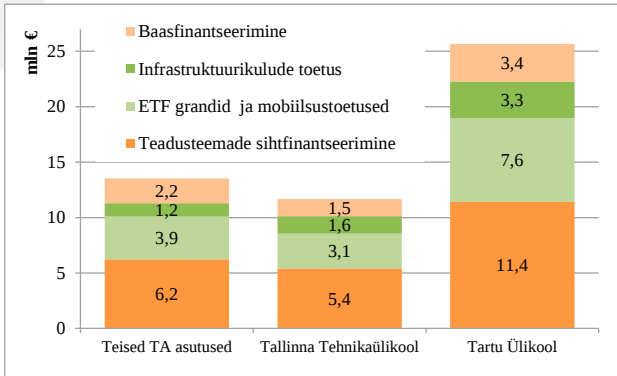
Teadus- ja arendustegevuse tulu jaotus ülikooli põhieelarves 2011. aastal

Viimaste aastate riikliku baasfinantseerimise alusandmed näitavad, et Tartu Ülikooli teadus- ja arendustegevuse tulemuslikkuse näitajana arvesse võetud lepingute kogumaht on aasta-aastalt kasvanud.

Nelja Eesti avaõigusliku ülikooli teadus- ja arendusastuste riigisiseste ja rahvusvaheliste teadus- ja arendustegevuse grantide ning teadus- ja arendustegevusega otseselt seotud lepingute tulu ning litsentside ja patente müügi tulu (mln eurot) aastatel 2007–2010. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, baasfinantseerimise alusandmed

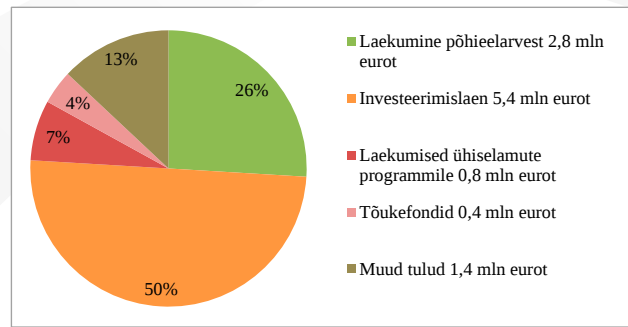
Eesti teadus- ja arendusastustele eraldati 2011. aastal riiklikku teadusraha kokku 52,1 miljonit eurot, millest Tartu Ülikoolile eraldatud vahendite maht moodustas 50%. Tartu Ülikooli kõrval oli teine suurima riikliku rahastamisega teadus- ja arendusastus Tallinna Tehnikaülikool (ligi 23%).

Tartu Ülikoolile ja teistele teadus- ja arendusastustele eraldatud vahendid 2011. aastal (mln eurot). Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

EESMÄRK: Ülikooli põhitegevusteks on loodud atraktiivne õpi-, töö- ja loomekeskkond

2011. aastal laekus ülikooli kapitalieelarvesse 7,9 miljonit eurot (ilma siirdeta põhieelarvest), mis on ühe miljoni euro võrra vähem kui 2010. aastal. Ülikooli infrastruktuuri arengut ja teadusaparatuuri oste toetatakse suurel määral Euroopa Liidu tõukefondide vahenditest.

Laekumised Tartu Ülikooli kapitalieelarvesse 2011. aastal

2011. aastal renoveeriti täies mahus kaks tähtsat õppehoonet: filosoofiateaduskonna õppehoone Philosophicum (Jakobi 2) ning sotsiaal- ja haridusteaduskonna õppehoone (Lossi 36). Kahes õppehoones kokku renoveeriti 12 698 m² pinda. Mõlemad õppehooned finantseeriti ülikooli põhitegevuse tulude arvelt ja laenude toel. 2011. aastal jätkus Narva kolledži uue õppehoone ehitus, samuti füüsikahoone ja siirdemeditiinikeskuse uue hoone projekteerimine ning ehitustegevuse ettevalmistamine. Nimetatud projekte on finantseeritud suures osas Euroopa Liidu tõukefondide toel. Tartu Ülikool on viimase viie aasta jooksul investeerinud ehitistesse enam kui 70 miljonit eurot.

Õppe- ja teadustöö tegemiseks oli Tartu Ülikooli teaduskondade ja kolledžite kasutuses 2011. aasta lõpuks 43 õppehoonet ja õppeotstarbel kasutatavat üüripinda kokku üldpinnaga 164 751 m².

2011. aastal võõrandas ülikool kaheksa kinnisasja (Baeri 6, Lätte 4, ülikooli residents Pühajärvel ja viis korterit) ning loobus kahe kinnisasja valdamisest (Veski 6 ja Türi kolledži õppehoone Viljandi mnt 13b). Aasta lõpu seisuga oli ülikooli omandis kokku 77 kinnisasja 10 asulas üldpindalaga 204,5 ha. Ülikooli valduses oli ruume 108 hoones üldpinnaga ligi 281 500 m². Ülikooli omandis oli 16 arhitektuuri- ja ajaloomälestiseks kuulutatud hoonet.

Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna renoveeritud õppehoone Jakobi 2 avamine 23. septembril 2011. aastal

Tartu Ülikooli eelarve tulud ja kulud (tuhandetes eurodes)

TULUD	2008	2009	2010	2011
1. Tulud õppetegevusest				
1.1. Riiklik koolitustellimus	32 471,2	33 129,2	31 369,1	32 175,8
1.2. Õppeteenustasud	4 386,2	4 821,1	4 851,7	4 743,5
1.3. Õppeteenustasud avatud ülikoolis	4 258,7	4 391,9	4 389,1	4 363,2
1.4. Täienduskoolitus	1 764,7	1 410,9	1 367,4	1 654,0
1.5. Residentide koolitus	7 748,2	7 212,6	7 778,8	7 997,9
1.6. Tõukefondid	3 290,4	1 372,3	2 150,5	4 002,8
1.7. Muu õppetegevus	2 366,5	2 080,7	2 756,6	2 161,6
Kokku tulud õppetegevusest	56 286,0	54 418,7	54 663,2	57 098,8
2. Tulud teadustegevusest				
2.1. Teadusteemade sihtfinantseerimine	12 056,2	11 573,9	11 247,2	11 405,6
2.2. Eesti Teadusfondi grantid	4 981,7	5 076,8	5 095,8	5 688,1
2.3. Teadus- ja arenduslepingud	5 686,5	5 109,5	5 825,6	6 476,3
2.4. Välislepingud ja -grantid	5 356,8	5 460,1	6 158,7	5 871,8
2.5. Infrastruktuurikulude sihtfinantseerimine	3 528,3	3 304,9	3 242,5	3 282,4
2.6. Baasfinantseerimine	3 815,0	3 716,1	3 414,1	3 402,0
2.7. Muu teadustegevus	6 424,6	4 346,5	7 692,1	7 738,0
Kokku tulud teadustegevusest	41 849,0	38 587,9	42 675,9	43 864,2
3. Muud laekumised				
3.1. Õppetoetused	5 075,9	2 315,4	2 207,5	2 462,9
3.2. Investeeringulaen	5 752,0	0,0	4 320,0	5 400,0
3.3. Tõukefondide toetus ehitustele	61,4	18 620,6	1 778,0	359,8
3.4. Muud laekumised	7 728,8	9 961,5	8 487,5	8 991,6
Muud laekumised kokku	18 618,0	30 897,5	16 792,9	17 214,2
EELARVE TULUD KOKKU	116 753,1	123 904,2	114 132,0	118 177,3
KULUD	2008	2009	2010	2011
1. Tegevusvaldkonnad				
1.1. <i>Humaniora</i>	9 973,1	10 517,2	10 906,7	12 442,9
1.2. <i>Medicina</i>	20 389,0	21 355,6	23 193,7	22 734,3
1.3. <i>Realia et naturalia</i>	31 904,2	33 407,0	36 593,0	40 112,8
1.4. <i>Socialia</i>	14 212,6	13 574,3	13 621,6	15 447,4
Tegevusvaldkonnad kokku	76 479,0	78 854,2	84 315,1	90 737,3
2. Asutused	5 479,9	5 900,2	5 880,8	6 245,6
3. Tugiüksused	8 576,9	9 415,7	8 999,4	9 456,0
4. Liikmemaksud	1 085,6	1 122,1	1 066,8	1 212,4
5. Investeeringud ehitustesse	23 495,5	16 360,8	5 504,4	11 666,6
6. Laenude tagasimaksud	1 947,8	1 641,8	2 275,4	2 251,6
7. Õppetoetused	4 906,1	2 597,0	2 474,2	2 378,1
8. Muud kulud	2 653,2	2 581,1	2 473,2	3 205,8
EELARVE KULUD KOKKU	124 624,0	118 473,0	112 989,4	127 153,4

Märkus: Tartu Ülikooli eelarve koostamise ja täitmise põhimõtted on kehtestatud Tartu Ülikooli nõukogu kinnitatud määrusega „Eelarve eeskiri“ ning need erinevad raamatupidamise aastaaruande arvestus-põhimõtetest, seetõttu ei ole andmed omavahel võrreldavad.

MAJANDUSAASTA
ARUANNE 2011

TARTU ÜLIKOO

**KONSOLIDEERITUD
RAAMATUPIDAMISE
AASTAARUANNE 2011**

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE SISUKORD

KONSOLIDEERITUD BILANSS.....	54
KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE.....	56
KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	57
KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE.....	58
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD.....	59
Lisa 1. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted	59
Lisa 2. Raha ja raha ekvivalendid.....	70
Lisa 3. Nõuded ostjate vastu.....	71
Lisa 4. Maksude ettemaksed ja maksuvõlad.....	71
Lisa 5. Muud lühiajalised nõuded.....	71
Lisa 6. Saamata sihtfinantseerimine.....	72
Lisa 7. Ettemaksed teenuste eest.....	73
Lisa 8. Varud.....	73
Lisa 9. Sidusettevõtete aktsiad ja osad.....	74
Lisa 10. Kinnisvarainvesteeringud.....	75
Lisa 11. Materiaalne põhivara.....	76
Lisa 12. Immateriaalne põhivara.....	77
Lisa 13. Kapitalirent ja kasutusrent.....	78
Lisa 14. Pangalaenu ja tagatised.....	79
Lisa 15. Viitvõlad töövõtjatele.....	81
Lisa 16. Muud viitvõlad.....	81
Lisa 17. Tulevaste perioodide ettemakstud tulud.....	82
Lisa 18. Tulud majandustegevusest.....	83
Lisa 19. Koolitustegevuse finantseerimine riigieelarvest.....	83
Lisa 20. Teadustegevuse finantseerimine riigieelarvest.....	83
Lisa 21. Põhivarade sihtfinantseerimine.....	84
Lisa 22. Tegevuskulude sihtfinantseerimine.....	84
Lisa 23. Muud tulud.....	85
Lisa 24. Kaubad, toore, materjal ja teenused.....	85
Lisa 25. Tegevuskulud.....	85
Lisa 26. Tööjõu kulud.....	86
Lisa 27. Põhivara kulum ja väärtuse langus.....	86
Lisa 28. Muud kulud.....	87
Lisa 29. Tehingud seotud osapooltega.....	87
Lisa 30. Tingimuslikud kohustused.....	88
Lisa 31. Bilansivälised varad.....	89
Lisa 32. Sündmused pärast bilansipäeva.....	89
Lisa 33. Tartu Ülikooli konsolideerimata finantsaruanded.....	90
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE.....	95
ALLKIRJAD 2011. AASTA MAJANDUSAASTA ARUANDELE.....	96

KONSOLIDEERITUD BILANSS

VARAD (tuhandetes eurodes)	Lisa	31.12.2011	31.12.2010
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	2	10 093	19 949
Lühiajalised finantsinvesteeringud		1 500	0
Nõuded ja ettemaksed			
Nõuded ostjate vastu	3	1 978	1 779
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	4	204	360
Muud lühiajalised nõuded	5	61	106
Saamata sihtfinantseerimine	6	20 125	10 838
Ettemaksed teenuste eest	7	691	573
Nõuded ja ettemaksed kokku		23 059	13 656
Varud	8	545	529
Käibevara kokku		35 197	34 134
Põhivara			
Pikaajalised finantsinvesteeringud			
Sidusettevõtete aktsiad ja osad	9	61	46
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud		14	15
Pikaajalised finantsinvesteeringud kokku		75	61
Kinnisvarainvesteeringud	10	1 902	2 218
Materiaalne põhivara			
Maa		2 252	2 276
Ehitised ja rajatised		179 303	178 809
Masinad ja seadmed		15 624	13 639
Raamatukogu kogud		7 218	6 502
Muu materiaalne põhivara		1 525	1 852
Lõpetamata ehitised		5 307	5 513
Ettemaksed materiaalse põhivara eest		61	442
Materiaalne põhivara kokku		211 290	209 033
Immateriaalne põhivara	12	2 604	2 580
Põhivara kokku		215 871	213 892
VARAD KOKKU		251 068	248 026

Lisad lehekülgedel 59 kuni 94 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KOHUSTUSED JA NETOVARA (tuhandetes eurodes)	Lisa	31.12.2011	31.12.2010
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlakohustused			
Tagatisrahade kohustused		131	133
Kapitalirendi kohustused	13	21	8
Pikaajaliste laenude tagasimaksed järgmisel perioodil	14	2 620	2 276
Võlakohustused kokku		2 772	2 417
Tuletisinstrumendid		148	108
Võlad tarnijatele		3 750	2 540
Maksuvõlad	4	2 895	2 607
Viitvõlad			
Võlad töövõtjatele	15	2 217	1 901
Muud viitvõlad	16	1 587	996
Viitvõlad kokku		3 804	2 897
Tulevaste perioodide ettemakstud tulud	17	6 356	6 515
Lühiajalised kohustused kokku		19 725	17 084
Pikaajalised kohustused			
Kapitalirendi kohustused	13	13	15
Pangalaenud	14	19 414	16 663
Pikaajalised kohustused kokku		19 427	16 678
Kohustused kokku		39 152	33 762
Netovara			
Ülikooli kapital		144 182	144 182
Eelmiste perioodide tulem		70 082	79 521
Aruandeaasta tulem		-2 348	-9 439
Netovara kokku		211 916	214 264
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU		251 068	248 026

Lisad lehekülgedel 59 kuni 94 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE

(tuhandetes eurodes)	Lisa	2011	2010
Tulud			
Tulud majandustegevusest	18	22 477	22 859
Koolitustegevuse finantseerimine riigieelarvest	19	41 128	40 044
Teadustegevuse finantseerimine riigieelarvest	20	19 813	19 589
Põhivarade sihtfinantseerimine	21	9 370	6 874
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	22	32 653	26 715
Muud tulud	23	1 575	2 018
Tulud kokku		127 016	118 099
Kulud			
Kaubad, toore, materjal ja teenused	24	-11 039	-11 393
Tegevuskulud	25	-31 335	-26 766
Stipendiumid		-7 008	-6 059
Tööjõu kulud	26	-61 533	-58 125
Põhivara kulum ja väärtuse langus	27	-16 536	-23 549
Muud kulud	28	-1 558	-1 326
Kulud kokku		-129 009	-127 218
Tegevustulem		-1 993	-9 119
Finantstulud ja -kulud			
Kahjum tütarettevõtte müügist		0	-8
Finantstulud ja -kulud investeringutelt sidusettevõttesse		15	19
Intressitulud		94	208
Intressikulud		-465	-465
Kasum valuutakursi muutustest		0	1
Muud finantstulud		1	0
Finantstulud ja -kulud kokku		-355	-245
Tulem enne tulumaksustamist		-2 348	-9 364
Tulumaks		0	-75
Aruandeaasta tulem		-2 348	-9 439

Lisad lehekülgedel 59 kuni 94 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

(tuhandetes eurodes)	Lisa	2011	2010
Rahavood majandustegevusest			
Tegevustulem		-1 993	-9 119
Korrigeerimised			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	27	16 536	23 549
Lõpetamata ehitistest kuludesse kandmine	11	68	157
Muud mitterahalised tehingud põhivaraga		19	-47
Kasum põhivara müügist	23	-455	-739
Põhivarade mitterahaline sihtfinantseerimine	11	0	-101
Nõuete ja ettemaksete muutus		-9 416	-3 023
Varude muutus	8	-16	310
Kohustuste muutus		1 067	-756
Makstud intressid		-462	-457
Makstud ettevõtte tulumaks		0	-75
Rahavood majandustegevusest kokku		5 348	9 699
Rahavood investeerimistegevusest			
Kinnisvarainvesteeringute müük	10	174	0
Materiaalse põhivara soetus	11,13	-7 250	-6 618
Materiaalse põhivara müük		766	849
Maksud lõpetamata ehitiste eest		-9 499	-1 315
Ettemaksud materiaalse põhivara eest	11	-843	-863
Immateriaalse põhivara soetus	12	-157	-453
Ettemaksud immateriaalse põhivara eest	12	-66	-41
Tütarettevõtte müük		0	32
Pikaajalise nõude laekumine		2	0
Muude finantsinvesteeringute soetus		-1 500	0
Saadud intressid		107	373
Rahavood investeerimistegevusest kokku		-18 266	-8 036
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	14	5 400	4 320
Laenude tagasimaksud		-2 305	-5 407
Tasutud kapitalirendi maksud	13	-33	-5
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		3 062	-1 092
Rahavood kokku		-9 856	571
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	2	19 949	19 377
Raha ja raha ekvivalentide muutus		-9 856	571
Valuutakursside muutuste mõju		0	1
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	2	10 093	19 949

Lisad lehekülgedel 59 kuni 94 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(tuhandetes eurodes)	Ülikooli kapital	Eelmiste perioodide tulem	Aruande aasta tulem	Kokku
Seisuga 31.12.2009	144 182	66 995	12 526	223 703
Tulemi ülekandmine	0	12 526	-12 526	0
Aruandeaasta tulem	0	0	-9 439	-9 439
Seisuga 31.12.2010	144 182	79 521	-9 439	214 264
Tulemi ülekandmine	0	-9 439	9 439	0
Aruandeaasta tulem	0	0	-2 348	-2 348
Seisuga 31.12.2011	144 182	70 082	-2 348	211 916

Lisad lehekülgedel 59 kuni 94 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Tartu Ülikooli konsolideeritud 2011. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Riigi raamatupidamise üldeeskiri ja Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid. Riigi raamatupidamise üldeeskiri lähtub Eesti heast raamatupidamistavast.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevas arvestuspõhimõtetes.

Konsolideeritud 2011. aasta raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud Tartu Ülikooli ja konsolideerimisgrupi tegevuse jätkuvuse põhimõttest. Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2011 ja lõppes 31. detsembril 2011. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Konsolideeritud tulemiaruanne on koostatud lähtudes Raamatupidamise seaduse lisa 2 toodud kasumiaruande skeemist 1. Arvestades Tartu Ülikooli kui avalik-õigusliku juriidilise isiku põhitegevusest tulenevaid iseärasusi on muudetud tulemiaruanne ja netovaras kajastatud kirjade nimetusi ja struktuuri.

2011. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad Tartu Ülikooli (emaettevõtte) ja tema tütarettevõtete OÜ Tartu Ülikooli Kirjastus, OÜ Tartu Ülikooli Tamme Apteek, OÜ Tartu Ülikooli Kesklinna Apteek, OÜ Tartu Tehnoloogiapark, OÜ Kääriku Puhke- ja Spordikeskus, OÜ Tartu Üliõpilasküla Hostel, MTÜ Tartu Üliõpilasküla, MTÜ Tartu Üliõpilasmaja, MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi ning sidusettevõtete Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskuse AS ja OÜ Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskuse finantsnäitajad. Tartu Ülikool omab kõikides eelnimetatud äriühingutes tütarettevõtetes 100% osalust ja sidusettevõtetes 20% kuni 50% osalust (vt lisa 9). Kõikides mittetulundusühingutes tütarettevõtetes omab Tartu Ülikool valitsevat mõju (üle 50% hääleõigusest) ja seetõttu konsolideerib Tartu Ülikool mittetulundusühinguid 100%. Kõik Tartu Ülikooli tütar- ja sidusettevõtted tegutsevad Eestis.

Tartu Ülikool müüs 2010. aastal tütarettevõtte OÜ Tartu Ülikooli Raamatupood 100% osaluse. 2010. aasta konsolideeritud aruandes on kajastatud tütarettevõtte OÜ Tartu Ülikooli Raamatupood finantsnäitajad kuni müügikuupäevani 31.08.2010. 2010. aastal alustati tütarettevõtte OÜ Tartu Tehnoloogiapark likvideerimisprotsessi. OÜ Tartu Tehnoloogiapark likvideerimisel lõppbilanss on koostatud seisuga 18.10.2010 ja likvideerimisprotsess lõpetati märtsis 2011.

A. Esitusviisi muudatused

1. jaanuaril 2011 ühines Eesti Vabariik euroalaga ja võttis rahvusvaluutana kasutusele euro, mis asendas Eesti krooni. Sellest tulenevalt on Tartu Ülikooli arvestusvaluutaks alates 1. jaanuarist 2011 euro. Muutus arvestusvaluutas on kajastatud edasiulatuvalt. Seisuga 1. jaanuar 2011 on emaettevõtte ja tütar- ning sidusettevõtted teostanud raamatupidamiskontode saldode ümberarvestuse, lähtudes valuutakursist 15,6466 krooni/euro.

2011. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on esitatud eurodes. Aruandes esitatud võrdlusandmed on Eesti kroonidest eurodesse ümber arvestatud üleminekukursiga 15,6466 krooni/euro. Kuna nimetatud kurss on ühtlasi ka varasematel perioodidel kehtinud fikseeritud vahetuskurss, ei tekkinud ümberarvestusest kursierinevusi.

B. Konsolideeritud aruannete koostamine

B1. Konsolideerimise põhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes on rida-realt konsolideeritud kõigi emaettevõtte kontrolli all olevate tütarettevõtete finantsnäitajad. Konsolideeritud aastaaruandes on elimineeritud kontsernisisesed nõuded ja kohustused, kontserni ettevõtete vahelised tehingud ning nende tulemusena tekkinud realiseerimata kasumid ja kahjumid. Kui realiseerimata kahjumit ei saa katta, ei elimineerita seda aastaaruandest. Vajadusel on tütarettevõtete arvestuspõhimõtteid muudetud vastavaks kontserni arvestuspõhimõtetele.

B2. Tütarettevõtted

Tütarettevõtteks loetakse ettevõtet, mille üle Tartu Ülikoolil on kontroll. Tütarettevõtet loetakse emaettevõtte kontrolli all olevaks, kui kontsern omab kas otseselt või kaudselt üle 50% tütar-ettevõtte hääleõiguslikest aktsiatest või osadest või on muul moel võimeline kontrollima tütar-ettevõtte tegevus- ja finantspoliitikat.

Tütarettevõtte definitsioonile vastavad ka mitteäriühingud (sihtasutused ja mittetulundusühingud). Kontrolli ja olulise mõju määramisel mitteäriühingutes arvestatakse asjaolu, kas kontsernile lähevad üle mitteäriühingu varad selle likvideerimisel. Kui kontsern omab sihtasutuses või mittetulundusühingus valitsevat mõju (üldjuhul üle 50% hääleõigusest) kajastatakse osalust 100%-na.

Tütarettevõtte soetamist kajastatakse ostumeetodil (välja arvatud ühise kontrolli all toimuvad äriühendused, mida kajastatakse korrigeeritud ostumeetodil). Vastavalt ostumeetodile võetakse omandatud tütar-ettevõtte varad, kohustused ja tingimuslikud kohustused (so omandatud netovara) arvele nende õiglases väärtuses ning omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud netovara õiglase väärtuse vahe kajastatakse positiivse või negatiivse firmaväärtusena.

Alates omandamise kuupäevast kajastatakse kontserni osalust omandatud ettevõtte varades, kohustustes ja tingimuslikes kohustustes ning tekkinud firmaväärtust konsolideeritud bilansis ning osalust omandatud ettevõtte tuludes ja kuludes konsolideeritud tulemiaruanDES. Positiivset firmaväärtust kajastatakse konsolideeritud bilansis immateriaalse varana.

Juhul, kui tütar-ettevõtte müüakse aruandeperioodi jooksul, kajastatakse konsolideeritud tulemiaruanDES müüdud tütar-ettevõtte tulusid ja kulusid kuni müügikuupäevani. Vahe müügihinna ja tütar-ettevõtte netovara bilansilise väärtuse vahel kontserni bilansis (kaasa arvatud firmaväärtus) müügikuupäeva seisuga kajastatakse kasumi/kahjumina tütar-ettevõtte müügist. Juhul, kui tütar-ettevõtte osalisel müügil väheneb kontserni kontroll ettevõtte üle alla 50%, kuid mõju ettevõtte üle ei kao täielikult, lõpetatakse alates müügikuupäevast ettevõtte konsolideerimine ning kajastatakse järelejäänud osa tütar-ettevõtte varades, kohustustes ning firmaväärtuses kas sidusettevõtte, ühisettevõtte või muu finantsinvesteeringuna. Allesjääva investeeringu osa bilansilist väärtust müügikuupäeval loetakse tema uueks soetusmaksumuseks.

B3. Sidusettevõtted

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle Tartu Ülikool omab olulist mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui kontsern omab ettevõttes 20% kuni 50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest.

Kui kontsern omab sihtasutustes või mittetulundusühingutes olulist mõju (üldjuhul 20-50% hääleõigusest), osalust ega ka finantsinvesteeringut bilansis ei kajastata. Sissemaksud osaluse objekti sihtkapitali kajastatakse antud toetuste kuluna.

Investeeringud sidusettevõttesse kajastatakse konsolideeritud bilansis kapitaliosaluse meetodil. Selle meetodi kohaselt võetakse investeering algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida korrigeeritakse järgmistel perioodidel investori osalusega muutustes investeeringuobjekti omakapitalis (nii muutused sidusettevõtte kasumis/kahjumis kui muudel omakapitali kirjetel) ning investeeringuobjekti varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ostuanalüüsis leitud õiglase väärtuse ja bilansilise väärtuse vahe elimineerimisega või amortisatsiooniga. Omavahelistes tehingutes tekkinud realiseerumata kasumid elimineeritakse vastavalt kontserni osaluse suurusele. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse samuti, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus. Juhul kui kontserni osalus kapitaliosaluse meetodil kajastatava sidusettevõtte kahjumis ületab sidusettevõtte bilansilist väärtust, vähendatakse investeeringu bilansilist väärtust nullini ning hinnatakse alla selliseid pikaajalisi nõudeid, mis sisuliselt moodustavad osa investeeringust. Edasisi kahjumeid kajastatakse bilansiväliselt. Juhul kui kontsern on garanteerinud või kohustatud rahuldama sidusettevõtte kohustusi, kajastatakse bilansis nii vastavat kohustust kui kapitaliosaluse meetodi kahjumit. Muid nõudeid sidusettevõtte vastu hinnatakse vastavalt nõude laekumise tõenäosusele.

Osalust omandatud sidusettevõtte varades ja kohustustes ning omandamisel tekkinud firmaväärtust kajastatakse bilansis netosummana real „Sidusettevõtete aktsiad või osad“.

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas on indikatsioone, et investeeringu kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui selliseid indikatsioone esineb, viiakse läbi vara väärtuse test. Investeeringu kaetava väärtuse määramisel lähtutakse arvestuspõhimõttes „L. Varade väärtuse langus“ kirjeldatud põhimõtetest.

Tütar- ja sidusettevõtted, mis vastavad müügioteel põhivara kriteeriumitele (st väga tõenäoliselt müüakse 12 kuu jooksul), kajastatakse järgnevalt:

- tütarettevõtete varad konsolideeritud bilansis eraldi kirjel „Müügioteel põhivarad” ning kohustused eraldi kirjel „Müügioteel põhivaradega seotud kohustused” (mõõdetuna kas nende õiglases väärtuses, millest on maha arvatud müügikulutused, või bilansilises väärtuses, olenevalt kumb on madalam);
- sidusettevõtted kajastatakse kirjel „Müügioteel põhivarad” kas nende õiglases väärtuses, millest on maha arvatud müügikulutused, või bilansilises väärtuses, olenevalt kumb on madalam.

B4. Osalused sihtasutustes ja mittetulundusühingutes

Osalusi valitseva ja olulise mõju all olevates üksustes (sh sihtasutustes ja mittetulundusühingutes) kajastatakse järgmiselt:

- kui kontserni üksus omab sihtasutuses või mittetulundusühingus valitsevat mõju (üldjuhul üle 50% hääleõigusest), kajastatakse osalust 100%-na;
- kui kontsern omab sihtasutuses või mittetulundusühingus olulist mõju (üldjuhul 20-50% hääleõigusest), osalust ega ka finantsinvesteeringut bilansis ei kajastata (sissemaksed osaluse objekti sihtkapitali kajastatakse antud toetuste kuluna).

Kontrolli ja olulise mõju määramisel mitteäriühingutes arvestatakse ka asjaolu, kas kontsernile lähevad üle mitteäriühingu varad selle likvideerimisel.

Tartu Ülikool osaleb kümnes asutatud sihtasutuste tegevuses sihtasutuste nõukogude kaudu, nimetades nendesse oma esindaja(d). Tartu Ülikool on asutajaliige järgmistes sihtasutustes:

- 1) Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum,
- 2) Sihtasutus Teaduskeskus Ahhaa,
- 3) Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus,
- 4) Sihtasutus Tartu Teaduspark,
- 5) Tartu Ülikooli Sihtasutus,
- 6) Sihtasutus Eesti Agrenska Fond,
- 7) Sihtasutus Ülikoolide Keskus Saaremaal,
- 8) Sihtasutus Viljandimaa Loometehnikakeskus,
- 9) Sihtasutus Iuridicum,
- 10) Sihtasutus Strateegiliste Algatuste Keskus.

Järgnevas tabelis on esitatud kontserni osalused olulisemates sihtasutustes (esindatus sihtasutustes ja sihtasutuste netovara):

(tuhandetes eurodes)	Sihtasutused				
	SA Tartu Ülikooli Kliinikum	SA Teaduskeskus AHHA	Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus	SA Tartu Teaduspark	Tartu Ülikooli Sihtasutus
Netovara					
Seisuga 31.12.2010	81 887	7 829	5 448	4 124	2 187
Seisuga 31.12.2011	83 144	10 391	5 496	4 542	2 481
Tartu Ülikooli esindatus					
Nõukogu liikmete järgi	3 liiget 8-st	2 liiget 6-st	1 liige 5-st	3 liiget 10-st	X
Usalduskogu liikmete järgi	X	X	X	X	1 liige 7-st

B5. Finantsinvesteeringud aktsiatesse ja teistesse omakapitali-instrumentidesse

Lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse, mille õiglane väärtus ei ole usaldusväärselt hinnatav kajastatakse soetusmaksumuses, millest on vajadusel maha arvatud väärtuse langusega seotud allahindlus.

Tartu Ülikool omab osalust kahes ettevõttes:

- 1) Reproductiivmeditsiini TAK AS – osalus 7,69%;
- 2) Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus AS – osalus 2%.

B6. Konsolideeritud aastaaruande lisades esitatud emaeetvõtte konsolideerimata aruanded

Vastavalt Raamatupidamise seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldatud konsolideeriva üksuse (emaeetvõtte) eraldiseisvad konsolideerimata esmased aruanded: bilanss, tulemiaruanne, rahavoogude aruanne ja netovara muutuste aruanne. Emaetvõtte konsolideerimata aruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Emaetvõtte konsolideerimata aruannetes, mis on esitatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aruande lisadena, on investeringud tütar- ja sidusettevõtetesse kajastatud soetusmaksumuses, millest on vajadusel maha arvatud vara väärtuse langusest tekkinud allahindlused.

C. Finantsvarad

Kontsernil on järgmised finantsvarad: raha ja raha ekvivalendid (vt ka arvestuspõhimõte D), nõuded ostjate vastu (vt ka arvestuspõhimõte E), muud nõuded ning lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud. Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval – päeval, millal kontsern võtab endale kohustuse vara osta või müüa.

Raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (viitlaekumised, antud laenuid ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded), välja arvatud edasimüügi eesmärgil omandatud nõuded, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus tagasimaksed ning võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvus summas.

Lühi- ja pikaajalisi finantsinvesteeringuid aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse (va sellised osalused tütar- ja sidusettevõtetes, mida kajastatakse vastavalt kas konsolideerimise või kapitaliosaluse meetodil) kajastatakse õiglases väärtuses, juhul kui see on usaldusväärselt hinnatav. Aktsiaid ja muid omakapitaliinstrumente, mille õiglase väärtus ei ole usaldusväärselt hinnatav, kajastatakse soetusmaksumuses (miinus võimalikud allahindlused, kui investeeringu kaetav väärtus on langenud alla bilansilise väärtuse).

Lühiajalise finantsinvesteeringuna kajastatakse tähtajalist mittekatestatavat deposiiti, mille lunastustähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast.

Pikaajaliste finantsinvesteeringutena (muude pikaajaliste investeeringutena aktsiatesse ja väärtpaberitesse ning pikaajaliste nõuetenä) kajastatakse väärtpabereid (aktsiad, võlakirjad, obligatsioonid, fondi osakud jne), mida tõenäoliselt ei müüda lähema 12 kuu jooksul (va investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse).

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Juhul, kui selliseid tunnuseid esineb, hinnatakse finantsvarad alla järgnevalt:

- (a) korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad (näiteks nõuded) hinnatakse alla finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdsväärtuseni (diskonteerituna antud finantsvara esmasel kajastamisel fikseeritud sisemise intressimääraga);
- (b) soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad (aktsiad ja muud omakapitali instrumendid, mille õiglase väärtus ei ole usaldusväärselt hinnatav) hinnatakse alla finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdsväärtusele (diskonteerituna turu keskmise tulusemääraga sarnaste finantsvarade suhtes).

Väärtuse langusest tulenevaid allahindlusi kajastatakse tulemiaruanandes kuluna.

Väärtuse languse tühistamisel lähtutakse järgnevalt:

- (a) Juhul, kui eelnevalt alla hinnatud korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade väärtus järgnevatel perioodidel taas tõuseb, tühistatakse varasem allahindlus kuni summani, mis on madalam (1) finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdsväärtusest ja (2) bilansilise jääkväärtusest korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil juhul, kui allahindlust ei oleks eelnevalt toimunud. Allahindluste tühistamisi kajastatakse tulemiaruanandes.
- (b) Nende finantsvarade puhul, mida kajastatakse soetusmaksumuses, kuna nende õiglase väärtus ei ole usaldusväärselt määratav, allahindlusi ei tühistata.

D. Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena käsitletakse aruandes raha kassas ja arvelduskontodel, lühiajalisi pangadeposiite (kuni 3-kuulise lunastustähtajaga), pankade rahaturufondide likviidseid osakuid ja laekumata kaardimakseid.

Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid majandustegevusest kaudsel meetodil. Investeeringis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

E. Nõuded ostjate vastu

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse kontserni tavapärase majandustegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid, va nõudeid teiste kontserni ettevõtete ja sidusettevõtete vastu. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, mis tähendab, et nõuete algset soetusmaksumust on vajadusel korrigeeritud laekumise ebatõenäosusest tingitud võimalike allahindlustega.

Nõuded on bilansis hinnatud lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Laekumata nõudeid hinnatakse individuaalselt, iga arve laekumise tõenäosust käsitletakse eraldi. Nõude hindamisel võetakse arvesse nii bilansipäevaks teadaolevaid kui ka bilansipäevajärgseid, kuni aruande koostamiseni selgunud asjaolusid, mis võivad mõjutada nõude laekumise tõenäosust. Nõuete allahindlust kajastatakse, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine.

Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuded kantakse kuludesse. Ebatõenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuet kajastatakse kuni laekumiseni või lootusetuks tunnistamiseni ja bilansist mahakandmiseni ostjatelt laekumata nõuete registris.

Kui selgub, et nõude laekumine on ebareaalne, tunnistatakse nõue lootusetuks ning kantakse bilansist välja. Nõue loetakse lootusetuks, kui ülikoolil puuduvad igasugused võimalused nõude kogumiseks (võlgnik on likvideeritud või pankrotis ning pankrotipesas olevatest varadest ei piisa nõude tasumiseks jms) või kui selle tagasinõudmiseks tehtavad kulutused ületavad hinnanguliselt laekumisest saadaolevat tulu.

Kui ebatõenäoliseks arvatud nõue hiljem siiski laekub, kajastatakse see varem kajastatud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisenä periodis, mil see laekus.

F. Varud

Varud on varad, mida hoitakse müügiks tavapärase majandustegevuse käigus; mida parajasti toodetakse müügiks tavapärase majandustegevuse käigus; materjalid või tarvikud, mida tarbitakse tootmisprotsessis või teenuste osutamisel. Varude mõiste hõlmab lisaks müügiks ostetud kaupadele, materjalidele ning lõpetamata ja valmistoodangule ka selliseid objekte nagu müügiks hoitavad seadmed, kinnisvara ja teenused.

Valmistoodang ja lõpetamata toodang võetakse arvele tootmisomahinnas, mis koosneb nendest otsestest ja kaudsetest tootmisväljaminekutest, milleta varud ei oleks praeguses olukorras ja koguses.

Kaup, tooraine ja materjal võetakse algelt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja soetamisega seotud transpordi ning teistest otsestest väljaminekutest.

Riigi raamatupidamise üldeeskirjast tuleneva erinõudena kajastatakse varude soetamisel lisandunud mittetagastatavad maksud ja lõivud kuludes.

Kaupade kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud on hinnatud bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtus leitakse, arvates tavapärase majandustegevuses kasutatavast hinnangulisest müügihinnast maha hinnangulised kulutused, mis on vajalikud toote müügi valmidusse viimiseks ja müügi sooritamiseks.

G. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuteks loetakse selliseid kinnisvaraobjekte (maad või hoonet või osa hoonest), mida kontsern rendib välja avalikku sektorisse mittekuuluvale üksusele renditulu teenimise eesmärgil või hoiab turuväärtuse tõusmise eesmärgil ja mida ükski avaliku sektori üksus ei kasuta oma põhitegevuses. Hooneid ja ruume, mida kasutatakse avaliku sektori üksuse poolt, kajastatakse kui materiaalsel põhivara.

Kinnisvarainvesteering võetakse bilansis algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid tehingu tasusid (so notaritasud, riigilõivud, nõustajatele makstud tasud ja muud kulutused, ilma milleta ei oleks ostutehing tõenäoliselt aset leidnud). Arvele võtmise järel kajastatakse kinnisvarainvesteeringuid soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud allahindlused väärtuse langusest.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale kinnisvarainvesteeringu objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast. Juhul, kui kinnisvarainvesteeringu objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning neile määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsioonimäärad. Kontserni kinnisvarainvesteeringutele rakendatav amortisatsioonimäärade vahemik on 2-20% aastas.

Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse kinnisvarainvesteeringu soetusmaksumusele juhul, kui on tõenäoline, et kontsern saab seoses kulutustega tulevikus majanduslikku kasu ning kulutuste soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Kinnisvarainvesteeringute muud hilisemad hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Juhul, kui kinnisvarainvesteeringu objektile vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele juhul, kui see vastab kinnisvarainvesteeringu mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumidele ning asendatava komponendi jääkmaksumus kantakse bilansist maha.

Kinnisvarainvesteeringu kajastamine bilansis lõpetatakse objekti võõrandamise või kasutusest eemaldamise korral, kui varast ei teki eeldatavasti tulevast majanduslikku kasu. Kinnisvarainvesteeringu kajastamise lõpetamisest tekkinud tulek kajastatakse lõpetamise perioodi tulemiaruanDES kirjel „Muud tulud“ või „Muud kulud“.

Kui kinnisvaraobjekti kasutamise eesmärk muutub, klassifitseeritakse vara bilansis ümber. Alates muutuse toimumise kuupäevast rakendatakse objekti suhtes selle varaderühma arvestuspõhimõtteid, kuhu objekt on üle kantud.

H. Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana kajastatakse vara, mida kontsern kasutab põhikirjaliste ülesannete täitmisel või teenuste osutamisel või halduseesmärkidel ja mida ta kavatseb kasutada pikema perioodi jooksul kui üks aasta ning mille soetusmaksumus on alates 2 000 eurost. Erandina võetakse sõltumata soetusmaksumusest põhivarana arvele maa, raamatukogu kogudesse soetatud raamatud (vt arvestuspõhimõte I), muuseumikogudesse kuuluvad varad (museaalid) ja Tartu Ülikooli omandis ning kasutuses olevad kultuuriväärtuste riiklikusse registrisse kantud varad.

Muuseumikogudesse soetatavad varad võetakse põhivarana arvele kogumina summaliselt, arvestust ühikute ja nimetuste kaupa peetakse muuseumide infosüsteemides. Kunstiväärtused, mida ei võeta arvele muuseumikogudesse või kultuurimälestiste riiklikku registrisse kantud varadena, võetakse raamatupidamises arvele põhivarana, kui nende soetamismaksumus ületab põhivara kapitaliseerimise piirmäära, ning neid amortiseeritakse nende kasuliku eluea jooksul.

Varad, mille kasulik eluiga on üle ühe aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 2 000 euro, kantakse kasutusele võtmise hetkel kulusse. Kuludesse kantud väikevara üle, mille soetusmaksumus on 640 kuni 1 999,99 eurot, peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Riigi raamatupidamise üldeeskirjast tuleneva erinõudena ei kapitaliseerita põhivara soetusmaksumusse

tagasisaamisele mittekuuluvaid makse ja lõive ning laenukasutuse kulusid. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kapitalirendile võetud materiaalse põhivara arvestus toimub sarnaselt ostenud põhivaraga.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et kontsern saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid põhivara hooldus- ja remondikulud kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeest. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa. Juhul, kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsioonimäärad.

Materiaalse põhivara amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse kontsernis järgmisi amortisatsioonimäärasid aastas:

- Maa 0%;
- Ehitised ja rajatised 2-30%;
- Masinad ja seadmed 15-50%;
- Raamatukogu kogud 0%;
- Muu materiaalne põhivara 2-35%.

Piiramata kasutuseaga objekte (maa, kultuurimälestiste riiklikku registrisse kantud varad, muuseumikogudesse kuuluvad varad ja raamatukogu kogude raamatud, väljaanded ning teavikud) ei amortiseerita.

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil, ning seda tehakse kuni amortiseeritava osa täieliku amortiseerumiseni, vara lõpliku kasutusest eemaldamiseni või vara ümberklassifitseerimiseni müügiototel põhivaraks. Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust.

Juhul, kui põhivara kaetav väärtus (so kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele (vt ka arvestuspõhimõtte L).

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamise korral või olukorras, kus vara kasutamisest või müügist ei eeldata enam majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, tulemiaruanDES.

I. Raamatukogu kogud

Riigi raamatupidamise üldeeskiri § 41 lõige 2 sätestab, et olenemata soetusmaksumusest on lubatud võtta põhivarana arvele raamatud avalikes raamatukogudes, kus raamatute hoidmine ja väljalaenutamine avalikkusele on põhitegevuseks. Tulenevalt eelpool toodud Riigi raamatupidamise üldeeskirja erisättest on kontserni bilansis kajastatud ülikooli raamatukogu kogudesse soetatud raamatud alates 2004. aasta jaanuarist. Raamatukogu kogudesse soetatavad raamatud, väljaanded ja muud teavikud võetakse põhivarana arvele summaliselt. Arvestust ühikute ja nimetuste kaupa peetakse raamatukogu infosüsteemis. Bilansis kajastatakse raamatukogu kogude raamatud soetusmaksumuses. Kontserni bilansis kajastuvad järgmised raamatukogu kogude raamatud:

- (a) raamatud, väljaanded ja muud teavikud, mille ülikool on soetanud alates 2004. aastast;
- (b) teistest raamatukogudest vahetuste teel saadud raamatud, väljaanded ja muud teavikud (raamatukogu vahetusfondi soetusmaksumuses);
- (c) ELNET-i konsortsiumi poolt kinni makstud teavikud, mis soetati Tartu Ülikoolile (kajastatakse tuludes põhivara mitterahalise sihtfinantseerimisena).

Allpool toodud raamatukogu kogude raamatute üle, mille soetusmaksumus ei ole teada ja õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, peetakse bilansivälisest arvestust ühikute lõikes:

- (a) raamatud, väljaandeid ja muud teavikud, mis on soetatud enne 2004. aastat;
 (b) annetusena saadud raamatuid, väljaandeid ja muid teavikuid;
 (c) Eesti kirjastuste poolt ülikooli raamatukogule saadetavaid sundeksemplare.

Bilansis kajastatud raamatute, väljaannete ja muude teavikute väärtust ei amortiseerita. Raamat kantakse raamatukogu kogudest kulusse täies mahus, kui see eemaldatakse kasutusest või selgub selle kaotsimine.

J. Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara on füüsilise substantsita vara, mida kasutatakse pikema ajavahemiku jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumus ületab põhivara arvele võtmise piirmäära. Immateriaalset vara (tarkvara, kasutusõigused, muu immateriaalne vara) kajastatakse bilansis siis, kui vara on kontserni poolt kontrollitav, tema kasutamisest saadakse tulevikus majanduslikku kasu ning vara soetusmaksumus on usaldusväärselt mõõdetav. Omandatud immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Arvele võtmise järel kajastatakse immateriaalset vara selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuliseeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Konserni bilansis on kajastatud immateriaalse põhivarana Tartu Ülikooli asutuse Eesti Geenivaramu poolt kogutud bioloogilise materjali ja terviseandmete andmebaas, tarkvara ning muu immateriaalne põhivara.

Immateriaalne põhivara jagatakse määratud kasuliku elueaga varaks ja määramata kasuliku elueaga varaks. Määramata pikkusega kasuliku elueaga immateriaalset vara (äriühenduse käigus tekkinud firmaväärtus) ei amortiseerita, kuid nende väärtuse kontrollimiseks viiakse igal bilansipäeval läbi väärtuse test ning juhul, kui nende kaetav väärtus osutub väiksemaks bilansilises jääkmaksumusest, hinnatakse vara alla kaetava väärtuseni. Kontsernil puudus seisuga 31.12.2011 ja 31.12.2010 määramata pikkusega kasuliku elueaga immateriaalne vara.

Määratud kasuliku elueaga immateriaalset vara amortiseeritakse lineaarsel meetodil, lähtudes vara eeldatavast kasulikust elueast. Igal bilansipäeval hinnatakse vara amortisatsiooniperioodide ning -meetodi põhjendatust. Immateriaalse põhivara amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse kontsernis järgmisi amortisatsioonimäärasid aastas:

• Bioloogilise materjali ja terviseandmete andmebaas	3,33%;
• Tarkvara	20-50%;
• Muu immateriaalne põhivara	3,33-50%.

Määratud elueaga varade puhul hinnatakse vara väärtuse langust, kui on ilmnenud asjaolusid, mis viitavad võimalikule väärtuse langusele (vt ka arvestuspõhimõtte L).

K. Müügiotel põhivara

Müügiotel põhivaraks loetakse materiaalselt või immateriaalselt põhivara, mis väga tõenäoliselt müüakse lähema 12 kuu jooksul ning mille puhul juhtkond on alustanud aktiivset müügitegevust ning varaobjekte pakutakse müügiks realistliku hinna eest võrreldes nende õiglase väärtusega.

Müügiotel põhivara kajastatakse bilansis käibevarana ning selle amortiseerimine lõpetatakse vara ümberklassifitseerimise hetkel. Lähtudes sellest, kumb on väiksem, kajastatakse müügiotel põhivara kas bilansilises jääkmaksumuses või õiglases väärtuses, millest on maha arvatud müügikulutused.

L. Varade väärtuse langus

Piiramata kasutusega materiaalse põhivara (maa, kultuurimälestiste riiklikku registrisse kantud varad, muuseumikogudesse kuuluvad varad ja raamatukogu kogudesse kuuluvad raamatud, väljaanded ning teavikud) ja amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglase väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse

kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (va firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata). Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et vara või varade grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta tulemiaruanDES põhivara allahindluse kulu vähendamisena.

M. Tulevaste perioodide ettemakstud tulud

Tulevaste perioodide ettemakstud tuludena kajastatakse järgmiste perioodide eest etteleakunud õppeteenustasusid, teadus- ja arenduslepingute rahastajate poolt ette makstud sihtfinantseerimise projektide tulusid ning aruandeaastal laekunud muid tulevaste perioodide ettemakstud tulusid, mida pole kantud aruandeaasta tuludesse.

Õppeaasta 2011/2012 sügissemestri eest tasutud õppeteenustasudena laekunud summadest on 80% arvestatud 2011. aasta tuludesse, ülejäänud 20% kajastatakse aastavahetuse bilansis tulevaste perioodide ettemakstud tuluna ja kantakse tuludesse 2012. aastal.

Aruandeperioodi lõpul inventeeritakse ja perioodiseeritakse sihtfinantseerimise lepingute tulud ja kulud tekkepõhiselt, järgides tulude-kulude vastavuse printsiipi (vt ka arvestuspõhimõtte R). Kui sihtfinantseerimine on laekunud, kuid selle arvel ei ole veel kulutusi tehtud, kajastatakse saadud vahendid tulevaste perioodide ettemakstud tuludena.

N. Kapitali- ja kasutusrendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kontsern kui rentnik

Kontsern rentnikuna kajastab kapitalirenti oma bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on eelmisest madalam. Rendimaksud jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kapitalirendi kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Kapitalirendi intressikulud on perioodikulud ja need on kajastatud tulemiaruanDE kirjel „Intressikulud“. Kapitalirendi kohustus (ilma finantskuludeta) kajastatakse pika- või lühiajalise võlakohustusena. Kapitalirendi tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirendi tingimustel renditud varalt arvestatud kulum kajastatakse tulemiaruanDES kirjel „Põhivara kulum ja väärtuse langus“.

Kasutusrendi puhul kajastatakse vara rendimakseid tulemiaruanDES perioodikuluna tekkepõhiselt rendiperioodi jooksul. Kasutusrendi vara bilansis ei kajastata.

Kontsern kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muule kontserni bilansis kajastatavale varale. Väljarenditavat vara amortiseeritakse lähtudes kontsernis sama tüüpi varade osas rakendatavatest amortiseerimis põhimõtetest. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

O. Finantskohustused

Finantskohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edaspidi kajastatakse finantskohustusi nende korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära. Tuletisinstrumentid kajastatakse õiglasel väärtusel. Negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumentid kajastatakse finantskohustusena.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse need algselt arvele saadud tasu õiglases väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit. Finantskohustustega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna tulemiaruaude kirjel "Intressikulud".

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või kontsernil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansipäevast, kajastatakse lühiajalise kohustusena, välja arvatud juhul, kui bilansipäeval on kontsernil võimalik antud laenu kas pikendada või refinantseerida ning ta kavatses seda võimalust kasutada. Juhul, kui kontsernil on kavatsus küll laenu pikendada või refinantseerida, kuid bilansipäevaks puudub kindlus selle kavatsuse realiseerumises, kajastatakse antud laenu lühiajalise kohustusena, isegi juhul, kui pärast bilansipäeva laen pikendati või refinantseeriti. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu. Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

P. Tuletisinstrumentid

Tuletisinstrumente kajastatakse nende esmasel arvelevõtmisel õiglases väärtuses tuletisinstrumenti lepingu sõlmimise kuupäeval. Peale esmast kajastamist hinnatakse neid igal bilansipäeval ümber nende hetke õiglasele väärtusele. Kasumid ja kahjumid tuletisinstrumentidelt kajastatakse tulemiaruaudes perioodi tulu ning kuluna.

Q. Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Eraldistena kajastatakse bilansis tõenäolisi kohustusi, mis on avaldunud enne bilansikuupäeva toimunud sündmuste tagajärjel ning mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

R. Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse Riigi raamatupidamise üldeeskirjas ja RTJ 12 toodud põhimõtetest, kasutades brutomeetodit.

Sihtfinantseerimist kajastatakse raamatupidamises esmakordselt raha ülekandmisel või laekumisel või toetuse tekkepõhisel kuupäeval. Tuludes ja kuludes kajastatakse toetusi, jälgides tekkepõhisuse printsiipi. Kui toetuse andja või vahendaja on seadnud toetuse andmise või vahendamise tingimuseks maksetaotluse ja/või kuludokumentide esitamise, loetakse toetuse saamise või vahendamise tekkepõhiseks kuupäevaks maksetaotluses esitatud kulude tegemise või põhivara soetamise kuupäeva (kulude tegemise või kapitaliseeritavate tööde tegemise perioodi korral kulude või kapitaliseeritavate tööde tegemise perioodi lõppkuupäeva). Sihtfinantseerimise kajastamisel eristatakse kodu- ja välismaist sihtfinantseerimist, mis omakorda jaotatakse tegevuskulude ja põhivara sihtfinantseerimiseks. Tulude ja kulude kontodel eristatakse sihtfinantseerimist ja selle vahendamist.

Juhul, kui sihtfinantseerimine on küll laekunud, kuid mõned selle kasutamise seotud tingimused on veel täitmata või sihtfinantseerimise/kaasfinantseerimise andja või vahendaja on teinud ülikoolile ettemakse, kajastatakse saadud sihtfinantseerimine bilansis saadud ettemaksena.

Sihtfinantseerimine tegevuskulude katteks

Tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna hetkel, kui selle laekumine on kindel, ülikool on täitnud sihtfinantseerimisega seonduvaid lisatingimusi ning teinud kulutused, mille hüvitamiseks antud toetus on mõeldud.

Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks

Põhivara sihtfinantseerimise põhitõinguks on, et ülikool selle saajana peab ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivara. Ülikooli raamatupidamisarvestuses kajastatakse sihtfinantseerimist põhivara soetamiseks tuluna põhivara soetamise arvestusperioodis.

Mittesihotstarbeline finantseerimine

Mittesihotstarbeline on finantseerimine, mis antakse ilma sihotstarvet määramata ja eritingimustega sidumata toetusena, mida ülikool toetuse saajana kasutab oma äranägemisel. Mittesihotstarbelist finantseerimist kajastatakse tuluna hetkel, kui toetus on laekunud.

S. Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale arvestusvaluuta euro (kuni 31.detsembrini 2010 Eesti kroon). Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid (kuni 31.detsembrini 2010 Eesti Panga valuutakursid). Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja -kohustused (rahas tasutavad nõuded ja laenud), hinnatakse bilansipäeval ümber arvestusvaluutasse bilansipäeval kehtivate Euroopa Keskpanga (kuni 31.detsembrini 2010 Eesti Panga) valuutakursside alusel. Ümberhindamise tulemusena tekkinud kursikasumid ja -kahjumid esitatakse aruandeperioodi kasumiaruandes. Mitterahalisi välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustusi, mida ei kajastata õiglase väärtuse meetodil, bilansipäeval ümber ei hinnata, vaid kajastatakse jätkuvalt tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga (kuni 31.detsembrini 2010 Eesti Panga) valuutakursi alusel.

T. Tulude ja kulude kajastamine

Tulude ja kulude arvestamisel on lähtutud tekkepõhisuse printsiibist.

Tuluna kajastatakse tavapärase majandustegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või saadava tasu õiglast väärtust, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu kajastatakse ainult siis, kui tulu suurust on võimalik usaldusväärsetl määra, on tõenäoline, et kontsern saab tehingust tulenevat majanduslikku kasu, olulised omandiga seotud riskid ja hüved on läinud üle müüjalt ostjale, müüjal ei ole jätkuvalt niisugust haldamise vastutust, mida seostatakse omandiga ning puudub kontroll kauba või toote üle, tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärsetl hinnata ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Nimetatud meetodi kohaselt kajastatakse teenuse osutamisest saadavad tulud ja tuleml proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulud.

Tuluna koolitusteenuse osutamisest kajastatakse tulud õppeteenustasudest, mis laekuvad päevases õppes õppivatelt üliõpilastelt, avatud ülikooliõppes õppijatelt, täiendusõppe programmides osalejatelt jms. Tulu kajastatakse sellel õppesemestril, millal teenus osutati. Kui õppeteenustasu osa kandub üle järgmisel majandusaastasse, kajastatakse seda bilansis kirjel „Tulevaste perioodide ettemakstud tulud“.

Kaupade müügituluna kajastatakse nii kontserni enda toodetud või loodud müügiks mõeldud kaupade kui ka kontserni poolt edasimüügi eesmärgil soetatud kaupade müük.

Rendi- ja üürituludena kajastatakse kontsernilt ruume rentivatelt juriidilistelt ja füüsilistelt isikutelt laekuvad rendi- ja üüritulud, ruumide kasutamisega seotud kõrvalkulude vahendamise tulud ning üliõpilaste ühiselamute üürid.

Teadus- ja arenduslepingute tuludena kajastatakse teenuse osutamise tulud nii kodu- kui välismaiste tellijatega sõlmitud teadus- ja arenduslepingutelt. Lepingud võivad olla nii pika- kui ka lühiajalised. Bilansipäeva seisuga tuleb tulude- kulude vastavuse printsiibist lähtudes laekunud tulud vastavusse viia perioodi tegelike kuludega.

Muude teenustena kajastatakse tulud juriidilistele isikutele koolitusteenuse osutamisest, tulud seminaride ja konverentside korraldamisest, muude toodete (raamatute, trükiste, istikute jms) ja teenuste (paljundus, laboriteenused jms) müük.

Koolitustegevuse finantseerimisena riigieelarvest kajastatakse Haridus- ja Teadusministeeriumilt ning muudelt avaliku sektori asutustelt saadud toetusi, mille kasutamise otstarve ei ole selgelt määratletud. Koolitustegevuse finantseerimisena riigieelarvest kajastatakse: riiklik koolitustellimus; arst-residentide finantseerimine; riikliku koolitustellimuse investeeringute komponent; eraldised emeriitprofessorite tasudeks; eraldised teaduskoolile; eraldised Euroopa kolledžile ja Teaduskoolile; loodusainete eriõppe finantseerimine, õppetoetuste väljamaksete korraldamise finantseerimine jms.

Teadustegevuse finantseerimisena riigieelarvest kajastatakse: teadusteamade sihtfinantseerimine; baasfinantseerimine; teadusasutuste infrastruktuurikulude finantseerimine; riiklike programmide finantseerimine; raamatukogu teadusinformatsiooni riigieelarveline finantseerimine jms.

Sihtfinantseerimine on teatud sihtotstarbel saadud toetus. Sihtfinantseeritakse põhivara soetust ja tegevuskulusid. Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse toetuse saamise tekkepõhisel momendil (vt arvestuspõhimõtte R).

Muude tuludena kajastatakse varude ja põhivara müügist tekkiv müügikasum või -kahjum, lepinguline trahvitulu, liikmemaksud, mittesihtotstarbeline finantseerimine residentidelt ja mitteresidentidelt, apteekide turundusteenused, annetused juriidilistelt ja füüsilistelt isikutelt jms.

Finantstuludena kajastatakse tulud finantsinvesteeringutelt. Finantstuludena investeeringutelt tütarettevõttesse kajastatakse kasum tütarettevõtete müügist. Finantstuludena investeeringutelt sidusettevõttesse kajastatakse kasum sidusettevõtete müügist ja kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum.

Intressitulu kajastatakse siis, kui selle laekumine on tõenäoline ja tulu suurus on võimalik usaldusväärset hinnata. Intressitulu kajastatakse kasutades vara sisemist intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt.

U. Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades.

Lisa 2. Raha ja raha ekvivalendid

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Kassa	39	29
Raha üleöödeposiidis ja arvelduskontodel	6 580	11 286
Lühiajalised tähtajalised pangadeposiidid	3 469	8 619
Laekumata kaardimaksud	5	15
Kokku	10 093	19 949

Intressitulu arvelduskontodelt ja lühiajalistelt tähtajalistelt pangadeposiididelt oli 2011. aastal 94 tuhat eurot (2010. aastal 207 tuhat eurot). Intressimäärad, mida teenitakse deposiididelt ja arvelduskontodelt olid vahemikus 0,08 - 2,25 % (2010. aastal 0,96 – 6,30%).

Lisa 3. Nõuded ostjate vastu

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Ostjatele laekumata arved	2 060	1 833
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-82	-54
Kokku	1 978	1 779

Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete osas ostjate vastu toimusid järgmised muutused:

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Ebatõenäoliselt laekuvad summad perioodi alguses	-54	-117
Aruandeaastal laekunud ebatõenäolised nõuded	25	19
Aruandeaastal ebatõenäoliseks tunnistatud nõuded	-59	-30
Ebatõenäolistest nõuetest lootusetuks tunnistatud nõuded	6	74
Ebatõenäoliselt laekuvad summad perioodi lõpus	-82	-54

Lisa 4. Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Ettemaksed		
Ettemaks	204	360
Kokku	204	360
Maksuvõlad		
Sotsiaalmaks	1 530	1 442
Üksikisiku tulumaks	831	784
Käibemaks	281	158
Töötuskindlustuse makse	176	167
Pensionikindlustusmakse	51	36
Ettevõtte tulumaks	26	20
Kokku	2 895	2 607

Lisa 5. Muud lühiajalised nõuded

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Siht- ja kaasfinantseerimise tagasinõuded partneritelt	31	31
Avansid aruandvatele isikutele	18	18
Intressinõuded	7	23
Tagatisdeposiidid	2	21
Muud lühiajalised nõuded	3	13
Kokku	61	106

Lisa 6. Saamata sihtfinantseerimine

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Narva Kolledži õppehoone ehitusprojektis (Archimedes SA)	3 363	462
Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamise meetme projektides (Archimedes SA)	3 216	844
Tippkeskuste projektides (Archimedes SA)	2 100	1 200
Euroopa territoriaalse koostöö programmi projektides	1 841	799
Väikesemahulise teaduse infrastruktuuri kaasajastamise meetme projektides (Archimedes SA)	1 676	2 202
Euroopa Sotsiaalfondi rahastavates programmide projektides (Archimedes SA)	1 659	1 430
<i>programm Mobilitas</i>	683	579
<i>programm Primus</i>	332	279
<i>programm Dora</i>	301	182
<i>programm Eduko</i>	201	218
<i>programm BeSt</i>	142	172
Doktorikoolides	1 347	689
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) rahastatud projektides	1 008	1 116
Euroopa Kalandusfondi rahastatud projektides (Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet)	685	0
Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine meetme projektides (Archimedes SA)	600	0
Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamise alameetme projektides (Archimedes SA)	400	0
Kõrgkoolide ja ettevõtete koostöö alameetme projektides (Archimedes SA)	337	139
Euroopa Liidu 7. raamprogrammi projektides	291	170
Välisloetusprojektides	281	215
CO ₂ investimisprojektides (Rahandusministeerium)	238	0
Elukestva Õppe Arendamise SA (INNOVE SA) rahastatavates projektides	186	94
Biomeditsiinilisi uuringuid toetava MTÜ Wellcome Trust projektides	176	158
Keskonnainvesteeringute Keskuse (KIK) rahastatavates projektides	159	150
Euroopa Liidu 6. raamprogrammi projektides	150	277
Norra/EMP finantsmehhanismide projektides	140	661
Teadus- ja innovatsioonipoliitika seire programmi projektides (Archimedes SA)	114	0
Teaduse populariseerimise alameetme "Teeme" projektides (Archimedes SA)	54	0
Muudes Archimedes SA poolt rahastatavates projektides	40	70
Siirdemeditsiinikeskuse väljaarendamise projektis (Archimedes SA)	24	113
Muud	40	49
Kokku	20 125	10 838

Lisa 7. Ettemaksed teenuste eest

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Õppekirjanduse ja perioodika tellimused	363	377
Õppe- ja teadustegevuse kulude ettemaksed	177	80
Töölähetuste kulude ettemaksed	73	73
Osavõtu- ja liikmemaksude ettemaksed	30	3
Ettemaksed töötajatele	27	21
Muud ettemaksed	21	19
Kokku	691	573

Lisa 8. Varud

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Tooraine ja materjal	10	6
Valmistoodang	22	13
Müügiks ostetud kaubad	308	317
Ettemaksed tarnijatele	205	193
Kokku	545	529

Seoses neto realiseerimisväärtuse langemisega alla soetusmaksumuse on varusid alla hinnatud ja kasutamiskõlbmatuid kaupu kuludesse kantud järgmiselt:

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Valmistoodang	38	27
Müügiks ostetud kaubad	12	2
Kokku	50	29

Lisa 9. Sidusettevõtete aktsiad ja osad

(tuhandetes eurodes)	OÜ Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskus	Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskuse AS	Kokku
Bilansiline maksumus 31.12.2009	18	9	27
<i>Soetusmaksumus 31.12.2009</i>	<i>1</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Aruandeaasta kasum (TÜ osa 2010)	8	11	19
Bilansiline maksumus 31.12.2010	26	20	46
<i>Soetusmaksumus 31.12.2010</i>	<i>1</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Aruandeaasta kasum (TÜ osa 2011)	19	-4	15
Bilansiline maksumus 31.12.2011	45	16	61
<i>Soetusmaksumus 31.12.2011</i>	<i>1</i>	<i>7</i>	<i>8</i>

Tartu Ülikooli osaluse määr

<i>Seisuga 31.12.2010</i>	<i>20%</i>	<i>23,80%</i>
<i>Seisuga 31.12.2011</i>	<i>20%</i>	<i>23,80%</i>

Kõik sidusettevõtted tegutsevad Eesti Vabariigis. Ühegi sidusettevõtte aktsiad või osad ei ole börsil noteeritud.

OÜ Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskus aruandeaasta majandustegevuse tulemuseks oli 95 tuhat eurot kasumit, mille tulemusena Tartu Ülikooli investeringu väärtus kasvas 19 tuhande euro võrra.

Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskuse AS aruandeaasta majandustegevuse tulemuseks oli 19 tuhat eurot kahjumit, mille tulemusena Tartu Ülikooli investeringu väärtus kahanes 4 tuhande euro võrra.

Sidusettevõtete omakapitalis toimunud muudatused on toodud alljärgnevas tabelis:

(tuhandetes eurodes)	OÜ Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskus	Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskuse AS	Kokku
Seisuga 31.12.2010			
Aksia- või osakapital	6	27	33
Kohustuslik reservkapital	1	3	4
Eelmiste perioodide kasum	84	7	91
Aruandeaasta kasum	42	45	87
Omakapital kokku	133	82	215
Tartu Ülikooli osa	26	20	46
<i>Tartu Ülikooli osaluse määr</i>	<i>20%</i>	<i>23,80%</i>	
Seisuga 31.12.2011			
Aksia- või osakapital	6	29	35
Kohustuslik reservkapital	1	3	4
Eelmiste perioodide kasum	126	50	176
Aruandeaasta kasum	95	-16	79
Omakapital kokku	228	66	294
Tartu Ülikooli osa	45	16	61
<i>Tartu Ülikooli osaluse määr</i>	<i>20%</i>	<i>23,80%</i>	

2011. aastal arvestati sidusettevõtete osakapital ja aktsiakapital ümber eurodeks. Kroonide eurodeks ümberarvutamine ja ümardamine ei avaldanud mõju osade või aktsiatega seotud õigustele ja osade või aktsiate nimiväärtuste suhtes osa- või aktsiakapitalile. OÜ Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskuse osakapitali kroonide eurodeks ümberarvestamise tulemusel kahanes osakapital 0,39 tuhat eurot, mis on kantud eelmiste perioodide kasumisse. Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskuse AS aktsiakapitali kroonide eurodeks ümberarvestamisel suurendati fondiemissiooni teel aktsiakapitali summas 2,57 tuhat eurot eelmiste perioodide kasumi arvelt.

Lisa 10. Kinnisvarainvesteeringud

(tuhandetes eurodes)	Riia 191	Ülikooli 20	Korterid	Kokku
Soetusmaksumus				
Seisuga 31.12.2009	94	1 953	513	2 560
<i>Üüritulud 2010</i>	0	26	9	35
<i>Haldamise kulud 2010</i>	0	39	14	53
<i>sh üürnikele edasi antavad haldamiskulud</i>	0	38	14	52
Seisuga 31.12.2010	94	1 953	513	2 560
Müüdüd põhivara	0	0	-258	-258
<i>Üüritulud 2011</i>	0	26	7	33
<i>Haldamise kulud 2011</i>	0	24	10	34
<i>sh üürnikele edasi antavad haldamiskulud</i>	0	18	9	27
Seisuga 31.12.2011	94	1 953	255	2 302
Kulum				
Seisuga 31.12.2009	0	146	109	255
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	0	48	39	87
Seisuga 31.12.2010	0	194	148	342
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	0	49	33	82
Müüdüd põhivara kulum	0	0	-24	-24
Seisuga 31.12.2011	0	243	157	400
Jääkmaksumus				
Seisuga 31.12.2009	94	1 807	404	2 305
Seisuga 31.12.2010	94	1 759	365	2 218
Seisuga 31.12.2011	94	1 710	98	1 902

Lisa 11. Materiaalne põhivara

(tuhanded euros)	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinaid ja seadmeid	Raamatukogu kogud	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitised	Ettemaksed materiaalse põhivara eest	Kokku
Soetusmaksumus								
Seisuga 31.12.2009	2 376	221 146	38 429	5 891	5 083	4 413	77	277 415
Põhivara soetamised	1	7	5 866	701	43	1 476	863	8 957
Mitterahalised soetamised	5	92	4	0	0	0	0	101
Ümbergrupeerimine	0	160	557	0	0	-219	-498	0
Ümbergrupeerimine müügiotele	-34	-2	0	0	0	0	0	-36
Kulusse kandmine	0	0	0	0	0	-157	0	-157
Müüüdud ja maha kantud põhivara	-72	-90	-4 209	-90	-714	0	0	-5 175
Müüüdud tütarettevõtte põhivara	0	0	0	0	-13	0	0	-13
Seisuga 31.12.2010	2 276	221 313	40 647	6 502	4 399	5 513	442	281 092
Põhivara soetamised	0	31	6 476	754	33	10 711	843	18 848
Ümbergrupeerimine	0	10 577	1 390	0	105	-10 849	-1 223	0
Kulusse kandmine	0	0	0	0	-18	-68	-1	-87
Müüüdud ja maha kantud põhivara	-24	-5 269	-447	-38	-36	0	0	-5 814
Seisuga 31.12.2011	2 252	226 652	48 066	7 218	4 483	5 307	61	294 039
Kulum								
Seisuga 31.12.2009	0	24 960	26 224	0	2 675	0	0	53 859
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	0	7 693	4 979	0	593	0	0	13 265
Allahindlus (lisa 27)	0	9 857	0	0	0	0	0	9 857
Müüüdud ja maha kantud põhivara kulum	0	-6	-4 195	0	-710	0	0	-4 911
Müüüdud tütarettevõtte põhivara	0	0	0	0	-11	0	0	-11
Seisuga 31.12.2010	0	42 504	27 008	0	2 547	0	0	72 059
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	0	6 870	5 854	0	446	0	0	13 170
Müüüdud ja maha kantud põhivara kulum	0	-2 025	-420	0	-35	0	0	-2 480
Seisuga 31.12.2011	0	47 349	32 442	0	2 958	0	0	82 749
Jääkmaksumus								
Seisuga 31.12.2009	2 376	196 186	12 205	5 891	2 408	4 413	77	223 556
Seisuga 31.12.2010	2 276	178 809	13 639	6 502	1 852	5 513	442	209 033
Seisuga 31.12.2011	2 252	179 303	15 624	7 218	1 525	5 307	61	211 290

Lisa 12. Immateriaalne põhivara

(tuhandetes eurodes)	Bioloogilise materjali ja terviseandmete andmebaas	Tarkvara	Muu immateriaalne põhivara	Ettemaksed immateriaalse põhivara eest	Kokku
Soetusmaksumus					
Seisuga 31.12.2009	2 205	336	65	0	2 606
Põhivara soetamised	299	129	25	41	494
Ümbergrupeerimine	0	41	0	-41	0
Müüdud tütarettevõtte põhivara	0	-4	0	0	-4
Seisuga 31.12.2010	2 504	502	90	0	3 096
Põhivara soetamised	41	116	0	66	223
Ümbergrupeerimine	0	56	10	-66	0
Maha kantud põhivara	0	-70	0	0	-70
Seisuga 31.12.2011	2 545	604	100	0	3 249
Kulum					
Seisuga 31.12.2009	134	204	26	0	364
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	81	59	14	0	154
Müüdud tütarettevõtte põhivara kulum	0	-2	0	0	-2
Seisuga 31.12.2010	215	261	40	0	516
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	83	91	25	0	199
Maha kantud põhivara kulum	0	-70	0	0	-70
Seisuga 31.12.2011	298	282	65	0	645
Jääkmaksumus					
Seisuga 31.12.2009	2 071	132	39	0	2 242
Seisuga 31.12.2010	2 289	241	50	0	2 580
Seisuga 31.12.2011	2 247	322	35	0	2 604

Bioloogilise materjali ja terviseandmete andmebaasis seisuga 31.12.11 oli 51 843 proovi, mis koosnesid geenidoonorite bioloogilisest materjalist (kromosomaalne DNA, valged vererakud ja vereplasma) ja tervise seisundi kirjeldustest (tervise, tervisekäitumise ja keskkonna kohta). Seisuga 31.12.10 oli andmebaasis 51 515 proovi.

Lisa 13. Kapitalirent ja kasutusrent

Kapitalirent – kontsern kui rentnik

(tuhandetes eurodes)		Masinaid ja seadmed
Seisuga 31.12.2010		
Soetusmaksumus 31.12.2010		52
Akumuleeritud kulum 31.12.2010		-29
<i>sh kulum 2010</i>		-8
Jääkmaksumus 31.12.2010		23
Tasutud põhimakseid 2010		5
Tasutud intressimakseid 2010		2
Seisuga 31.12.2011		
Soetusmaksumus 31.12.2011		96
Akumuleeritud kulum 31.12.2011		-45
<i>sh kulum 2011</i>		-16
Jääkmaksumus 31.12.2011		51
Tasutud põhimakseid 2011		33
Tasutud intressimakseid 2011		1
Kapitalirendi kohustused seisuga 31.12.2010		23
Kapitalirendi kohustused seisuga 31.12.2011		34
Maksetähtajaga kuni 1 aasta		21
Maksetähtajaga 1 - 5 aastat		13
Intressimäärad		0%-5,97%
Tasumise lõpptähtaeg		2015. aastal

Aruandeaasta alguse seisuga oli kontsernil kaks kehtivat kapitalirendi lepingut: MTÜ Tartu Üliõpilasmaja tarbesõiduki Volkswagen Multivan Comfortline ja MTÜ Tartu Üliõpilasküla tarbesõiduki Ford Mondeo kapitalirent. Aruandeaastal lisandus Tartu Ülikoolile soetatud digitaalse kopeerimis-printimiseseadme Xerox 700 kapitalirent (soetamismaksumus 44 tuhat eurot). MTÜ Tartu Üliõpilasküla tarbesõiduki Ford Mondeo kapitalirendi leping lõppes 2011. aastal.

Kasutusrent – kontsern kui rendileandja

(tuhandetes eurodes)	Ehitised ja rajatised	
	31.12.2011	31.12.2010
Renditulu aruandeaastal	328	288
Maksetähtajaga kuni 1 aasta	247	258
Maksetähtajaga 1 - 5 aastat	762	810
Maksetähtajaga üle 5 aasta	284	393
Rendile antud vara soetusmaksumus	8 269	7 003
Rendile antud vara jääkmaksumus	5 346	4 633

Toodud andmed kasutusrendi tulude kohta sisaldavad nii kinnisvarainvesteeringute kui ka materiaalse põhivara renditulu. Rendile antud kinnisvarainvesteeringute bilansilise maksumuse kohta on informatsioon toodud lisas 10.

Selliste põhivara objektide puhul, mida osaliselt renditakse välja kasutusrendi tingimustel, on rendile antud vara soetusmaksumuse ja jääkmaksumuse esitamisel arvestatud väljarenditud pindade proportsiooni.

Kasutusrent – kontsern kui rentnik

(tuhandetes eurodes)	Ehitised ja rajatised	Masinad ja seadmed
Seisuga 31.12.2010		
Tasutud 2010	498	21
Maksetähtajaga kuni 1 aasta	305	5
Maksetähtajaga 1 - 5 aastat	304	6
Seisuga 31.12.2011		
Tasutud 2011	490	19
Maksetähtajaga kuni 1 aasta	155	17
Maksetähtajaga 1 - 5 aastat	229	28

Lisa 14. Pangalaenuid ja tagatised

Kontsern kasutab pangalaene pikaajaliste investeeringute tegemiseks, hoonete ehitamiseks ja renoveerimiseks. Laenulepingud (1–3, 5, 6, 9) on seotud 6-kuu euriboriga. Laenuleping (4) on seotud 1-kuu euriboriga. Lepingud (7, 8) on seotud 3-kuu euriboriga.

Tabelites kajastatud laenu (1) on võetud OÜ Tartu Üliõpilasküla Hostel poolt ja laenuid (2–9) Tartu Ülikooli poolt.

Tartu Ülikool võttis 2011. aastal Pohjola Bank Plc-st laenu 5,40 miljonit eurot Lossi 36 (Tartu linn) ehituste finantseerimiseks. Kontserni ülejäänud liikmed 2011. aastal uusi laene ei võtnud. 2011. aastal maksti tagasi laenu (9), mis oli võetud Tartu Ülikooli poolt.

(tuhandetes eurodes)	Saldo 31.12.2011	Tagasi maksta			Tagasi-makse tähtaeg	Intressi-määr*
		12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta		
Swedbank (1)	136	20	116	0	26.03.2013	Eur6+0,82%
SEB (2)	388	274	114	0	1.06.2013	Eur6+0,98%
SEB (3)	758	217	541	0	1.06.2015	Eur6+0,55%
Nordea Pank (4)	3 906	710	2 840	356	14.06.2017	Eur1+0,13%
Nordea Pank (5)	4 473	639	2 556	1 278	29.12.2018	Eur6+1,00%
SEB (6)	2 693	310	1 315	1 068	3.11.2019	Eur6+0,49%
Pohjola (7)	4 280	400	1 920	1 960	28.12.2020	Eur3+0,80%
Pohjola (8)	5 400	50	2 400	2 950	8.12.2021	Eur3+0,96%
Kokku	22 034	2 620	11 802	7 612		

(tuhandetes eurodes)	Saldo 31.12.2010	Tagasi maksta			Tagasi- makse tähtaeg	Intressi- määr*
		12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta		
Swedbank (1)	189	18	171	0	26.03.2013	Eur6+0,82%
SEB (2)	662	274	388	0	01.06.2013	Eur6+0,98%
SEB (3)	974	217	757	0	01.06.2015	Eur6+0,55%
Nordea Pank (4)	4 616	710	2 840	1 066	14.06.2017	Eur1+0,13%
Nordea Pank (5)	5 113	640	2 556	1 917	29.12.2018	Eur6+1,00%
SEB (6)	3 000	312	1 285	1 403	03.11.2019	Eur6+0,49%
Pohjola (7)	4 320	40	1 920	2 360	28.12.2020	Eur3+0,80%
SEB (9)	65	65	0	0	19.06.2011	Eur6+1,80%
Kokku	18 939	2 276	9 917	6 746		

*Kõikide kontserni laenulepingute puhul on lepinguline intressimäär võrdne sisemise intressimääraga.

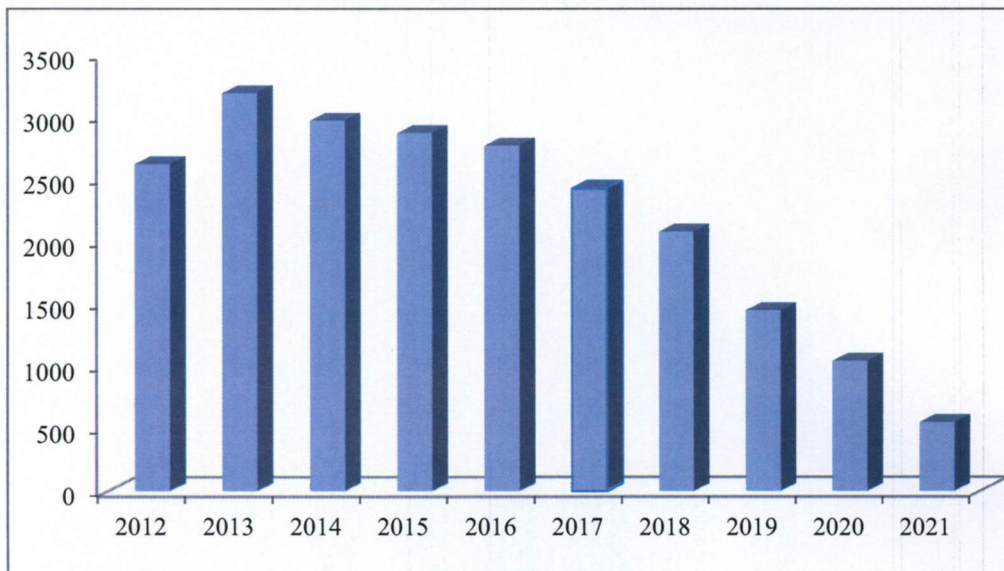
Swedbank AS-st võetud laenu (1) tagatiseks on Swedbank AS kasuks seatud hüpoteegid korteritele Ujula 2-9, Ujula 2-17, Ujula 2-24 ja Ujula 2-32 (Tartu linn). Hüpoteegi suurus on 0,33 miljonit eurot. Korterite bilansilised maksumused kokku seisuga 31.12.2011 on 0,19 miljonit eurot (seisuga 31.12.2010 oli 0,20 miljonit eurot).

SEB Pank AS-st võetud laenude (2, 3, 6, 9) tagatiseks on SEB Pank AS kasuks seatud hüpoteek ühele kinnistule, millel asuvad kolm hoonet aadressidega Ülikooli 16, Jakobi 2, Lossi 3 (Tartu linn). Hüpoteegi suurus on 4,79 miljonit eurot, millele võivad lisanduda kõrvalnõuded summas 0,48 miljonit eurot. Kinnistute bilansiline maksumus seisuga 31.12.2011 on 12,18 miljonit eurot (seisuga 31.12.2010 oli 11,52 miljonit eurot).

Pohjola Bank Plc võetud laenu (7) tagatiseks on Pohjola Bank Plc kasuks seatud hüpoteek kinnistule, millel asub hoone aadressiga Raatuse 22 (Tartu linn). Hüpoteegi suurus on 4,32 miljonit eurot. Kinnistu bilansiline maksumus seisuga 31.12.11 on 4,77 miljonit eurot (seisuga 31.12.2010 oli 4,88 miljonit eurot).

Pohjola Bank Plc võetud laenu (8) tagatiseks on Pohjola Bank Plc kasuks seatud hüpoteek kinnistule, millel asub 2011. aastal renoveeritud hoone aadressiga Lossi 36 (Tartu linn). Hüpoteegi suurus on 5,94 miljonit eurot. Kinnistu bilansiline maksumus seisuga 31.12.11 on 6,48 miljonit eurot (seisuga 31.12.2010 oli 3,26 miljonit eurot).

Laenude põhiosade tagasimaksed aastate lõikes (tuhandetes eurodes)

Lisa 15. Viitvõlad töövõtjatele

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Puhkusetasu kohustus	2 163	1 858
Võlgnevus majanduskulude osas	22	19
Võlgnevus lähetuskulude osas	17	17
Muud võlad töövõtjatele	15	7
Kokku	2 217	1 901

Lisa 16. Muud viitvõlad

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Siht- ja kaasfinantseerimise vahendamine	1 005	517
Riiklikud õppetoetused	341	256
Sihtstipendiumid	198	158
Muud võlad	43	65
Kokku	1 587	996

Lisa 17. Tulevaste perioodide ettemakstud tulud

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Ettemakstud siht- ja kaasfinantseerimine	5 438	5 519
Õppeteenustasud	914	991
Muud ettemakstud tulud	4	5
Kokku	6 356	6 515

Siht- ja kaasfinantseerimisega saadud teadus- ja arenduslepingute ettemaksed rahastajate lõikes on toodud järgnevas tabelis:

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Eesti residentidelt saadud siht- ja kaasfinantseerimise ettemaksed		
Archimedes SA	1 094	1 178
Eesti Teadusfond SA	1 004	890
Haridus- ja Teadusministeerium	376	471
Keskonnainvesteeringute Keskus SA (KIK)	58	31
Kaitseministeerium	46	16
Integratsiooni ja Migratsiooni SA	39	28
Patendiamet	30	0
Eesti Infotehnoloogia SA (EITSA)	25	21
Tiigrihüppe SA	25	15
Välisministeerium	24	21
Justiitsministeerium	0	74
Sotsiaalministeerium	0	15
Ettevõtluse Arendamise SA (EAS)	0	4
Muud riigisisesed toetused	52	14
Mitteresidentidelt saadud siht- ja kaasfinantseerimise ettemaksed		
EL 7. raamprogrammi ettemakstud tulud	1 807	1 691
EL 6. raamprogrammi ettemakstud tulud	0	12
Muud välismaised toetused	858	1 038
Kokku	5 438	5 519

Lisa 18. Tulud majandustegevusest

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Koolitusteenus	10 757	11 027
Rendi- ja üüritulud	3 850	3 580
Teadus- ja arenduslepingud	3 052	3 062
Kaupade müük	2 878	3 422
Muud teenused	1 940	1 768
Kokku	22 477	22 859

Tulud majandustegevusest jagunevad geograafiliste piirkondade lõikes järgmiselt:

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Eesti	22 077	22 724
Euroopa Liidu liikmesriigid	313	132
Muud riigid	87	3
Kokku	22 477	22 859

Lisa 19. Koolitustegevuse finantseerimine riigieelarvest

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Riiklik koolitustellimus	32 187	31 358
Arst-residentide finantseerimine	7 986	7 766
Eraldised emeriitprofessorite tasudeks	361	359
Teaduskooli finantseerimine	303	273
Loodusainete eriõppe finantseerimine	157	155
Euroopa kolledži finantseerimine	108	108
Õppetoetuste väljamaksete korraldamise finantseerimine	26	25
Kokku	41 128	40 044

Lisa 20. Teadustegevuse finantseerimine riigieelarvest

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Teadusteamade sihtfinantseerimine	11 406	11 247
Teadusasetuste baasfinantseerimine	3 402	3 414
Teadusasetuste infrastruktuurikulude finantseerimine	3 282	3 243
Riiklike programmide finantseerimine	904	860
Raamatukogu teadusinformatsiooni riigieelarveline finantseerimine	819	825
Kokku	19 813	19 589

Lisa 21. Põhivarade sihtfinantseerimine

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Põhivara soetus teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamise meetme projektides (Archimedes SA)	3 277	2 376
Narva kolledži õppehoone ehitus (Archimedes SA)	2 375	454
Põhivara soetus väikesemahulise teaduse infrastruktuuri kaasajastamise meetme projektides (Archimedes SA)	1 976	2 581
Põhivara soetus Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine meetme projektides (Archimedes SA)	367	0
Põhivara soetus Euroopa territoriaalse koostöö programmi projektides	318	8
CO ₂ investeerimisprojektid (Rahandusministeerium)	275	0
Põhivara soetus Euroopa Kalandusfondi rahastatud projektides (Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet)	207	0
Teadusaparatuuri soetus tippkeskustes (Archimedes SA)	198	154
Põhivara soetus Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamise alameetme projektides (Archimedes SA)	79	0
Tähetorni renoveerimine (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus)	70	325
Raamatukogu robotskänneri soetus (Riigi Infosüsteemide Amet)	68	0
Ühiselamute programm (Tartu linn)	37	73
Põhivara soetus Euroopa Liidu 7. raamprogrammi projektides	23	428
Siirdemeditsiinikeskuse väljaarendamine (Archimedes SA)	20	92
Teadusaparatuuri soetus Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse poolt rahastatavates projektides	0	161
Õpetaja 12 kinnistu (välismaine sihtfinantseerimine)	0	92
Muu kodumaine varade sihtfinantseerimine	62	116
Muu välismaine varade sihtfinantseerimine	18	14
Kokku	9 370	6 874

Lisa 22. Tegevuskulude sihtfinantseerimine

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Kodumaine tegevuskulude sihtfinantseerimine	11 482	10 616
sealhulgas		
Eesti Teadusfondi grantid	4 780	4 749
toetused Archimedes SA-lt	2 412	2 117
toetused Haridus- ja Teadusministeeriumilt	2 117	2 061
Välismaine tegevuskulude sihtfinantseerimine	21 171	16 099
sealhulgas		
vahendatud toetused Archimedes SA-lt	9 284	6 617
toetused Euroopa Liidust ja selle institutsioonidelt	2 961	2 781
vahendatud toetused Eesti Teadusfondilt	1 231	1 066
vahendatud toetused Eesti Biokeskuselt	1 092	128
Kokku	32 653	26 715

Tartu Ülikool sihtfinantseerimise saajana ja vahendajana on 2011. aastal seoses ülikoolile esitatud sihtfinantseerimise tagasimaksmise nõuetega kajastanud sihtfinantseerimise tulu vähendamist kokku summas 59 tuhat eurot (sellest kodumaise sihtfinantseerimise tulu vähendamine 20 tuhat eurot ja välismaise tulu vähendamine 39 tuhat eurot).

2010. aastal kajastati sihtfinantseerimise tulu vähendamist kokku summas 47 tuhat eurot (sellest kodumaise sihtfinantseerimise tulu vähendamine 20 tuhat eurot ja välismaise tulu vähendamine 27 tuhat eurot).

Lisa 23. Muud tulud

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Annetused era- ja juriidilistelt isikutelt	515	31
Kasum põhivara müügist	455	739
Mittesihtotstarbeline finantseerimine mitteresidentidelt	248	143
Apteekide turundusteenused	118	125
Mittesihtotstarbeline finantseerimine residentidelt	86	85
Liikmemaksud	50	153
Lepinguline trahvitulu	18	639
Muud tulud	85	103
Kokku	1 575	2 018

Lisa 24. Kaubad, toore, materjal ja teenused

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Ostetud teenused	8 504	8 261
Ostetud kaubad	2 499	3 097
Ostetud materjalid	36	35
Kokku	11 039	11 393

Lisa 25. Tegevuskulud

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Õppe- ja teadustegevuse kulud	8 682	6 502
Käibemaksu kulu	6 558	4 659
Töölähetuste kulud	2 635	2 449
Inventari- ja kontorikulud	1 572	1 253
Elektri kulud	1 504	1 367
Kommunaal- ja hooldusteenuste kulud (va kütte ja elektri kulud)	1 408	1 599
Kütte kulud	1 317	1 462
Kontoritehnika hoolduse ja tarkvara kulud	1 108	1 096
Remondikulud	981	980
Transpordikulud	930	779
Rendi- ja üürikulud	789	735
Väikevara ostukulud	738	670
Erialakirjanduse ostukulud	524	610
Teadusaparatuuri ja seadmete hoolduse ning tarvikute kulud	445	425
Reklaamikulud	381	310
Side- ja postikulud	307	367
Muud tegevuskulud	1 456	1 503
Kokku	31 335	26 766

Lisa 26. Tööjõu kulud

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Palgakulu	45 914	43 330
Sotsiaalmaksu kulu	15 619	14 795
Kokku	61 533	58 125
<i>Töötajate keskmine arv aastas taandatuna täistööajale</i>	<i>3 134</i>	<i>3 097</i>

Nõukogu ja juhatuse liikmetele arvestatud tasud kontsernis jagunevad järgmiselt:

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Tartu Ülikool	1 634	1 598
MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi	109	83
MTÜ Tartu Üliõpilasmaja	32	32
MTÜ Tartu Üliõpilasküla	30	30
OÜ Tartu Ülikooli Kirjastus	26	27
OÜ Tartu Ülikooli Keslinna Apteek	20	20
OÜ Tartu Üliõpilasküla Hostel	9	5
OÜ Tartu Ülikooli Tamme Apteek	6	8
OÜ Kääriku Puhke- ja Spordikeskus	0	19
OÜ Tartu Tehnoloogiapark	0	10
OÜ Tartu Ülikooli Raamatupood	0	5
Kokku	1 866	1 837

Tartu Ülikooli tegev- ja kõrgemale juhtkonnale (rektor, prorektorid, dekaanid, vastutusala juhid ning õppe- ja teadusasutuste direktorid) lahkumishüvitiste maksmise kohustust ei ole.

Tütarettevõtete juhatuse liikmetele makstakse lepingu lõpetamisel kompensatsiooni vastavalt nende lepingutes ettenähtud tingimustele. Tegev- ja kõrgema juhtkonna lahkumishüvitised kuuluvad väljamaksmisele ainult juhul, kui lahkumise on algatanud tööandja. Kui juhatuse liige kutsutakse tagasi olulise põhjuseta, makstakse kuni kuue kuu juhatuse liikme tasu ulatuses lahkumishüvitist ja kulu kajastatakse tekkepõhiselt. Kompensatsiooni ei maksta, kui juhatuse liige lahkub omaenda initsiatiivil või juhul, kui juhatuse liige kutsutakse tagasi olulise põhjusega. Potentsiaalne tegev- ja kõrgema juhtkonna lahkumishüvitiste summa 31.12.2011 seisuga oli 94 tuhat eurot (31.12.2010 seisuga 92 tuhat eurot).

Lisa 27. Põhivara kulum ja väärtuse langus

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Materiaalse põhivara kulum (lisa 11)	13 170	13 265
Kahjum materiaalse põhivara mahakandmisest	3 047	96
Immateriaalse põhivara kulum (lisa 12)	199	154
Kinnisvarainvesteeringute kulum (lisa 10)	82	87
Raamatukogu kogude mahakandmine (lisa 11)	38	90
Allahindlus (lisa 11)	0	9 857
Kokku	16 536	23 549

Kahjumina materiaalse põhivara mahakandmisest kajastati 2011. aastal ülikooli hoonete Jakobi 2 (Tartu linn), Jakobi 5 (Tartu linn), Lossi 40 (Tartu linn) renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmisest tekkinud kahjumit summas 2,43 miljonit eurot; Tartu Ülikooli Türi Kolledži rendilepingu lõpetamisest ühiselamu Mehaanika 1 (Türi linn) ja õppehoone üleandmisest Viljandi 13b (Türi linn) seoses tegevuse lõpetamisega tekkinud kahjumit summas 0,55 miljonit eurot; kasutusvalduse lõpetamisest hoonele Veski 6 (Tartu linn) tekkinud kahjumit summas 0,05 miljonit eurot ning muu materiaalse põhivara mahakandmisest tekkinud kahjumit summas 0,02 miljonit eurot.

2010. aastal sisaldas kahjum materiaalse põhivara mahakandmisest ülikooli hoone Poe 8 (Tartu linn) renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmist summas 0,06 miljonit eurot ja hoonestusõiguse lõpetamisest Raatuse 22 (Tartu linn), Viljandi 21 (Viljandi linn) tekkinud kahjumit summas 0,03 miljonit eurot.

2011. aastal põhivara allahindlusi ei toimunud. 2010. aastal hinnati alla põhivara objektid aadressil Riia tn 142 (Tartu linn) summas 2,86 miljonit eurot ja Tähe tn 4 (Tartu linn) summas 7,00 miljonit eurot. Seoses uue planeeritava Füüsikumi ehitusega ei plaani Tartu Ülikooli enam kasutada neid hooneid oma põhitegevuseks, mistõttu hinnati hooned alla nende kaetava väärtuseni. Allahindlused tuginesid kasutusväärtuse meetodile, kasutades diskontomäära 11%.

Lisa 28. Muud kulud

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Külaliste vastuvõtukulud	791	648
Erisoodustused	467	369
Liikmemaksud	121	128
Muud kulud	179	181
Kokku	1 558	1 326

Lisa 29. Tehingud seotud osapooltega

Seotud osapooltena käesolevas aruandes on käsitletud:

- kontserni sidusettevõtteid;
- mittetulundusühinguid, mille liige on Tartu Ülikool ning mis ei kuulu ülikooli konsolideerimisgruppi;
- sihtasutusi, millede üks asutajatest on Tartu Ülikool;
- tegev- ja kõrgemat juhtkonda (rektor, prorektorid, dekaanid, vastutusala juhid ning õppe- ja teadusasutuste direktorid) ning nendega seotud majandusüksusi;
- tegev- ja kõrgema juhtkonna lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid majandusüksusi;
- tütarettevõtete juhatuse ja nõukogu liikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või olulise mõju all olevaid majandusüksusi.

(tuhandetes eurodes)	Müük		Ost	
	2011	2010	2011	2010
Sidusettevõtted	564	700	166	295
Mittetulundusühingud	8	4	195	99
Ühendused ja seltsid	19	25	12	12
Sihtasutused	299	351	3 637	3 661
Äriühingud	127	242	247	264
Kokku	1 017	1 322	4 257	4 331

(tuhandetes eurodes)	Nõuded		Makstud ettemaksed	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Sidusettevõtted	72	58	0	0
Mittetulundusühingud	1	0	74	0
Ühendused ja seltsid	1	0	0	0
Sihtasutused	26	15	0	0
Äriühingud	38	34	0	0
Kokku	138	107	74	0

(tuhandetes eurodes)	Kohustused	
	31.12.2011	31.12.2010
Sidusettevõtted	0	31
Mittetulundusühingud	1	0
Sihtasutused	314	268
Äriühingud	1	5
Kokku	316	304

Seotud osapooltega tehtud tehingud koosnevad kaupade ja teenuste müügist ning ostust. Seotud osapoolte vastu olevate nõuete osas ei ole 2011. aastal ega ka 2010. aastal moodustatud allahindlusi.

Tegev- ja kõrgema juhtkonnaga seotud tasusid vt lisa 26.

Lisa 30. Tingimuslikud kohustused

Võimalikud maksurevisjonist tulenevad kohustused

Maksuhalduril on õigus kontrollida kontserni maksuarvestust kuni kuue aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast. Vigade tuvastamisel on maksuhalduril õigus määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Kontserni juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontsernile olulise täiendava maksusumma.

Hüpoteegid

Swedbank AS kasuks on seatud kaks hüpoteeki: Vanemuise 46, Tartu linn ja Pepleri 14, Tartu linn. Vanemuise 46 hüpoteegi suurus on 1,60 miljonit eurot, millele võivad lisanduda kõrvalnõuded summas 0,16 miljonit eurot. Pepleri 14 hüpoteegi suurus on 0,32 miljonit eurot, millele võivad lisanduda kõrvalnõuded summas 0,03 miljonit eurot. SEB Pank AS kasuks on seatud hüpoteek kinnistule Nooruse 1, Tartu linn. Hüpoteegi suurus on 4,79 miljonit eurot. 2011. aasta lõpus ei ole Tartu Ülikoolil kehtimas ühtki lepingut, mida seatud hüpoteegid peavad tagama.

Muud tingimuslikud kohustused

Vastavalt Tartu Ülikooli, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Citrina Foundation UK Limited vahel sõlmitud hoonestusõiguse lepingu lõpetamise kokkuleppele, hoonestusõiguse lepingule ja ostueesõiguse seadmise kokkuleppele nr 4831/2009 lõpetati Tartu Ülikooli ja Citrina Foundation UK Limited vaheline 27.05.1998 sõlmitud hoonestusõiguse leping kinnistule Riia tn 23b, Tartu linnas ja seati uus hoonestusõigus tähtajaga 50 aastat riigivara valitseja Haridus- ja Teadusministeeriumi kasuks ning otsustati, et hooned jäävad Tartu Ülikooli omandisse. Tulenevalt eelpool toodud lepingust kohustub Tartu Ülikool sõlmima Eesti Biokeskusega tasuta üürilepingu, vähemalt kuni 50 aastaks, teadushoone, asukohaga Riia 23b, Tartu linnas, ruumide osas vastavalt lepingule lisatud ehitise plaanidele. Eesti Biokeskusel jääb kohustus tasuda kommunaalkulud ja teised nende

kasutusse jääva hooneosa majandamisega seotud kulud. Juhul kui Tartu Ülikool ei täida antud kohustust on tulenevalt eelpool toodud lepingust Citrina Foundation UK Limited õigus nõuda leppetrahvi 1,02 miljonit eurot.

Lisa 31. Bilansivälised varad

Bilansiväliselt peeti 2011. aastal arvestust varade kohta, mille soetusmaksumus oli 640 kuni 1 999 eurot. Selliste varade kogumaht soetusmaksumuses oli aastavahetuse seisuga 9,79 miljonit eurot (31.12.2010: 9,38 miljonit eurot).

Tartu Ülikooli raamatukogu raamatute üle peetakse detailset arvestust raamatukogu infosüsteemis ESTER. Raamatukogu kogude hinnanguline koguväärtus 31.12.2011 seisuga oli 30,58 miljonit eurot (31.12.2010: 28,28 miljonit eurot), millest bilansis kajastus 7,22 miljonit eurot (31.12.2010: 6,50 miljonit eurot) (vt lisa 11).

Tartu Ülikooli botaanikaaiia kollektsiooni kuulub 31.12.2011 seisuga 7 995 taksonit (liiki ja sorti) puid, põõsaid ja taimi (31.12.2010: 7 086 taksonit).

Muuseumikogude säilikutega üle peetakse analüütilist arvestust muuseumides. Alates 2011 aastast kajastatakse muuseumikogudes arvele võetud varasid bilansis summaliselt. Aastavahetuse seisuga oli muuseumikogude summaline väärtus bilansis 0,01 miljonit eurot. Kokku oli bilansipäeva seisuga muuseumikogudes 1 186 748 säilitusühikut (31.12.2010: 1 169 077 säilitusühikut), millest oli ajaloomuuseumis 72 022 säilitusühikut (31.12.2010: 70 968), kunstimuuseumis 30 298 säilitusühikut (31.12.2010: 29 432), loodusemuuseumis 1 084 375 säilitusühikut (31.12.2010: 1 068 677), raamatukogus 30 säilitusühikut (31.12.2010: 0) ja arstiteaduskonnas 23 säilitusühikut (31.12.2010: 0).

Lisa 32. Sündmused pärast bilansipäeva

Vastavalt Tartu Ülikooli ja Sihtasutus Tehvandi Spordikeskuse vahel 22.03.2012 sõlmitud kasutusvalduse seadmise ja asjaõiguslepingule nr 716 seati Kääriku kinnistule SA Tehvandi Spordikeskuse kasuks tähtajaline kasutusvaldus alates 01.04.2012 tähtajaga 50 aastat.

OÜ Kääriku Puhke- ja Spordikeskus tegutses vastavalt Tartu Ülikooli ja MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi vahel 12.02.2003 sõlmitud lepingu alusel MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi ja OÜ Kääriku Puhke- ja Spordikeskus vahel 27.07.2003 sõlmitud lepingule Kääriku kinnistul paikneva puhke- ja spordikeskuse pidajana. OÜ Kääriku Puhke- ja Spordikeskus lõpetas Kääriku kinnistul paikneva puhke- ja spordikeskuse pidajana majandustegevuse 31. märtsil 2012, alates 01.04.2012 võttis majandustegevuse üle SA Tehvandi Spordikeskus. OÜ Kääriku Puhke- ja Spordikeskuse likvideerimisprotsessi planeeritakse alustada 2012. aastal.

Lisa 33. Tartu Ülikooli konsolideerimata finantsaruanded

TARTU ÜLIKOOLI (konsolideerimata) bilanss

VARAD (tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Käibevara		
Raha ja raha ekvivalendid	8 904	18 779
Lühiajalised finantsinvesteeringud	1 500	0
Nõuded ja ettemaksed		
Nõuded ostjate vastu	1 643	1 441
Nõuded tütarettevõtete vastu	83	90
Ettemaksed tütarettevõtetele	11	13
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	190	330
Muud lühiajalised nõuded	51	80
Saamata sihtfinantseerimine	20 125	10 837
Ettemaksed teenuste eest	676	563
Nõuded ja ettemaksed kokku	22 779	13 354
Varud	319	292
Käibevara kokku	33 502	32 425
Põhivara		
Pikaajalised finantsinvesteeringud		
Tütarettevõtete aktsiad ja osad	61	130
Sidusettevõtete aktsiad ja osad	8	8
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud	14	15
Pikaajalised finantsinvesteeringud kokku	83	153
Kinnisvarainvesteeringud	1 902	2 218
Materiaalne põhivara		
Maa	2 252	2 276
Ehitised ja rajatised	179 002	178 531
Masinad ja seadmed	15 482	13 527
Raamatukogu kogud	7 218	6 502
Muu materiaalne põhivara	1 484	1 829
Lõpetamata ehitised	5 307	5 513
Ettemaksed materiaalse põhivara eest	61	386
Materiaalne põhivara kokku	210 806	208 564
Immateriaalne põhivara	2 593	2 556
Põhivara kokku	215 384	213 491
VARAD KOKKU	248 886	245 916

KOHUSTUSED JA NETOVARA (tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Kohustused		
Lühiajalised kohustused		
Võlakohustused		
Tagatisrahade kohustused	9	6
Kapitalirendi kohustused	6	0
Pikaajaliste laenude tagasimaksed järgmisel perioodil	2 600	2 258
Võlakohustused kokku	2 615	2 264
Tuletisinstrumentid	148	108
Võlad tarnijatele	3 160	1 759
Võlad tütarettevõtetele	19	18
Maksuvõlad	2 803	2 508
Viitvõlad		
Võlad töövõtjatele	2 132	1 824
Muud viitvõlad	1 571	964
Viitvõlad kokku	3 703	2 788
Tulevaste perioodide ettemakstud tulud	6 340	6 507
Lühiajalised kohustused kokku	18 788	15 952
Pikaajalised kohustused		
Kapitalirendi kohustused	13	0
Pangalaenud	19 298	16 492
Pikaajalised kohustused kokku	19 311	16 492
Kohustused kokku	38 099	32 444
Netovara		
Ülikooli kapital	144 182	144 182
Eelmiste perioodide tulem	69 290	78 194
Aruandeaasta tulem	-2 685	-8 904
Netovara kokku	210 787	213 472
KOHUSTUSED JA NETOVARA	248 886	245 916

TARTU ÜLIKOOLI (konsolideerimata) tulemiaruanne

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Tulud		
Tulud majandustegevusest	16 935	16 738
Koolitustegevuse finantseerimine riigieelarvest	41 128	40 044
Teadustegevuse finantseerimine riigieelarvest	19 813	19 589
Põhivarade sihtfinantseerimine	9 370	6 874
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	31 953	26 267
Muud tulud	1 341	1 946
Tulud kokku	120 540	111 458
Kulud		
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-7 233	-6 998
Tegevuskulud	-30 530	-25 782
Stipendiumid	-6 221	-5 230
Tööjõu kulud	-59 710	-56 147
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-16 417	-23 490
Muud kulud	-2 743	-2 388
Kulud kokku	-122 854	-120 035
Tegevustulem	-2 314	-8 577
Finantstulud ja -kulud		
Finantstulud ja -kulud investeringutelt tütarettevõtetesse	0	-120
Intressitulud	87	190
Intressikulud	-459	-398
Muud finantstulud	1	1
Finantstulud ja -kulud kokku	-371	-327
Aruandeaasta tulem	-2 685	-8 904

TARTU ÜLIKOOLI (konsolideerimata) rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)	2011	2010
Rahavood majandustegevusest		
Tegevustulem	-2 314	-8 577
Korrigeerimised		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	16 417	23 490
Lõpetamata ehitistest kuludesse kandmine	68	157
Muud mitterahalised tehingud põhivaraga	19	-15
Kasum põhivara müügist	-441	-739
Põhivarade mitterahaline sihtfinantseerimine	0	-101
Nõuete ja ettemaksete muutus	-9 442	-3 130
Varude muutus	-27	66
Kohustuste muutus	1 270	-490
Makstud intressid	-456	-390
Rahavood majandustegevusest kokku	5 094	10 271
Rahavood investeerimistegevusest		
Kinnisvarainvesteeringute soetus	0	-303
Kinnisvarainvesteeringute müük	174	0
Materiaalse põhivara soetus	-7 153	-9 984
Materiaalse põhivara müük	740	849
Maksud lõpetamata ehitiste eest	-9 484	-1 316
Ettemaksud materiaalse põhivara eest	-822	-807
Immateriaalse põhivara soetus	-157	-428
Ettemaksud immateriaalse põhivara eest	-66	-41
Tütarettevõtte müük	0	32
Tütarettevõtte osade tagasimakse selle likvideerimisel	70	0
Pikaajalise finantsinvesteeringu laekumine tütaretevõttest	0	5
Pikaajalise nõude laekumine	2	0
Muude finantsinvesteeringute soetus	-1 500	0
Saadud intressid	104	354
Saadud dividendid	0	283
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-18 092	-11 356
Rahavood finantseerimistegevusest		
Saadud laenud	5 400	4 320
Laenude tagasimaksud	-2 251	-2 275
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksud	-26	0
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	3 123	2 045
Rahavood kokku	-9 875	960
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	18 779	17 819
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-9 875	960
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	8 904	18 779

TARTU ÜLIKOOLI (konsolideerimata) netovara muutuste aruanne

(tuhandetes eurodes)	Ülikooli kapital	Eelmiste perioodide tulem	Aruandeaasta tulem	Kokku
Seisuga 31.12.2009	144 182	65 654	12 540	222 376
Tulemi ülekandmine	0	12 540	-12 540	0
Aruandeaasta tulem	0	0	-8 904	-8 904
Seisuga 31.12.2010	144 182	78 194	-8 904	213 472
Tulemi ülekandmine	0	-8 904	8 904	0
Aruandeaasta tulem	0	0	-2 685	-2 685
Seisuga 31.12.2011	144 182	69 290	-2 685	210 787

TARTU ÜLIKOOLI korrigeeritud konsolideerimata netovara

(tuhandetes eurodes)	31.12.2011	31.12.2010
Tartu Ülikooli konsolideerimata netovara	210 787	213 472
Tütar- ja sidusettevõtete osaluste bilansiline väärtus (miinus)	-68	-138
Tütar- ja sidusettevõtete osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	1 197	930
Kokku	211 916	214 264

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Tartu Ülikooli nõukogule

Oleme auditeerinud kaasnevat Tartu Ülikooli ja selle tütarettevõtete konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31. detsember 2011, konsolideeritud tulemiaruanne, netovara muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud selgitavat informatsiooni.

Rektori kohustused konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande osas

Rektor vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ning õige ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeauditori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamiseks põhjendatud kindlustunnet, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad audiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab audiitor nende riskihinnangute tegemisel arvesse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ning õigeks ja õiglaseks esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhtkonna poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

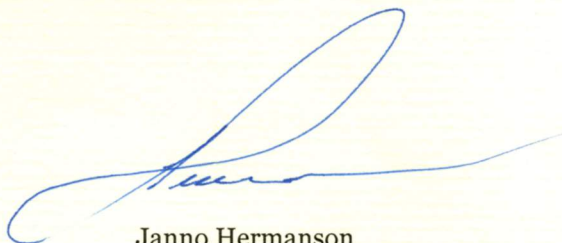
Arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne olulises osas õigesti ja õiglaselt Tartu Ülikooli ja selle tütarettevõtete finantsseisundit seisuga 31. detsember 2011 ning nende sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

AS PricewaterhouseCoopers

Tiit Raimla
Vandeauditor, litsents nr 287

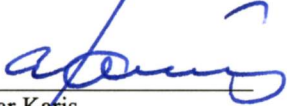
Janno Hermanson
Vandeauditor, litsents nr 570

4. mai 2012

Allkirjad 2011. aasta majandusaasta aruandele

Tartu Ülikooli 31.12.2011 lõppenud majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest.

Tartu Ülikooli juhtkond on koostanud tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande. Tartu Ülikooli rektor on majandusaasta aruande läbi vaadanud ja ülikooli nõukogule esitamiseks heaks kiitnud.

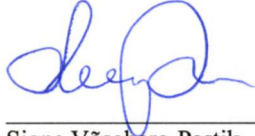

Alar Karis
Rektor, professor

Taimo Saan
Finantsjuht

Signe Võsoberg-Pastik
Pearaamatupidaja